

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

***Τίτλος Εργασίας : Ο ρόλος του Κοινοτικού προϋπολογισμού
και η περίπτωση της Ελλάδας***

ΠΑΤΡΑ 2011

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

***Τίτλος Εργασίας : Ο ρόλος του Κοινοτικού προϋπολογισμού
και η περίπτωση της Ελλάδας***

Πτυχιακή Εργασία των
Μαλούχου Μαργαρίτα
Μωριάτη Μαρία
Πεπώνη Αγγελική

Επιβλέπων : Χρηστίδης Ιωάννης

ΠΑΤΡΑ, 4/04/2011

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών που συνεργάζονται για την βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών τους και για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται από 27 χώρες κράτη-μέλη τα οποία είναι ανεξάρτητα κυρίαρχα έθνη, αλλά συνενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους ώστε να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή. Τα τρία βασικά θεσμικά όργανα λήψης αποφάσεων είναι: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του Κοινοτικού Προϋπολογισμού αλλά και για την προετοιμασία του. Για τον τελικό προϋπολογισμό κάθε έτους αποφασίζουν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατ' έτος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζει το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το υποβάλλει στο Συμβούλιο τον Απρίλιο ή στις αρχές Μαΐου, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες χρηματοοικονομικές προοπτικές και τις κατευθυντήριες γραμμές για το επόμενο έτος. Οι αρχές του προϋπολογισμού, που αποτελούνται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να τροποποιήσουν και τελικά να υιοθετήσουν το σχέδιο του προϋπολογισμού.

Για μεγαλύτερη διαφάνεια, δηλαδή για να καθίσταται σαφές ποιες πολιτικές ακολουθούνται, πόσα χρήματα δαπανώνται σε καθεμία από αυτές και πόσοι άνθρωποι εργάζονται σε αυτές, ο προϋπολογισμός της ΕΕ υποδιαιρείται σε 31 τομείς πολιτικής. Καθένας από αυτούς τους τομείς πολιτικής χωρίζεται περαιτέρω για να εμφανίζει τις διαφορετικές δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από αυτή την πολιτική και το συνολικό τους κόστος τόσο όσον αφορά τους δημοσιονομικούς όσο και τους ανθρώπινους πόρους. Αυτός ο τρόπος οργάνωσης του προϋπολογισμού καλείται προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

Εκτός από τους τακτικούς εσωτερικούς λογιστικούς και άλλους ελέγχους, οι ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ και η διαχείριση των πόρων υπόκεινται σε εξωτερικό και ανεξάρτητο λογιστικό έλεγχο από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Κάθε έτος το Ελεγκτικό Συνέδριο συντάσσει έκθεση για το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών.

Η χώρα μας αποκόμισε σημαντικά δημοσιονομικά οφέλη από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, αφού οι δημοσιονομικές μας εισπράξεις ήταν πολύ μεγαλύτερες από τις πληρωμές μας. Το καθαρό αυτό όφελος οφείλεται τόσο στις σχετικά χαμηλές

πληρωμές στον κοινοτικό προϋπολογισμό όσο και στις υψηλές εισπράξεις μας από αυτόν. Η Ελλάδα θεωρεί ότι το χρηματοδοτικό σύστημα της Ένωσης πρέπει να διέπεται από την αρχή της επάρκειας των πόρων καθώς και από την αρχή της αλληλεγγύης. Η επανεξέταση του προϋπολογισμού, για την χώρα μας, αποτελεί αναμφισβήτητα μια καινοτόμο διαδικασία, η οποία οφείλει να καλύψει το σύνολο των πτυχών που συνδέονται με τις δαπάνες καθώς και με τα έσοδα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8-11
---------------	------

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	12-14
1.2 ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	15-17
1.3 ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	17-34
1.3.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ : Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	17
1.3.1.α ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ.....	18-19
1.3.1.β ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΔΡΩΝ..	19-20
1.3.1.γ ΟΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ.....	21
1.3.1.δ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	21-22.
1.3.1.ε ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ.....	22
1.3.2 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	23
1.3.2.α ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	23-26
1.3.2.β ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ	26-27
1.3.2.γ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	27-31
1.3.2.δ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΩΝΑΣ	31
1.3.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ : ΤΟ ΟΡΓΑΝΟ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ	32
1.3.3.α ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	32-33
1.3.3.β Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	33-34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	35
2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	36-41
2.2.1 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ (1958-1970)	36
2.2.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΚΕΡΔΗ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ (1971-1975)	36
2.2.3 ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΡΟΛΟ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΡΔΗ (1975-1982)	37
2.2.4 ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (1983-1987)....	37-38
2.2.5 ΠΡΩΤΟ ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΕ (1988-1992)	38
2.2.6 ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(1993-1999)..	39
2.2.7 ΤΡΙΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(2000-2006)	39
2.2.8 ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(2007- 2013).....	40- 41
2.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ	42
2.3.1 Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	43-44
2.4 ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΕ ΕΝΑ ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	
2.4.1 ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013.....	44-45
2.5 ΠΩΣ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	46-47
2.6 ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ.....	48-49
2.7 ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΙ ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ.....	50-53
2.7.1 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ....	51
2.7.2 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΠΟΡΟΥΣ.....	51-52
2.7.3 ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ,ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.....	52

2.7.4	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ : ΣΥΖΗΤΗΣΗ,ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	52-53
2.7.5	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ.....	53
2.7.6	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	53
2.8	ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.....	54-57
2.8.1	ΕΥΘΗΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	54
2.8.2	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΕΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	55
2.8.3	ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	55
2.8.4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ,ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	56
2.8.5	ΠΩΣ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ.....	56-57
2.9	ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΝ.....	57-60
2.9.1	Ο ΔΙΤΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	57
2.9.2	ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	58
2.9.3	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	59
2.9.4	ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	59-60
2.10	Η ΚΑΘΑΡΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ: ΠΟΙΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ (ΔΕΝ) ΧΑΝΕΙ.....	60-61
2.11	Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΑΛΛΑΓΗ.....	61-62
2.12	ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	62-68

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	69-71
3.2 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΟΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	72-87
3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	72
3.2.2 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	72
3.2.2.α ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ, ΤΩΝ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	73
3.2.2.β Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	74-76
3.2.2.γ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	76
3.2.3 ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	77-85
3.2.3.α ΑΜΕΣΕ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ	77-81
3.2.3.β ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ.....	82-84
3.2.3.γ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	84-85
3.2.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	85-87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΗ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	88-89
4.2 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ 2007-2013 ΚΑΙ ΡΗΤΡΑ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ	89-90
4.3 Η ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ- Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	90
4.4 ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	91-98
4.4.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ	91-93
4.4.2 ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	93-94
4.4.3 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ , ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ)	94-96
4.4.4 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	96-97
4.4.5 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	97
4.4.6 ΔΙΕΘΝΗΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	97-98
4.5 ΕΣΟΔΑ\ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ	98-100
4.5.1 Η ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ	98-99
4.5.2 Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ	99-100
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	101-105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	106-108

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι κάτι περισσότερο από μια απλή συνομοσπονδία χωρών, αλλά δεν είναι ομοσπονδιακό κράτος. Στην πραγματικότητα, είναι κάτι τελείως νέο και μοναδικό στην ιστορία. Το πολιτικό της σύστημα εξελίσσεται εδώ και 50 χρόνια και βασίζεται σε ένα σύνολο Συνθηκών, από τις συνθήκες που υπεγράφησαν στο Παρίσι και τη Ρώμη στη δεκαετία του 1950 μέχρι τις πολύ πιο πρόσφατες Συνθήκες του Μάαστριχτ, του Άμστερνταμ και της Νίκαιας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ιδρύθηκε μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ξεκίνησε την 9η Μαΐου 1950 όταν η Γαλλία πρότεινε επισήμως να τεθούν "τα πρώτα συγκεκριμένα θεμέλια μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας". Αρχικά, έξι χώρες προσχώρησαν στο εγχείρημα αυτό (Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες).

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση είχε ως αποτέλεσμα μισό αιώνα σταθερότητας, ειρήνης και οικονομικής ευημερίας. Συνέβαλε στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, οικοδόμησε μια εσωτερική αγορά, δημιούργησε το ευρώ και ενίσχυσε την παρουσία της Ένωσης στον κόσμο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αρχές του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας. Δεν είναι νέο κράτος που αντικαθιστά υφιστάμενα κράτη ούτε μπορεί να συγκριθεί με άλλους διεθνείς οργανισμούς. Τα κράτη μέλη της παραχωρούν κυριαρχία σε κοινά όργανα τα οποία αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα της Ένωσης ως συνόλου σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Όλες οι αποφάσεις και διαδικασίες απορρέουν από τις βασικές συνθήκες που έχουν κυρωθεί από τα κράτη μέλη.

Οι Συνθήκες αποτελούν αυτό που είναι γνωστό ως «πρωτογενής» νομοθεσία. Με βάση αυτές τις Συνθήκες θεσπίζονται πάρα πολλές νομοθετικές πράξεις (γνωστές ως «παράγωγο δίκαιο») που έχουν άμεση επίπτωση στην καθημερινή ζωή των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το παράγωγο δίκαιο αποτελείται κυρίως από κανονισμούς, οδηγίες και συστάσεις.

Πώς λειτουργεί η ΕΕ; Τρία κύρια θεσμικά όργανα είναι υπεύθυνα για την καθημερινή λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης :η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Δύο άλλα όργανα – το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το Ελεγκτικό Συνέδριο-

διαδραματίζουν σημαντικούς ρόλους , αντίστοιχα, στην εξασφάλιση της τήρησης των Ευρωπαϊκών νόμων και τη σωστή εφαρμογή του προϋπολογισμού.

Ποιος αποφασίζει; Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέους νόμους , μόνο το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που αποτελείται από υπουργούς οι οποίοι είναι υπόλογοι στα κοινοβούλια και τους ψηφοφόρους τους) και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (τα μέλη του οποίου είναι άμεσα υπόλογοι στους ψηφοφόρους) μπορούν να αποφασίζουν εάν θα τους θεσπίσουν ή όχι. Στους τομείς όπου τα δύο αυτά θεσμικά όργανα έχουν κοινές αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων, οι προτάσεις περνούν από διαδικασία διαπραγμάτευσης, με σκοπό να επιτυγχάνεται συμφωνία ως προς την τελική μορφή των νόμων. Αυτή μπορεί να είναι μακρόχρονη διαδικασία που διαρκεί πολλούς μήνες ή και χρόνια.

Οι κύριοι στόχοι της Ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της. Στους στόχους της προσθέτει την προώθηση της επιστημονικής και τεχνικής προόδου και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Στην οικονομική και κοινωνική συνοχή παρέχεται μια γεωγραφική διάσταση. Η πολιτισμική και γλωσσική πολυμορφία καθώς και η προστασία και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης αποτελούν επίσης στόχους της Ένωσης. Επιπλέον, η Ένωση ορίζει μια ενιαία αγορά, βασισμένη στον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό, καθώς και έναν χώρο **ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης** χωρίς εσωτερικά σύνορα.

Ο προϋπολογισμός, στην συνέχεια, παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) να αντιμετωπίζει τις ανάγκες χρηματοδότησης των προγραμμάτων και των έργων που πραγματοποιεί στους διάφορους τομείς πολιτικής. Για τη χρηματοδότηση αυτών των δαπανών, η ΕΕ διαθέτει ίδιους πόρους [τελωνειακούς δασμούς, γεωργικές εισφορές, φόρο προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ), πόρο βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ)].

Από τις Συνθήκες του 1970 και του 1975, ο ρόλος του Κοινοβουλίου στη διαδικασία του προϋπολογισμού έχει ενισχυθεί. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφασίζουν ισότιμα για την έγκριση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Η ισχύουσα διάκριση μεταξύ των «μη υποχρεωτικών δαπανών», για τις οποίες το Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο, και των «υποχρεωτικών» δαπανών, στις οποίες δύναται μόνο να επιφέρει τροποποιήσεις, θα καταργηθεί με τη συνθήκη της Λισσαβόνας.

Η άσκηση της αρμοδιότητας επί του προϋπολογισμού συνίσταται καταρχήν στον προσδιορισμό της φύσης των δαπανών, εν συνεχεία στον ετήσιο καθορισμό του

ποσού αυτών των δαπανών και στην αναφορά των απαιτούμενων εσόδων για την κάλυψή τους και, τέλος, στην άσκηση ελέγχου επί της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Η διαδικασία του προϋπολογισμού αυτή καθαυτή σχετίζεται με την προπαρασκευή και την έγκριση του προϋπολογισμού.

Ο δρόμος της Ελλάδας προς την Ενωμένη Ευρώπη ξεκινά στις 8 Ιουνίου του 1959 με την υποβολή της αίτησης για Σύνδεση με την νεοϊδρυθείσα τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.). Η αίτηση εγκρίνεται και οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ελλάδας και της Ε.Ο.Κ καταλήγουν στην υπογραφή Συμφωνίας Σύνδεσης τον Ιούλιο του 1961. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα ήταν το πρώτο κράτος που υπέγραψε Συμφωνία Σύνδεσης με την Ε.Ο.Κ.

Οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα θεωρούσε σημαντική την συμμετοχή της στην Ε.Ο.Κ ποικίλουν. Πρώτα από όλα, η συμμετοχή στην Κοινότητα θα βοηθούσε το ελληνικό κράτος στην σταθεροποίηση του δημοκρατικού του πολιτεύματος και των θεσμών του. Ήταν επίσης βέβαιο ότι η Κοινότητα θα στήριζε τις προσπάθειες του ελληνικού κράτους για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και της κοινωνίας του, πράγμα που συνέβη μέσω των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων και των ΚΠΣ. Επιπλέον, η Ελλάδα θέλησε μέσα από την συμμετοχή της στην Κοινότητα να ενισχύσει την θέση της έναντι της Τουρκίας, η οποία αποτελούσε την μεγαλύτερη απειλή μετά μάλιστα την εισβολή και κατάληψη του βόρειου εδάφους της Κύπρου. Τέλος, επιθυμούσε την περαιτέρω ανεξαρτητοποίησή της στο διεθνές και περιφερειακό σύστημα καθώς και την ενεργό συμμετοχή της στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Η εμπειρία της Ελλάδας στην ΕΕ χαρακτηρίζεται από μία σειρά θεαματικών αλλαγών προς όφελος της χώρας. Η ελληνική οικονομία και η χώρα συνολικά σημείωσαν αλματώδη πρόοδο, με αποκορύφωμα την ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την καθιέρωση του ευρώ ως επίσημου νομίσματος. Παράλληλα, σημειώθηκε γενική άνοδος του βιοτικού επιπέδου, που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του εισοδήματος και του ΑΕΠ.

Στα κεφάλαια που θα ακολουθήσουν θα αναλύσουμε όλα όσα αναφέραμε στο παραπάνω κείμενο. Στο πρώτο κεφάλαιο θα διατυπώσουμε το θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα κράτη-μέλη που την αποτελούν. Επιπλέον, θα μιλήσουμε λεπτομερώς για το ρόλο των θεσμικών οργάνων, το πώς συνεργάζονται μεταξύ τους και ποιος είναι αρμόδιος για κάθε ρόλο. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα κάνουμε μια ιστορική αναδρομή του προϋπολογισμού και στη συνέχεια θα μιλήσουμε για το ρόλο του και

τα στάδια που ακολουθούν για την εκτέλεση του. Στη συνέχεια, στο τρίτο κεφάλαιο θα εξετάσουμε την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την πορεία της σε αυτήν. Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην επανεξέταση του προϋπολογισμού λόγω της αλλαγής της Ευρώπης.

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών που συνεργάζονται για την βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών τους και για την δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Μέσα σε λίγο περισσότερο από μισό αιώνα, η ΕΕ καθιέρωσε την ειρήνη και την ευημερία μεταξύ των πολιτών της, δημιούργησε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα (το ευρώ) και μία «ενιαία αγορά» χωρίς σύνορα, όπου τα αγαθά, οι άνθρωποι, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια κυκλοφορούν ελεύθερα. Η ΕΕ αποτελεί πλέον μεγάλη εμπορική δύναμη και κατέχει παγκόσμια πρωτοκαθεδρία σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος και η αναπτυξιακή βοήθεια. Συνεπώς, δεν είναι καθόλου περιεργο ότι τα κράτη μέλη της αυξήθηκαν από 6 σε 27 και ότι κι άλλες χώρες επιθυμούν να προσχωρήσουν.

Η επιτυχία της ΕΕ οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ασυνήθιστο τρόπο λειτουργίας της. Ασυνήθιστο, γιατί οι χώρες που αποτελούν την Ένωση (τα «κράτη μέλη» της) συνεχίζουν να είναι ανεξάρτητα κυρίαρχα έθνη, αλλά συνενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους ούτως ώστε να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή την οποία καμία δεν θα μπορούσε να έχει μόνη της. Η Ένωση δεν είναι ομοσπονδία όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες ούτε απλώς ένας οργανισμός συνεργασίας μεταξύ κυβερνήσεων, όπως τα Ηνωμένα Έθνη. Στην πραγματικότητα, είναι μοναδική στον κόσμο.

Ο συγκερασμός των εθνικών κυριαρχιών σημαίνει πρακτικά ότι τα κράτη μέλη μεταβιβάζουν ορισμένες από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν σε κοινά θεσμικά όργανα τα οποία έχουν συσταθεί από τα ίδια, ούτως ώστε οι αποφάσεις για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα τρία βασικά θεσμικά όργανα λήψης αποφάσεων είναι :

1. το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ), το οποίο αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ένωσης και εκλέγεται από αυτούς με άμεση καθολική ψηφοφορία,
2. το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αντιπροσωπεύει τα μεμονωμένα κράτη μέλη,
3. η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα της Ένωσης συνολικά.

Αυτό το «θεσμικό τρίγωνο» ορίζει τις πολιτικές και θεσπίζει τις νομοθετικές πράξεις που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ΕΕ. Κατ' αρχήν, η Επιτροπή είναι εκείνη που προτείνει νέες νομοθετικές πράξεις, οι οποίες όμως εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Στη συνέχεια, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη υλοποιούν τη νέα νομοθεσία και η Επιτροπή την επιβάλλει.

Το δικαστήριο είναι ο τελικός κριτής σε διαφορές για θέματα ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της Ένωσης.

Υπάρχουν ακόμη ορισμένα άλλα όργανα τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην λειτουργία της ΕΕ :

- ✓ η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αντιπροσωπεύει τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, όπως οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι, τα συνδικάτα και οι οργανώσεις των καταναλωτών,
- ✓ η Επιτροπή των Περιφερειών εκπροσωπεί την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση,
- ✓ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χρηματοδοτεί έργα οικονομικής ανάπτυξης εντός και εκτός της Ένωσης και βοηθάει μικρές επιχειρήσεις μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων,
- ✓ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι υπεύθυνη για την ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική,
- ✓ ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής ερευνά τις καταγγελίες πολιτών κατά των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών της ΕΕ για λόγους κακής διοίκησης,
- ✓ ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων διαφυλάττει τον ιδιωτικό χαρακτήρα των προσωπικών σας δεδομένων.

Επίσης, έχουν συσταθεί κάποιοι ειδικευμένοι οργανισμοί που εκτελούν ορισμένα τεχνικά, επιστημονικά ή διοικητικά καθήκοντα.

Οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων, καθώς και οι κανόνες και οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν ορίζονται στις Συνθήκες στις οποίες στηρίζεται η ΕΕ. Οι Συνθήκες εγκρίνονται από τους προέδρους και τους πρωθυπουργούς όλων των κρατών μελών της ΕΕ και στη συνέχεια κυρώνονται από τα κοινοβούλια τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται στις εξής τέσσερις Συνθήκες :

- ✓ τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα(ΕΚΑΧ),
- ✓ τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ),
- ✓ τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ),
- ✓ τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), του Μάαστριχτ.

(πηγή : φυλλάδιο ΕΕ "Πως λειτουργεί η ΕΕ", υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)

1.2 ΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση περιγράφεται ως "οικογένεια των δημοκρατικών ευρωπαϊκών χωρών". Στις 23 Ιουλίου 1952 έξι ιδρυτικά μέλη διαμόρφωσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, η οποία αποτέλεσε το πρώτο στάδιο της σημερινής ΕΕ. Από τότε είκοσι μία χώρες εισήχθησαν σε διαδοχικά κύματα διεύρυνσης.

108

Χάρτης 1.1

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών-μελών

Πίνακας 1.1

Έτος	Ιστορία της Διεύρυνσης	
------	------------------------	--

		Σύνολο
1957	 Βέλγιο Γαλλία Γερμανία ¹ Ιταλία Λουξεμβούργο Ολλανδία	6
1973	 Δανία ² Ιρλανδία Ηνωμένο Βασίλειο	9
1981	 Ελλάδα	10
1986	 Πορτογαλία Ισπανία	12
1995	 Αυστρία Φινλανδία Σουηδία	15
2004	 Κύπρος Τσεχία Σλοβακία Εσθονία Λεττονία Λιθουανία Πολωνία Ουγγαρία Μάλτα Σλοβενία	25
2007	 Ρουμανία Βουλγαρία	27

¹ Στις 3 Οκτωβρίου 1990, η Ανατολική Γερμανία ενώθηκε με την Δυτική Γερμανία και έγινε αυτόματα μέρος της ΕΕ.

² Η Γροιλανδία, αποικία της Δανίας από το 1979, εγκατέλειψε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1985, μετά από δημοψήφισμα.

Χώρες όπως το Μονακό, το Βατικανό και η Ανδόρρα, αν και δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν συνάψει ειδικές συμφωνίες συνεργασίας με αυτήν.

Προκειμένου να εισχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα κράτος πρέπει να τηρήσει οικονομικούς και πολιτικούς όρους, γνωστούς ως Κριτήρια της Κοπεγχάγης (μετά από τη σύνοδο κορυφής της Κοπεγχάγης τον Ιούνιο του 1993). Αυτό βασικά απαιτεί μια κοσμική, δημοκρατική κυβέρνηση, κράτος δικαίου και αντίστοιχες κοινωνικές και θεσμικές ελευθερίες. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της ΕΕ, κάθε κράτος - μέλος αλλά και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να συμφωνήσουν ομόφωνα με οποιαδήποτε διεύρυνση.

Αυτήν την περίοδο υπάρχουν τρεις επίσημα υποψήφιες χώρες προς ένταξη: η Κροατία, η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και η Τουρκία. Επιπλέον, οι βαλκανικές χώρες της Αλβανίας[2], της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Μαυροβουνίου και της Σερβίας αναγνωρίζονται επίσημα ως πιθανές υποψήφιες.

(πηγή:http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7)

1.3 ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1.3.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ: Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) εκλέγεται από τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκπροσώπηση των συμφερόντων τους. Το Κοινοβούλιο δημιουργήθηκε τη δεκαετία του 1950 με τις ιδρυτικές Συνθήκες. Από το 1979, οι βουλευτές του εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία από τους πολίτες της ΕΕ.

Οι εκλογές διεξάγονται ανά πενταετία. Δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι έχει κάθε ευρωπαίος πολίτης, σε οποιοδήποτε μέρος της ΕΕ και αν κατοικεί. Τον Ιούλιο του 2009 εξελέγη νέος Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ο Πολωνός Γιέρζι Μπούζεκ. Εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι ο Jaume Duch Guillot.

1.3.1.α ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν ανήκουν σε εθνικούς συνασπισμούς αλλά σε επτά πολιτικές ομάδες πανευρωπαϊκού χαρακτήρα. Οι οποίες είναι :

- Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες)
- Η Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Ομάδα της Συμμαχίας Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη
- Ομάδα των Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία
- Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές
- Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών
- Ευρώπη ελευθερίας και δημοκρατίας

- Κάθε πολιτική ομάδα ορίζει το δικό της πρόεδρο (ή, σε ορισμένες ομάδες, δύο συμπροέδρους), ένα προεδρείο και μια γραμματεία.
- Στο ημικύκλιο, οι βουλευτές κάθονται με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση, από τα αριστερά προς τα δεξιά, μετά από συμφωνία μεταξύ των προέδρων των ομάδων.
- Για να σχηματιστεί μια πολιτική ομάδα απαιτούνται τουλάχιστον 25 βουλευτές που πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα τέταρτο του συνόλου των κρατών μελών. Απαγορεύεται η ένταξη σε περισσότερες από μία πολιτικές ομάδες.
- Ορισμένοι βουλευτές δεν ανήκουν σε καμία πολιτική ομάδα και στην περίπτωση αυτή ανήκουν στους μη εγγεγραμμένους.
- Πριν από κάθε ψηφοφορία στην ολομέλεια, οι πολιτικές ομάδες εξετάζουν τις εκθέσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών και υποβάλλουν τροπολογίες.

- Η θέση κάθε πολιτικής ομάδας αποφασίζεται με συνεννόηση στους κόλπους της ομάδας, αλλά κανένας βουλευτής δεν επιτρέπεται να λάβει υποχρεωτική εντολή ψήφου. Δεν είναι επίσης δυνατό να εξαναγκαστεί με οποιονδήποτε τρόπο ένας ευρωβουλευτής να ψηφίσει.

1.3.1.β ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΔΡΩΝ

Η κατανομή των εδρών στα κράτη μέλη, στηρίζεται εν μέρει στην πληθυσμιακή κατάσταση των χωρών, έτσι ώστε μικρότερα σε πληθυσμό κράτη να εκπροσωπούνται από λιγότερους βουλευτές. Ωστόσο, δεν τηρείται η αναλογική κατανομή με μοναδικό κριτήριο αυτό του πληθυσμού, καθώς προκειμένου να ενισχυθούν οι μικρότερες χώρες μέλη, εκπροσωπούνται από περισσότερους βουλευτές σε σχέση με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πληθυσμιακή τους κατάσταση.

Χώρα μέλος	Έδρες	Χώρα μέλος	Έδρες
Γερμανία	99	Δανία	14
Γαλλία	78	Φινλανδία	14
Ηνωμένο Βασίλειο	78	Σλοβακία	14
Ιταλία	78	Ιρλανδία	13
Ισπανία	54	Λιθουανία	13
Πολωνία	54	Λετονία	9
Ολλανδία	27	Σλοβενία	7
Βέλγιο	24	Κύπρος	6
Τσεχία	24	Εσθονία	6
Ελλάδα	24	Λουξεμβούργο	6
Ουγγαρία	24	Μάλτα	5
Πορτογαλία	24	Παρατηρητές	Έδρες
Σουηδία	19	Ρουμανία	35
Αυστρία	18	Βουλγαρία	18

Πίνακας 1.2

Κατανομή κοινοβουλευτικών εδρών

1. Οι χώρες παρατηρητές, έγιναν επίσημα μέλη, την 1η Ιανουαρίου 2007

(πηγή:http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF)

1.3.1.γ ΟΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Για την προετοιμασία των εργασιών ολομελείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι βουλευτές μοιράζονται σε κοινοβουλευτικές επιτροπές, καθεμιά από τις οποίες ειδικεύεται σε συγκεκριμένους τομείς.

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές είναι 20. Διαθέτουν από 24 ως 76 βουλευτές η καθεμιά, καθώς και πρόεδρο, προεδρείο και γραμματεία. Η πολιτική τους σύνθεση αντικατοπτρίζει εκείνη της ολομέλειας. Συνεδριάζουν μία ή δύο φορές το μήνα στις Βρυξέλλες και οι συζητήσεις τους είναι δημόσιες. Στις κοινοβουλευτικές επιτροπές, οι βουλευτές επεξεργάζονται, τροποποιούν και ψηφίζουν νομοθετικές προτάσεις και εκθέσεις πρωτοβουλίας. Εξετάζουν προτάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου και, αν χρειαστεί, συντάσσουν εκθέσεις και τις υποβάλλουν στην ολομέλεια. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να συστήνει υπό-επιτροπές και ειδικές προσωρινές επιτροπές για ειδικά προβλήματα, ή επίσημες εξεταστικές επιτροπές στο πλαίσιο των ελεγκτικών του αρμοδιοτήτων για τη διερεύνηση περιπτώσεων κακής εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Οι πρόεδροι των επιτροπών συντονίζουν τις εργασίες τους στο πλαίσιο της Διάσκεψης των προέδρων των επιτροπών.

(πηγή:<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=EL&id=45&pageRank=8>)

1.3.1.δ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Οι κύριες αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου είναι τρεις.

1. Άσκηση νομοθετικής εξουσίας - από κοινού με το Συμβούλιο σε πολλούς τομείς πολιτικής. Το γεγονός ότι το ΕΚ εκλέγεται από τους πολίτες της ΕΕ με

άμεση και καθολική ψηφοφορία συμβάλλει στην εξασφάλιση της δημοκρατικής νομιμότητας του ευρωπαϊκού δικαίου.

2. Άσκηση δημοκρατικού ελέγχου σε όλα τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και ιδίως στην Επιτροπή. Το Κοινοβούλιο έχει την εξουσία να εγκρίνει ή να απορρίψει το διορισμό των μελών της Επιτροπής, καθώς και να εξαναγκάσει την Επιτροπή ως σύνολο σε παραίτηση.
3. Άσκηση δημοσιονομικής εξουσίας. Έχει αρμοδιότητα επί του προϋπολογισμού της ΕΕ από κοινού με το Συμβούλιο.

(πηγή : φυλλάδιο ΕΕ "Πως λειτουργεί η ΕΕ", υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)

1.3.1.ε ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Η Συνθήκη της Λισαβόνας αυξάνει τον αριθμό των τομέων στους οποίους το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συννομοθετεί με το Συμβούλιο Υπουργών και ενισχύει τις εξουσίες του σε θέματα προϋπολογισμού. Η κατανομή αυτή της εξουσίας μεταξύ Κοινοβουλίου και Συμβουλίου Υπουργών είναι γνωστή ως συναπόφαση. Η συναπόφαση θα γίνει η «συνήθης νομοθετική διαδικασία». Θα επεκταθεί σε νέους τομείς πολιτικής όπως η ελευθερία, η ασφάλεια και η δικαιοσύνη. Αυτό θα ενισχύσει τις νομοθετικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η συνθήκη θα δώσει επίσης μεγαλύτερο ρόλο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την έγκριση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.3.2 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ : Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ασκεί νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συντονίζει ή χαράζει τις γενικές πολιτικές των κρατών μελών.

Έδρα του Συμβουλίου είναι οι Βρυξέλλες, εκτός από τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο, κατά τους οποίους οι συνεδριάσεις του διεξάγονται στο Λουξεμβούργο και οι επίσημες γλώσσες στις οποίες πραγματοποιούνται οι εργασίες του περιλαμβάνουν τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Συμμετέχουν σε αυτό υπουργοί από κάθε κράτος μέλος και συχνά αναφέρεται για αυτό το λόγο ως Συμβούλιο των Υπουργών.

Η Προεδρία του Συμβουλίου ασκείται σύμφωνα με μία ομόφωνα προκαθορισμένη σειρά, από κάθε κράτος, για μία περίοδο έξι μηνών. Η προετοιμασία των εργασιών του και η εκτέλεση των αποφάσεων ανατίθενται σε μία επιτροπή αποτελούμενη από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ταυτίζεται με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο συνεδριάζει τέσσερις φορές το χρόνο και απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ούτε με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

1.3.2.α ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ανάλογα με τα θέματα που εξετάζονται, η σύνθεση του Συμβουλίου διαφοροποιείται. Έχουν καθιερωθεί εννέα διαφορετικές συνθέσεις (ή εννέα διαφορετικά συμβούλια) με συμμετοχή υπουργών που έχουν την ευθύνη για τους σχετικούς τομείς:

- ▼ Γενικές Υποθέσεις και Εξωτερικές Σχέσεις: Αποτελεί μία από τις παλαιότερες συνθέσεις και απαρτίζεται από τους Υπουργούς Εξωτερικών των κρατών μελών. Συνεδριάζει μία φορά το χρόνο και από τον Ιούνιο του 2002, συνέρχεται σε χωριστές συνόδους Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων. Οι σύνοδοι Γενικών Υποθέσεων πραγματεύονται θέματα που άπτονται γενικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή θεσμικά και

διοικητικά ζητήματα. Οι σύνοδοι των εξωτερικών σχέσεων ασχολούνται με το σύνολο των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ε.Ε.

- ▼ Οικονομικά και Δημοσιονομικά Θέματα (Ecofin): Το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων συντονίζει ζητήματα οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής και καλύπτει τομείς όπως η παρακολούθηση των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών, πτυχές του ευρωπαϊκού νομίσματος ή οι οικονομικές σχέσεις με τρίτες χώρες. Εγκρίνει επίσης τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- ▼ Γεωργία και Αλιεία: Το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας συνέρχεται μία φορά το μήνα στις Βρυξέλλες και οι εργασίες του προπαρασκευάζονται από δώδεκα ομάδες εργασίας που καλύπτουν 45 υποδιαιρέσεις αν προϊόντα ή τομείς.

- ▼ Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις: Η σύνθεση του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων αποτελείται από τους υπουργούς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών των κρατών μελών και συνέρχεται περίπου μία φορά ανά δύο μήνες.
- ▼ Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές: Η σύνθεση του Συμβουλίου Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών απαρτίζεται από τους Υπουργούς Απασχόλησης, Κοινωνικής Πρόνοιας, Προστασίας των Καταναλωτών και Υγείας ενώ συνέρχεται περίπου τέσσερις φορές το χρόνο. Θεσπίζονται ευρωπαϊκοί κανόνες για την εναρμόνιση ή το συντονισμό των νομοθεσιών των κρατών μελών και διαμορφώνονται οι κοινοί στόχοι σε ότι αφορά ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής.

- ▼ Ανταγωνιστικότητα: Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2002 μετά από τη συνένωση των παλαιότερων συμβουλίων Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας και Έρευνας. Στόχος του είναι διασφάλιση μιας κοινής προσέγγισης σε ζητήματα ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης. Ανάλογα με τα θέματα που εξετάζει η σύνθεση του απαρτίζεται από τους υπουργούς των μελών που έχουν την ευθύνη για ζητήματα εσωτερικής αγοράς, βιομηχανίας ή έρευνας.

- ▼ Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια: Το Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2002 και συνέρχεται περίπου μία φορά ανά δύο μήνες.

- ▼ Περιβάλλον: Η σύνθεση του Συμβουλίου Περιβάλλοντος απαρτίζεται από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος και συνέρχεται περίπου τέσσερις φορές το χρόνο. Στόχος του είναι να προωθήσει την αρμονική και αειφόρο ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, με τρόπο που να εξασφαλίζει το σεβασμό στο περιβάλλον.

- ▼ Παιδεία, Νεολαία και Πολιτισμός: Το Συμβούλιο Παιδείας, Νεολαίας και Πολιτισμού συνέρχεται τρεις έως τέσσερις φορές το χρόνο και έχει ως στόχο τη συνεργασία σε ζητήματα που άπτονται της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος των μελών καθώς και της ανάπτυξης ή διάδοσης του πολιτισμού τους.

1.3.2.β ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Πίνακας 1.3

Οι ψήφοι των κρατών μελών

Κράτος μέλος	Ψήφοι	Κράτος μέλος	Ψήφοι
Γερμανία	29	Σουηδία	10
Γαλλία	29	Δανία	7
Ιταλία	29	Ιρλανδία	7
Ηνωμένο Βασίλειο	29	Λιθουανία	7
Ισπανία	27	Σλοβακία	7
Πολωνία	27	Φινλανδία	7
Κάτω Χώρες	13	Κύπρος	4
Βέλγιο	12	Εσθονία	4
Ελλάδα	12	Λετονία	4
Ουγγαρία	12	Λουξεμβούργο	4
Πορτογαλία	12	Σλοβενία	4
Τσεχία	12	Μάλτα	3
Αυστρία	10		

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνει αποφάσεις με ψηφοφορία στην οποία συμμετέχουν οι υπουργοί των κρατών μελών. Ο τρόπος διεξαγωγής της ψηφοφορίας διαφέρει ανάλογα με τα θέματα που τίθενται σε ψηφοφορία. Για διαδικαστικές αποφάσεις τηρείται απλή ψηφοφορία, ενώ για άλλες εφαρμόζεται ψηφοφορία ειδικής πλειοψηφίας, δηλαδή στάθμιση των ψήφων ανάλογα με τον πληθυσμό των κρατών, ή διαδικασία ομοφωνίας, κυρίως για τομείς εξωτερικής πολιτικής.

Από την 1η Νοεμβρίου του 2004, η ειδική πλειοψηφία επιτυγχάνεται εφόσον ικανοποιούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- ✓ Έγκριση από την πλειοψηφία των κρατών μελών
- ✓ Εξασφάλιση ποσοστού τουλάχιστον 72,3% υπέρ της υπό εξέταση πρότασης (αντιστοιχεί σε 232 ψήφους)

Επιπλέον, αν διαπιστωθεί πως οι θετικές ψήφοι δεν αντιπροσωπεύουν το 62% του συνολικού πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε η απόφαση μπορεί να ακυρωθεί.

1.3.2.γ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι κύριες αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι οι εξής:

1. Θεσπίζει τη νομοθεσία της ΕΕ - από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - σε πολλούς τομείς πολιτικής.
2. Συντονίζει τις γενικές οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές των κρατών μελών.
3. Συνάπτει διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών.
4. Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
5. Χαράσσει και υλοποιεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, βάσει των γενικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
6. Συντονίζει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστικών και αστυνομικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις.

Οι περισσότερες από τις αρμοδιότητες αυτές αφορούν τον «κοινοτικό τομέα» - δηλαδή τομείς δραστηριότητας όπου τα κράτη μέλη έχουν αποφασίσει να ασκήσουν την κυριαρχία τους από κοινού και να εκχωρήσουν εξουσίες λήψης αποφάσεων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Ο τομέας αυτός αποτελεί τον «πρώτο «πυλώνα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι τελευταίες δύο αρμοδιότητες αφορούν σε μεγάλο βαθμό τομείς στους οποίους οι χώρες της ΕΕ δεν έχουν εκχωρήσει τις εξουσίες τους αλλά απλώς συνεργάζονται στο πλαίσιο της αποκαλούμενης «διακυβερνητικής

συνεργασίας» η οποία καλύπτει το δεύτερο και τρίτο «πυλώνα» της ΕΕ. Η λειτουργία του Συμβουλίου περιγράφεται λεπτομερέστερα στη συνέχεια.

1) Νομοθεσία

Ο κύριος όγκος του έργου του Συμβουλίου έγκειται στη θέσπιση νομοθεσίας σε τομείς στους οποίους οι χώρες της ΕΕ έχουν συνενώσει την εθνική κυριαρχία τους. Η συνηθέστερη νομοθετική διαδικασία είναι η «συναπόφαση», στο πλαίσιο της οποίας η ευρωπαϊκή νομοθεσία εκδίδεται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο από κοινού ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Σε ορισμένους τομείς, το Συμβούλιο έχει την τελευταία λέξη, αλλά μπορεί να ενεργήσει μόνο ύστερα από πρόταση της Επιτροπής κι αφού λάβει υπόψη τις θέσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου.

2) Συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν αποφασίσει να εφαρμόζουν μια γενική οικονομική πολιτική που να βασίζεται στο στενό συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών τους. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζεται από τους υπουργούς οικονομίας και οικονομικών που συνιστούν το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων (Ecofin). Επίσης θέλουν να δημιουργήσουν περισσότερες θέσεις απασχόλησης και να βελτιώσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας καθώς και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Μολονότι κάθε χώρα της ΕΕ παραμένει υπεύθυνη για τη δική της πολιτική σ' αυτούς τους τομείς, οι χώρες μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για κοινούς στόχους και να αποκομίσουν οφέλη από τις εμπειρίες των υπολοίπων. Η διαδικασία αυτή καλείται «ανοικτή μέθοδος συντονισμού» και πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

3) Σύναψη διεθνών συμφωνιών

Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο «συνάπτει» (δηλαδή υπογράφει επισήμως) ορισμένες συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να καλύπτουν τομείς ευρείας κλίμακας, όπως το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν ειδικούς κλάδους, όπως η κλωστοϋφαντουργία, η αλιεία, η επιστήμη και η τεχνολογία, οι μεταφορές κ.λπ. Επιπλέον, το Συμβούλιο συνάπτει συμβάσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης σε τομείς όπως η φορολογία, το εταιρικό δίκαιο ή η προξενική προστασία. Οι συμβάσεις μπορεί επίσης να αφορούν τη συνεργασία στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

4) Έγκριση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης εγκρίνεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5) Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

Τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεργάζονται για τον προσδιορισμό μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ). Ωστόσο, η εξωτερική πολιτική, η ασφάλεια και η άμυνα είναι ζητήματα τα οποία παραμένουν υπό τον ανεξάρτητο έλεγχο των κρατών μελών. Ωστόσο, οι χώρες της ΕΕ έχουν αναγνωρίσει τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας σε αυτούς τους τομείς και το κύριο φόρουμ γι' αυτή τη «διακυβερνητική συνεργασία» είναι το Συμβούλιο.

Η συνεργασία αυτή δεν καλύπτει μόνο ζητήματα άμυνας, αλλά και αρμοδιότητες διαχείρισης κρίσεων, όπως επιχειρήσεις ανθρωπιστικής βοήθειας και διάσωσης, διατήρηση της ειρήνης και επιβολή της σε ταραγμένες περιοχές. Οι χώρες της ΕΕ προσπαθούν να κινητοποιήσουν και να συντονίσουν τις στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις τους έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συντονισμό με τη διπλωματική και την οικονομική δράση. Μέσω των μηχανισμών αυτών, η ΕΕ βοηθά στη διατήρηση της ειρήνης, στην οικοδόμηση της δημοκρατίας και στην τόνωση της οικονομικής προόδου σε χώρες που απέχουν μεταξύ τους τόσο

όσο η Ινδονησία, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

6)Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη

Οι πολίτες της ΕΕ είναι ελεύθεροι να ζουν και να εργάζονται σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ επιλέξουν. Έτσι, πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην πολιτική δικαιοσύνη σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για το λόγο αυτό, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να συνεργάζονται, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται, για παράδειγμα, ότι μια δικαστική απόφαση που εκδίδεται σε χώρα της Ένωσης για υπόθεση διαζυγίου ή επιμέλειας παιδιού αναγνωρίζεται σε όλες τις άλλες χώρες της ΕΕ.

Η ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για τους νομοταγείς πολίτες, από το οποίο όμως μπορούν επίσης να επωφελούνται διεθνείς εγκληματίες και τρομοκράτες. Για την αντιμετώπιση της διασυνοριακής εγκληματικότητας απαιτείται η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων, των αστυνομικών δυνάμεων, των τελωνειακών αρχών και των υπηρεσιών μετανάστευσης όλων των χωρών της ΕΕ.

Για παράδειγμα, πρέπει να εξασφαλίζεται:

- ότι τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης αστυνομεύονται αποτελεσματικά
- ότι οι τελωνειακές και οι αστυνομικές αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες όσον αφορά τις κινήσεις υπόπτων για λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή εμπορία ανθρώπων
- ότι οι αιτήσεις για χορήγηση ασύλου αξιολογούνται και διεκπεραιώνονται κατά τον ίδιο τρόπο σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να αποτρέπεται το φαινόμενο της «αναζήτησης χώρας ασύλου» από τους αιτούντες («asylum shopping»).

Των θεμάτων αυτών επιλαμβάνεται το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων — δηλαδή, οι υπουργοί δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Στόχος είναι η δημιουργία ενιαίου «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» εντός των συνόρων της ΕΕ.

(πηγή:http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82)

1.3.2.δ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ

Σύμφωνα με την συνθήκη της Λισαβόνας οι αποφάσεις, στο Συμβούλιο της Ε.Ε., θα λαμβάνονται συχνότερα με ειδική πλειοψηφία παρά με ομοφωνία.

Από το 2014 θα εισαχθεί ένα σύστημα γνωστό ως «διπλή πλειοψηφία». Οι αποφάσεις του Συμβουλίου θα χρειάζονται την υποστήριξη του 55% των κρατών μελών που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 65% του ευρωπαϊκού πληθυσμού. Αυτό το σύστημα νομιμοποιεί διπλά της αποφάσεις που λαμβάνονται.

Μία νέα εξέλιξη της Συνθήκης είναι ότι το Συμβούλιο Υπ. Εξωτ. Θα προεδρεύετε από τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και αντιπρόεδρο της Ένωσης. Βάσει της Συνθήκης θα διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, θα καταθέτει προτάσεις, θα ασκεί εξωτερική πολιτική εξ ονόματος του Συμβουλίου και θα εκπροσωπεί τις θέσεις της Ένωσης διεθνώς.

1.3.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΤΟ ΟΡΓΑΝΟ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) είναι θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με απώτερο σκοπό την προστασία των κοινοτικών συμφερόντων των κρατών μελών της Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1951 και έχει ως έδρα τις Βρυξέλλες, διατηρώντας επίσης γραφεία στο Λουξεμβούργο και αντιπροσωπείες σε όλες τις χώρες της Ένωσης. Η Επιτροπή προτείνει νέες ευρωπαϊκές νομοθετικές πράξεις, τις οποίες υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής

Ένωσης. Αποτελεί συγχρόνως εκτελεστικό όργανο της Ένωσης, αρμόδιο για την εφαρμογή των κοινών πολιτικών και την εξασφάλιση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ενώ παράλληλα διαχειρίζεται τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τον οικονομικό προϋπολογισμό της.

Τα μέλη της ονομάζονται επισήμως επίτροποι και συχνά με τον όρο Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφερόμαστε στο σώμα των επιτρόπων που ασκούν τη διοίκηση του οργάνου. Από το 2005, μετά τις αλλαγές της συνθήκης της Νίκαιας, κάθε κράτος μέλος εκπροσωπείται από έναν επίτροπο. Σε αντίθεση με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε μέλος της Επιτροπής έχει ευρωπαϊκό ρόλο, διαχειρίζεται ένα χαρτοφυλάκιο που του ανατίθεται από τον πρόεδρο της στην αρχή της θητείας του και το χειρίζεται με ενιαίο Ευρωπαϊκό χαρακτήρα και προσανατολισμό, χωρίς υποδείξεις από εθνικές κυβερνήσεις ή άλλους οργανισμούς.

1.3.3.α ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαφέρει ως προς άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από το «δικαίωμα πρωτοβουλίας» στη νομοθετική διαδικασία. Έχει δηλαδή το δικαίωμα να υποβάλλει προτάσεις νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα της Ένωσης ή να αντιμετωπιστεί ένα πρόβλημα. Λειτουργεί επίσης ως εκτελεστικό όργανο, με αρμοδιότητα στη διαχείριση και εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, καθώς και τη διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων ή την εξασφάλιση της εφαρμογής των πολιτικών που έχουν εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργεί παράλληλα ως «θεματοφύλακας των Συνθηκών», αρμόδια για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της ισχύουσας ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή την υποβολή σχεδίων αναθεώρησης των ευρωπαϊκών συνθηκών. Στα πλαίσια αυτού του ρόλου, έχει δικαίωμα να κινήσει σχετικές νομικές διαδικασίες, όταν ένα κράτος μέλος παραβιάζει τη νομοθεσία, και να προσφύγει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την επιβολή χρηματικών ποινών, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του κράτους μέλους. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι

επίσης η εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διαπραγμάτευση διεθνών συμφωνιών.

1.3.3.β Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με τις πολιτικές κατευθύνσεις που καθορίζει ο πρόεδρος της, ο οποίος διορίζεται κατόπιν πρότασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και έγκρισής της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο εκλεγμένος πρόεδρος αναλαμβάνει την επιλογή των επιτρόπων από καταλόγους υποψηφίων, όπως αυτοί διαμορφώνονται από τα κράτη μέλη, ενώ η τελική έγκριση για το διορισμό της Επιτροπής δίνεται από το Κοινοβούλιο. Η θητεία της διαρκεί για περίοδο πέντε ετών.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής αναθέτει στους επιτρόπους τους τομείς πολιτικής για τους οποίους θα είναι αρμόδιοι, με δυνατότητα ανακατανομής των αρμοδιοτήτων τους κατά τη διάρκεια της θητείας της Επιτροπής, εφόσον κριθεί αναγκαίο. Κατά κανόνα, οι συνεδριάσεις της Επιτροπής διενεργούνται μία φορά την εβδομάδα, εμπιστευτικά, αλλά ενδέχεται να οριστούν και έκτακτες συνεδριάσεις αν κριθεί απαραίτητο από τον πρόεδρο, ο οποίος τις συγκαλεί.

Διοικητικά, οργανώνεται σε διαφορετικές «Γενικές Διευθύνσεις» και υπηρεσίες, αρμόδιες για συγκεκριμένους τομείς, καθεμία από τις οποίες διαθέτει έναν Γενικό Διευθυντή ως επικεφαλής, ο οποίος δίνει αναφορά στον αρμόδιο επίτροπο. Οι Γενικές Διευθύνσεις συντάσσουν ουσιαστικά τις νομοθετικές προτάσεις, διενεργώντας ευρείες διαβουλεύσεις και σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία των κρατών μελών. Οι προτάσεις αυτές, περιλαμβάνονται στη συνέχεια στην ημερήσια διάταξη κάποιας συνεδρίασης της Επιτροπής και υποβάλλονται προς ψηφοφορία.

Η λήψη των αποφάσεων για την έγκριση μίας πρότασης γίνεται κατόπιν ψηφοφορίας κατά τη διάρκεια μίας συνεδρίασης ή με γραπτή διαδικασία, κατά την οποία η πρόταση διανέμεται στους επιτρόπους, οι οποίοι με τη σειρά τους κοινοποιούν επιφυλάξεις τους ή άλλες προτεινόμενες τροποποιήσεις. Προβλέπεται επίσης διαδικασία εξουσιοδότησης ενός ή περισσότερων μελών της Επιτροπής να λάβουν μία απόφαση, με δυνατότητα περαιτέρω εκχώρησης αυτού του δικαιώματος σε Γενικούς Διευθυντές

(πηγή:http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ο κοινοτικός προϋπολογισμός αποφασίζεται κάθε χρόνο από κοινού από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ωστόσο, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο συμφωνούν πρώτα σε ένα πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο περιλαμβάνει τα ανώτατα ποσά που μπορούν να αποδοθούν στον εκάστοτε προϋπολογισμό και τομέα. Έτσι, ο ετήσιος προϋπολογισμός πρέπει να τηρεί τα ανώτερο όρια που έχουν τεθεί στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο όμως προβλέπει και ένα ποσό για απρόβλεπτα γεγονότα, κυρίως όσον αφορά την εξωτερική πολιτική.

Ο κοινοτικός προϋπολογισμός παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες. Ένα μεγάλο ποσοστό του δαπανάται για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, καθώς η γεωργική πολιτική είναι η μόνη πολιτική η οποία υλοποιείται εντελώς σε κοινοτικό (και όχι κρατικό) επίπεδο. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των χρημάτων διατίθεται για επενδύσεις και όχι για καταναλωτικές δαπάνες. Σε αντίθεση με τον εκάστοτε κρατικό προϋπολογισμό, ο κοινοτικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να παρουσιάζει έλλειμμα. Όλες οι δαπάνες πρέπει να καλύπτονται από αντίστοιχα έσοδα, πρόκειται για το λεγόμενο “σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης”, το οποίο αποφασίζεται από όλα τα κράτη μέλη και επικυρώνεται από τα εθνικά κοινοβούλια.

http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c001_el.htm

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

2.2.1 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ (1958-1970)

Η πρώτη Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα του προϋπολογισμού , το 1958, είχε εγκριθεί από το Συμβούλιο, βάσει της πρότασης της Επιτροπής και αφού πήρε τη γνώμη του Κοινοβουλίου. Ο πρώτος προϋπολογισμός της ΕΟΚ ήταν πολύ μικρός και κάλυπτε αποκλειστικά τις διοικητικές δαπάνες. Δεδομένου ότι οι στόχοι της ΕΟΚ μεταφράζονται σε πολιτικές δεσμεύσεις, αυξήθηκε ο προϋπολογισμός για την εφαρμογή τους, για παράδειγμα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) ξεκίνησε το 1962, και οι γεωργικές δαπάνες σύντομα αποτέλεσαν το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού. Στα πρώτα χρόνια, οι οικονομικές συνεισφορές από καθένα από τα υπόψη έξι κράτη μέλη λογαριάζονταν στα έσοδα της Κοινότητας.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1971_en.htm

2.2.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΚΕΡΔΗ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ(1971-1975)

Με τις μεγάλες πολιτικές, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, της κοινής τελωνειακής πολιτικής και της κοινής γεωργικής πολιτικής που είναι σε πλήρη λειτουργία , απαιτούνται πιο σταθερές πηγές εσόδων. Το σύστημα των “ιδίων πόρων “ συμφωνήθηκε, αντικαθιστώντας τις χρηματικές συνεισφορές των κρατών μελών και εισήγαγε τρεις πόρους , τους τελωνειακούς δασμούς και τις γεωργικές εισφορές που απορρέουν ευθέως από την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών , καθώς και την ανταπόκριση από κάθε κράτος μέλος με βάση το ΦΠΑ. Αρχικά, ο πόρος ΦΠΑ ορίζεται κατ’ ανώτατο όριο το 1% του μεριδίου της οικονομίας που επιβάλλεται σε όλα τα κράτη μέλη. Την ίδια στιγμή, με τα έσοδα που προκύπτουν απευθείας για την Κοινότητα, τα κέρδη του Κοινοβουλίου έχουν μεγαλύτερη επιρροή στην έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1971_en.htm

2.2.3 ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΡΟΛΟ ΣΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΡΔΗ (1975-1982)

Από το 1975, το Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο για τις μη υποχρεωτικές δαπάνες (οι υποχρεωτικές δαπάνες προκύπτουν άμεσα από τη Συνθήκη της Ρώμης η από διεθνείς συνθήκες) και η εξουσία του για την αύξηση των μη υποχρεωτικών δαπανών περιορίζεται σε ένα μέγιστο ποσοστό. Το Κοινοβούλιο επίσης, αναλαμβάνει την αποκλειστική ευθύνη της χορήγηση απαλλαγής του προϋπολογισμού, δηλαδή, πιστοποιεί την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού μετά από κάθε οικονομικό έτος.

Ένα νέο θεσμικό όργανο, το Ελεγκτικό Συνέδριο, συστάθηκε για να επαληθεύει τις χρηματοοικονομικές πράξεις των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης τους.

Το 1979, οι πρώτες άμεσες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δίνουν στο θεσμικό όργανο μεγαλύτερο δημοκρατικό βάρος, ενισχύοντας έτσι περαιτέρω τη θέση και τη νομιμότητα του ως ένα από τα δύο σκέλη της αρχής του προϋπολογισμού. Ωστόσο, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο θεωρούν ότι είναι ολοένα και πιο δύσκολο να επιλύσουν τις διαφορές κατά τη διάρκεια της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού.

Το 1981 η Ελλάδα γίνεται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1975_en.htm

2.2.4 ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (1983-1987)

Σε αυτή την περίοδο, αυξήθηκαν οι δαπάνες για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής για την ενίσχυση των υφιστάμενων πολιτικών, προ πάντως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και για την έναρξη νέων πολιτικών, όπως της κοινής αλιευτικής πολιτικής, του πρώτου προγράμματος στο πλαίσιο για την έρευνα και την ολοκλήρωση των μεσογειακών προγραμμάτων.

Ωστόσο, οι αυξημένες δαπάνες φέρνουν το ζήτημα των δημοσιονομικών ανισορροπιών στο προσκήνιο. Το Ηνωμένο Βασίλειο θεωρεί τη συμβολή του στη χρηματοδότηση της Κοινότητας δυσανάλογα υψηλή σε σχέση με την ευημερία του

και αυτό συμβαίνει διότι ο γεωργικός του τομέας είναι μικρός ,ενώ η οικονομική βάση πάνω στην οποία εφαρμόζεται ο ΦΠΑ είναι αναλογικά υψηλότερη από τα άλλα κράτη μέλη. Έτσι το 1984 συνάπτεται συμφωνία, με ένα μηχανισμό για “διόρθωση” , με την οποία μειώνονται οι πληρωμές του Ηνωμένου Βασιλείου στον κοινοτικό προϋπολογισμό και έτσι τελειώνει μια δεκαετία έριδος.

Την ίδια στιγμή, οι επαναλαμβανόμενες διαφορές μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου προκαλούν όλο και περισσότερα προβλήματα στη διαδικασία του προϋπολογισμού. Το 1982, μια πρώτη θεσμική συμφωνία επιχειρείται για την επίλυση των προβλημάτων τους. Μολονότι όμως αρχικά διευκολύνει την εξομάλυνση της διαδικασίας, ανακαλύπτουν εκ νέου δυσκολίες καθώς ο προϋπολογισμός συνεχίζει να αυξάνεται.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1983_en.htm

2.2.5 ΠΡΩΤΟ ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΕ (1988-1992)

Με την ανάγκη να επιλυθεί η κρίση του ετήσιου προϋπολογισμού, λόγω των διαφωνιών μεταξύ Συμβουλίου και Κοινοβουλίου, η Επιτροπή πρότεινε ότι τα τρία θεσμικά όργανα πρέπει να θέσουν δεσμευτικά πολυετή ανώτατα όρια δαπανών για κάθε κατηγορία δαπανών. Τουλάχιστον θα συμφωνήσουν με τις αρχικές “δημοσιονομικές προοπτικές της Κοινότητας”, που καλύπτουν την περίοδο 1988-1992 και συμπίπτουν με το πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς μέχρι τον Ιανουάριο του 1993.

Οι δημοσιονομικές προοπτικές επιδιώκουν να περιορίσουν την αύξηση των γεωργικών δαπανών , ενώ υπάρχει σημαντική αύξηση των δαπανών για τις πολιτικές συνοχής. Ταυτόχρονα, ένας νέος ίδιος πόρος, που βασίζεται σε ένα ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος σε κάθε κράτος μέλος προστίθεται στα τρία υπάρχοντα θεσμικά όργανα. Το ανώτατο όριο για τους ιδίους πόρους εισάγεται και περιορίζει τον κοινοτικό προϋπολογισμό κατ’ ανώτατο όριο του 1,20% του κοινοτικού ΑΕΠ, το 1992.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1988_en.htm

2.2.6 ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (1993-1999)

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ) εισάγει μια σειρά νέων τομέων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της κοινής εξωτερικής πολιτικής, της πολιτικής ασφαλείας, της δικαιοσύνης και των εξωτερικών υποθέσεων, καθώς και τη δημιουργία του Ταμείου Συνοχής για να επενδύσει σε έργα υποδομής στα φτωχότερα κράτη μέλη. Μια νέα σειρά δημοσιονομικών προοπτικών συμφωνήθηκε για την περίοδο 1993-1999, για να συμπεριλάβει όλα αυτά τα πρόσθετα πεδία. Το ανώτατο όριο για τους ιδίους πόρους αυξήθηκε σε 1,27% του ΑΕΠ το 1999.

Από την πλευρά των δαπανών, οι δαπάνες για τις διαρθρωτικές και εσωτερικές πολιτικές αυξάνεται σημαντικά καθώς και οι πόροι για την εξωτερική δράση αυξήθηκαν περισσότερο από το μισό. Οι ρυθμίσεις για να περιοριστούν οι αυξήσεις στις γεωργικές δαπάνες συνεχίστηκαν.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1993_en.htm

2.2.7 ΤΡΙΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (2000-2006)

Οι δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2000-2006 επικεντρώνονται στην ανάγκη να διπλασιαστεί η βοήθεια προς τις χώρες που έχουν υποβάλλει αίτηση για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άλλη πλευρά πολλές κυβερνήσεις προ ασχολούνται με τη σταθεροποίηση των δημόσιων δαπανών, αν μη τι άλλο λόγω της δημοσιονομικής πειθαρχίας που απαιτείται για να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ. Ως εκ τούτου, ενώ μια νέα προ-ενταξιακή στρατηγική δημιουργήθηκε για να βοηθήσει τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι γεωργικές δαπάνες παραμένουν σταθερές και οι δαπάνες συνοχής ελέγχονται επικεντρώνοντας σε τομείς ύψιστης προτεραιότητας.

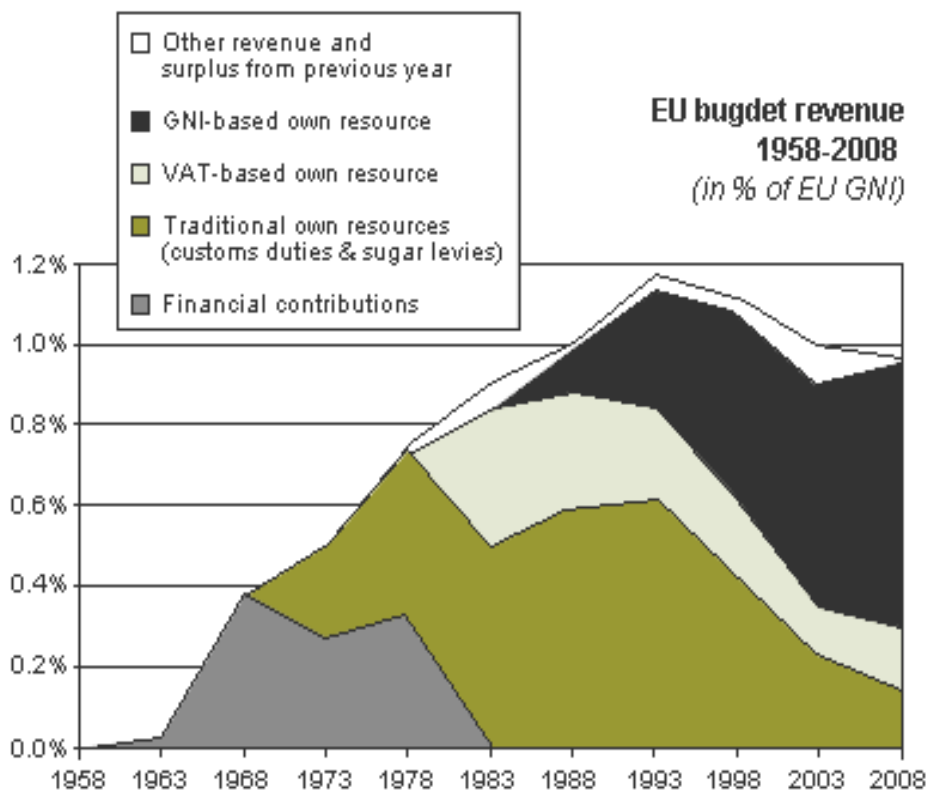
Ένας νέος μηχανισμός μειώνει το μερίδιο της Γερμανίας, της Ολλανδίας, της Αυστρίας και της Σουηδίας (χώρες οι οποίες εμφανίζουν τα μεγαλύτερα αρνητικά δημοσιονομικά αποτελέσματα), έτσι ώστε να χρηματοδοτηθεί ο κοινοτικός προϋπολογισμός.

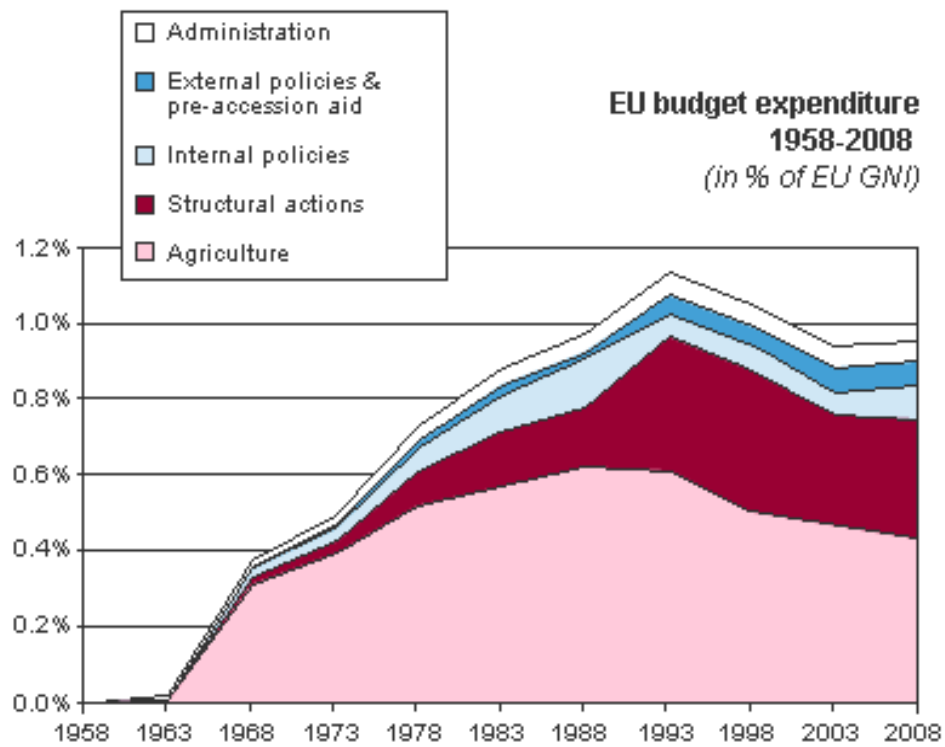
http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history2000_en.htm

2.2.8 ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (2007-2013)

Το ισχύον δημοσιονομικό πλαίσιο, για την περίοδο 2007-2013, εστιάζει στους πόρους για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση) και τη συνοχή της, ενώ το ποσό που διατίθεται για τη γεωργία πρέπει να μειωθεί κατά την περίοδο επτά ετών. Το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων διατηρείται στο προηγούμενο επίπεδο (αναβαθμολόγηση στο 1,24% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ)). Η μέθοδος υπολογισμού της διόρθωσης του Ηνωμένου Βασιλείου έχει αναθεωρηθεί με τον σταδιακό αποκλεισμό των μη γεωργικών δαπανών στις χώρες που προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και το 2007. Επίσης, πρόσθετα μέτρα θα ληφθούν για να μειώσουν περαιτέρω τις συνεισφορές της Γερμανίας, της Αυστρίας και της Σουηδίας.

http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history2007_en.htm

2.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού έχει ως αποστολή να επιτυγχάνει από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο Υπουργών – τη διάθεση των μέσων που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να προωθεί τη χρηστή διαχείριση των κοινοτικών πόρων και να προβαίνει σε απολογισμό για τη χρησιμοποίηση των πιστώσεων. Η υπηρεσία αυτή της Επιτροπής απασχολεί περίπου 420 υπαλλήλους και είναι οργανωμένη σε πέντε διευθύνσεις εγκατεστημένες στις Βρυξέλλες.

Η δημοσιονομική αποστολή της γενικής διεύθυνσης είναι να εντάσσει τις κοινοτικές δαπάνες εντός των πλαισίων των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών προοπτικών και να εξασφαλίζει την καλή διεξαγωγή της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού συμβάλλοντας σ' ένα εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ των θεσμικών οργάνων.

Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού, αν και δεν εμπλέκεται στη διαχείριση των πιστώσεων για την οποία αρμόδιες είναι οι επιχειρησιακές υπηρεσίες της Επιτροπής, είναι επιφορτισμένη με την είσπραξη των κοινοτικών ιδίων πόρων από τα κράτη μέλη που χρηματοδοτούν τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Στη γενική διεύθυνση υπάγονται επίσης οι υπηρεσίες του Υπολόγου της Επιτροπής και, στον τομέα αυτό, της έχει ανατεθεί η κατάρτιση των δημοσιονομικών καταστάσεων της Ένωσης (λογιστική της Επιτροπής και ενοποίηση των λογαριασμών των διάφορων ευρωπαϊκών οργάνων).

Τέλος, στη γενική διεύθυνση εναπόκειται να καθορίζει το ρυθμιστικό δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συμβάλλει, με τις ενέργειές της στους τομείς της παροχής συμβουλών και της κατάρτισης, στην προώθηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εντός των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής. Με τον τρόπο αυτό, η γενική διεύθυνση συμμετέχει αποφασιστικά στη διαδικασία διοικητικής μεταρρύθμισης που έχει στόχο να εξασφαλίσει στο θεσμικό όργανο μια δημόσια διοίκηση ποιότητας που να του παρέχει τη δυνατότητα να εκτελεί με τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί από τη Συνθήκη.

http://ec.europa.eu/dgs/budget/index_el.htm

2.3.1 Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η αποστολή της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού περιλαμβάνει έξι κύρια καθήκοντα:

Εξασφάλιση από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει αποτελεσματικού δημοσιονομικού προγραμματισμού. Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού βεβαιώνεται ότι οι συζητήσεις προσανατολισμού για τις νέες πρωτοβουλίες πολιτικής και τα νέα νομοθετικά μέτρα περικλείουν τις δημοσιονομικές διαστάσεις και ότι ο προγραμματισμός των δαπανών λαμβάνει σε κάθε στάδιο υπόψη τις ορισθείσες προτεραιότητες, τα μακροπρόθεσμα προγράμματα, τις νέες κατευθύνσεις της πολιτικής και τη διαχείριση των αναπόφευκτα απρόβλεπτων εξελίξεων. Για το σκοπό αυτό, η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού φροντίζει να διατηρούνται οι κοινοτικές δαπάνες μέσα στα όρια των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών προοπτικών και να εξασφαλίζεται η ομαλή διεξαγωγή της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού μέσω εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ των θεσμικών οργάνων. Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού προετοιμάζει τις προτάσεις προϋπολογισμού τις οποίες υποβάλλει η Επιτροπή και τις παρακολουθεί μέχρι την έγκρισή τους από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών. Επίσης, κατανέμει τους πόρους στις γενικές διευθύνσεις και υπηρεσίες της Επιτροπής.

Διαχείριση του δημοσιονομικού ρυθμιστικού πλαισίου: Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού προτείνει και εφαρμόζει το ρυθμιστικό πλαίσιο για την κατάρτιση, την εκτέλεση και τον έλεγχο του προϋπολογισμού.

Εκτέλεση του προϋπολογισμού ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες, με τήρηση του ρυθμιστικού πλαισίου. Ως διατάκτης των ιδίων πόρων, η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού διαχειρίζεται τις δημοσιονομικές ροές με τα κράτη μέλη και ελέγχει την ορθή είσπραξη των ιδίων πόρων. Υπό την ευθύνη του Υπολόγου της Επιτροπής, η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού εκτελεί τις πληρωμές όλων των εγκεκριμένων δαπανών της Επιτροπής καθώς και τα εντάλματα είσπραξης.

Κατάρτιση των ετήσιων λογαριασμών των θεσμικών οργάνων: Οι ετήσιες δημοσιονομικές καταστάσεις όλων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης προετοιμάζονται, υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού, βάσει

σύγχρονου λογιστικού πλαισίου που ανταποκρίνεται στα γενικώς αποδεκτά διεθνή πρότυπα και υποστηρίζεται από αποτελεσματικό και αξιόπιστο σύστημα πληροφοριών.

Προώθηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στις υπηρεσίες της Επιτροπής. Χάρης στις συμβουλές και την κατάρτιση καθώς και τα εργαλεία ελέγχου και διαχείρισης που παρέχει, η Γενική Διαχείριση Προϋπολογισμού προσφέρει στις υπηρεσίες της Επιτροπής τόσο το πλαίσιο όσο και τα αναγκαία μέσα για την αυστηρή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση.

Απολογισμός για την εκτέλεση του προϋπολογισμού και πορεία προς τη χορήγηση θετικής δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού συντονίζει τα μέτρα που συνδέονται με τη διαδικασία χορήγησης απαλλαγής (σχέσεις με το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.) Κατ' αυτό τον τρόπο προτείνει στους κύριους συνομιλητές της αναλύσεις και ιδέες σχετικά με τη διαχείριση των κοινοτικών πόρων, με σκοπό να διευκολυνθεί η χορήγηση θετικής δήλωσης αξιοπιστίας από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

http://ec.europa.eu/dgs/budget/mission/index_el.htm

2.4 ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΕ ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.4.1 ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007- 2013

Μετά από πολλές διαπραγματεύσεις, οι αρμόδιοι υπουργοί στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν τελικά στο επταετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2007-2013. Η συμφωνία τους όμως διέφερε από την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και από το πλαίσιο που θα ήθελε να δει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προκειμένου να αντεπεξέλθει η Ένωση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει.

Η συμφωνία μεταξύ Κοινοβουλίου και Συμβουλίου επετεύχθη εν τέλει τον Απρίλιο του 2006 και βάσει αυτής, οι ευρωβουλευτές επικύρωσαν κατά τη διάρκεια Συνόδου της Ολομέλειας, τη διοργανική συμφωνία για το δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2007-2013.

Το τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο περιλαμβάνει έτσι πέντε "γραμμές": αειφόρος ανάπτυξη (382 δισεκατομμύρια ευρώ, για την περιφερειακή πολιτική, την έρευνα και την εκπαίδευση)· συντήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων (371 δισεκατομμύρια ευρώ για την κοινή γεωργική πολιτική και το περιβάλλον)· ευρωπαϊκή ιθαγένεια, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη (10,7 δισεκατομμύρια ευρώ για διάφορα έργα όπως οι ανταλλαγές νέων, η αδελφοποίηση πόλεων και η συμπερίληψη της ευρωπαϊκής διάστασης στα μέσα ενημέρωσης και τον πολιτισμό)· Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας (49,5 δισεκατομμύρια ευρώ για τις αναπτυσσόμενες και γειτονικές χώρες, την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εξωτερική πολιτική)· διοίκηση συμπεριλαμβανομένης της μετάφρασης (49,8 δισεκατομμύρια ευρώ ή 5,75%).

Να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αυτή που όχι μόνο προτείνει τον προϋπολογισμό του εκάστοτε έτους, αλλά και εκτελεί το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων που χρηματοδοτεί αυτός (όσον αφορά τη γεωργία, τη συνοχή, τις εξωτερικές δράσεις, κ.ά.).

Βάσει της Συνθήκης της Λισαβόνας το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, γνωστότερο ως "δημοσιονομικές προοπτικές", καθίσταται νομικά δεσμευτικό και έχει διάρκεια "τουλάχιστον 5 ετών" αντί της επταετίας που ίσχυε μέχρι τώρα. Το ΕΚ έχει προτείνει την παράταση των "δημοσιονομικών προοπτικών" της περιόδου 2007-2013 μέχρι το 2015 ή το 2016, ώστε χρονικά, η περίοδος που θα καλύπτει ο επόμενος προϋπολογισμός να συμπίπτει με την επόμενη θητεία Κοινοβουλίου και Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c001_el.htm

2.5 ΠΩΣ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του προϋπολογισμού, αφού αυτός αποφασιστεί, αλλά και για την προετοιμασία του προσχεδίου του προϋπολογισμού. Για τον τελικό προϋπολογισμό κάθε έτους αποφασίζουν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει αρχικά στο Κοινοβούλιο την "Ετήσια Στρατηγική Χάραξης Πολιτικής", προκειμένου να λάβει γνώση των προτεραιοτήτων του Κοινοβουλίου πριν καταρτίσει το προσχέδιο προϋπολογισμού.

Άνοιξη: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθετεί μια έκθεση βάσει της "Ετήσιας Στρατηγικής Χάραξης Πολιτικής" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για παράδειγμα, την έκθεση για τον προϋπολογισμό του 2007 ετοίμασε ο Βρετανός ευρωβουλευτής James Elles, μέλος της Ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και των Ευρωπαίων Δημοκρατών.

Απρίλιος/Αρχές Μαΐου: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρτίζει το προσχέδιο προϋπολογισμού (για το επόμενο έτος) βάσει της έκθεσης του Κοινοβουλίου και ύστερα από διαβουλεύσεις μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της Επιτροπής.

Ιούλιος: οι υπουργοί του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης συζητούν για το προσχέδιο προϋπολογισμού το οποίο έχει προτείνει η Επιτροπή ("πρώτη ανάγνωση") και καταρτίζουν το σχέδιο προϋπολογισμού, ύστερα από το λεγόμενο "τρίλογο"(διαβουλεύσεις μεταξύ Συμβουλίου, Κοινοβουλίου και Επιτροπής).

Μετά από την πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου, οι επιτροπές του Κοινοβουλίου που είναι υπεύθυνες για διάφορους τομείς μπορεί να προτείνουν τροποποιήσεις στην κοινοβουλευτική επιτροπή που είναι αρμόδια για τον προϋπολογισμό.

Αρχές Οκτωβρίου: η κοινοβουλευτική επιτροπή του προϋπολογισμού εξετάζει τις γραμμές του προϋπολογισμού και ελέγχει αν λαμβάνουν υπόψη τους τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μπορεί επίσης να προτείνει αυξήσεις ή μειώσεις του προϋπολογισμού. Στη συνέχεια συντάσσει μια έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τις τροποποιήσεις που έκαναν οι αρμόδιοι ευρωβουλευτές στο

σχέδιο προϋπολογισμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία αποτελεί αντικείμενο ψηφοφορίας από όλους τους ευρωβουλευτές κατά τη διάρκεια Συνόδου Ολομέλειας.

Η ολομέλεια μπορεί επίσης να εγκρίνει τροποποιήσεις και από άλλους ευρωβουλευτές, με την προϋπόθεση αυτές να προτείνονται από ομάδα τουλάχιστον 37 ευρωβουλευτών ή από μια πολιτική ομάδα.

Ύστερα από την πρώτη ανάγνωση του σχεδίου προϋπολογισμού, αυτή τη φορά από το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβαίνει σε μια δεύτερη ανάγνωση του προϋπολογισμού. Οι υπουργοί που απαρτίζουν το Συμβούλιο καθορίζουν τα χρηματικά ποσά που θα αποδοθούν στις αποκαλούμενες "υποχρεωτικές δαπάνες" (όπως είναι τα έξοδα για την κοινή γεωργική πολιτική), λαμβάνοντας ή όχι υπόψη τους τις τροποποιήσεις των ευρωβουλευτών. Αντιθέτως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο όσον αφορά τις λεγόμενες "μη υποχρεωτικές δαπάνες", γεγονός που σημαίνει ότι το Συμβούλιο είναι υποχρεωμένο να λάβει υπόψη του τις τροποποιήσεις των ευρωβουλευτών.

Δεκέμβριος: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προβαίνει σε δεύτερη ανάγνωση του προϋπολογισμού και κλείνει τον κύκλο της διαδικασίας κατάρτισης του προϋπολογισμού. Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δηλώνει ότι ο προϋπολογισμός έχει εγκριθεί.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, πριν από την εισαγωγή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε τρεις περιπτώσεις χρησιμοποίησε το δικαίωμά του να απορρίψει το σχέδιο προϋπολογισμού και ζήτησε από την Επιτροπή την εκπόνηση νέου προσχεδίου.

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20061106FCS12347&language=EL>

2.6 ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ;

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρηματοδοτείται από το λεγόμενο “σύστημα των ιδίων πόρων”. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι τα κοινοτικά έσοδα δεν συνίστανται απλώς σε συνεισφορές των κρατών μελών, αλλά σε πόρους τους οποίους δικαιούται η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να εκτελέσει τα καθήκοντά της, ιδίως στους τομείς για τους οποίους έχει λάβει εξουσιοδότηση από τα κράτη μέλη να δράσει.

Οι πόροι αυτοί προέρχονται από τέσσερις πηγές, όπως είναι: οι τελωνειακοί δασμοί και οι φόροι που επιβάλλονται κατά τις εισαγωγές προϊόντων · οι εισφορές που προέρχονται από τη γεωργία · ένα μικρό ποσοστό των κρατικών εσόδων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) · ένα μέρος του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος, το οποίο εξαρτάται από τα οικονομικά του κάθε κράτους μέλους.

Αρχικά, τα έσοδα της Ένωσης προέρχονται κατά κύριο λόγο από την τελωνειακή ένωση, δηλαδή από τους δασμούς στις εισαγωγές προϊόντων και τους φόρους στα γεωργικά προϊόντα. Καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση δε διαθέτει τη δική της φορολογική αρχή, οι τελωνειακοί και γεωργικοί δασμοί συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Ο "πόρος που βασίζεται στον **ΦΠΑ**" πηγάζει από μέρος των εσόδων κάθε κράτους μέλους από τον φόρο προστιθέμενης αξίας ενώ, τέλος, ο πόρος που βασίζεται στο "**ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ)**" είναι η απευθείας συμβολή κάθε κράτους μέλους στον προϋπολογισμό της ΕΕ αναλόγως του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξής του. Αυτός ο τελευταίος πόρος αντιπροσωπεύει μέχρι και τα τρία τέταρτα του συνόλου των εσόδων της Ένωσης. Οι φόροι που σχετίζονται με το ΦΠΑ και το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα μεταβιβάζονται κάθε μήνα από τα κράτη μέλη προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το σημερινό σύστημα ιδίων πόρων έχει συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη και επικυρωθεί από όλα τα εθνικά κοινοβούλια. Παρουσιάζει θεωρητικά ως ανώτατο όριο κοινοτικών πόρων το 1,24% του συνολικού ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος των κρατών μελών, στην πράξη όμως είναι γύρω στο 1%.

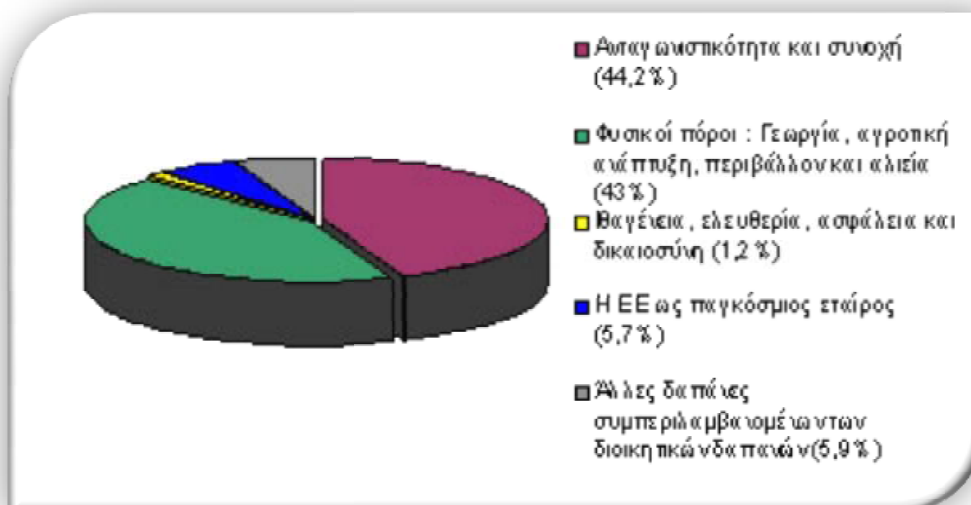
Το σύστημα αυτό είναι αρκετά περίπλοκο και δυσχεραίνει την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέλει επομένως να το αντικαταστήσει με ένα νέο, πιο δίκαιο και πιο διαφανές σύστημα.

Το 2007 οι ευρωβουλευτές ενέκριναν την έκθεση του πρώην ευρωβουλευτή Alain Lamassoure σχετικά με τη μεταρρύθμιση του κοινοτικού προϋπολογισμού, η οποία θα γίνει σε δύο φάσεις :

- σταδιακή κατάργηση όλων των πλεονεκτημάτων που έχουν ορισμένες χώρες. Η μείωση της συνεισφοράς της Μεγάλης Βρετανίας θα καταργηθεί εντελώς το 2013
- εισαγωγή ενός νέου συστήματος ιδίων πόρων από το 2014, το οποίο θα αποτελείται από μέρος των εκάστοτε κρατικών φόρων (ΦΠΑ, φόροι που πληρώνουν επιχειρήσεις, φόροι για την κατανάλωση ενέργειας, για τις οικονομικές συναλλαγές, για τις μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες, το περιβάλλον, κλπ). Η επιλογή του εν λόγω φόρου θα εναπόκειται στην αρμοδιότητα του κάθε κράτους μέλους.

(πηγή: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100923FCS83457+0+DOC+XML+V0//EL&language=EL#title1>)

2.7 ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΙ ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ

Πίνακας 2.1

Άμεσα ή έμμεσα, όλοι αποκομίζουμε οφέλη από κάποια δραστηριότητα που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, είτε πρόκειται για πιο καθαρές παραλίες, για ασφαλέστερα τρόφιμα στα πιάτα μας, για καλύτερους δρόμους ή για την εγγύηση των θεμελιωδών μας δικαιωμάτων.

Οι δράσεις και τα έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ αντανακλούν τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί από τις χώρες της ΕΕ σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αυτές κατατάσσονται σε ευρείες κατηγορίες δαπανών (τομείς) και σε 31 διαφορετικούς τομείς πολιτικής.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ χρηματοδοτεί δράσεις και έργα στους τομείς της πολιτικής όπου όλες οι χώρες της ΕΕ έχουν συμφωνήσει να δρουν σε κοινοτικό επίπεδο. Αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται για πολύ πρακτικούς λόγους. Η συνένωση των δυνάμεων σε αυτούς τους τομείς μπορεί να αποφέρει καλύτερα αποτελέσματα με μικρότερο κόστος.

Ωστόσο, υπάρχουν άλλες πολιτικές, όπου οι χώρες της ΕΕ έχουν αποφασίσει να μη δρουν σε κοινοτικό επίπεδο. Για παράδειγμα, η εθνική κοινωνική ασφάλιση, οι συντάξεις, τα συστήματα υγείας ή εκπαίδευσης πληρώνονται από τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις. Η αρχή της επικουρικότητας διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες των οποίων η διαχείριση επιτυγχάνεται καλύτερα σε εθνικό,

περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο χρηματοδοτούνται στο πλέον ενδεδειγμένο επίπεδο και ότι η Ένωση δεν παρεμβαίνει.

2.7.1 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την επταετία 2007-2013, οι χώρες της ΕΕ αποφάσισαν να αφιερώσουν σημαντικό μέρος των κοινών προσαθειών τους και του προϋπολογισμού της ΕΕ για τη δημιουργία μεγαλύτερης οικονομικής ανάπτυξης και περισσότερων θέσεων εργασίας. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προτεραιότητες της Ένωσης. Η οικονομία της ΕΕ πρέπει να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική, ενώ οι λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες πρέπει να προσεγγίσουν το επίπεδο των υπόλοιπων περιφερειών.

Για την περίοδο 2007-2013, από κάθε ευρώ που δαπανάται από τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ, οκτώ λεπτά θα προορίζονται για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ.

Η επίτευξη μακροπρόθεσμης ανάπτυξης εξαρτάται επίσης από την αξιοποίηση και την αύξηση του δυναμικού ανάπτυξης της ΕΕ. Η προτεραιότητα αυτή, που καλείται συνοχή, αφορά την παροχή βοήθειας ιδίως προς τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες ώστε να μετατρέψουν την οικονομία τους για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Η καινοτομία και η οικονομία της γνώσης παρέχουν μια άνευ προηγουμένου ευκαιρία για την προώθηση της ανάπτυξης σε αυτές τις περιφέρειες. Από κάθε ευρώ που δαπανάται, **36 λεπτά** προορίζονται για αυτές τις δραστηριότητες συνοχής

2.7.2 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΠΟΡΟΥΣ

Οι χώρες της ΕΕ, χάρη στη γεωγραφική και κλιματική τους ποικιλία, παράγουν ευρύ φάσμα γεωργικών προϊόντων, τα οποία οι ευρωπαίοι καταναλωτές μπορούν να αγοράζουν σε λογικές τιμές. Οι προσπάθειες της ΕΕ σε αυτό τον τομέα έχουν δύο κύριους στόχους. Πρώτον, τα προϊόντα που παράγονται πρέπει να ανταποκρίνονται σε αυτά που θέλουν οι καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένου του υψηλού βαθμού ασφάλειας και ποιότητας για τα γεωργικά προϊόντα. Δεύτερον, από την άποψη της παραγωγής, η γεωργική κοινότητα πρέπει να μπορεί να προγραμματίζει και να

προσαρμόζει την παραγωγή στη ζήτηση των καταναλωτών, σεβόμενη παράλληλα το περιβάλλον.

Επιπλέον, η επιτυχής διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων πρέπει επίσης να περιλαμβάνει άμεσα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, την αναδιάρθρωση και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και την προώθηση της βιώσιμης αλιείας. Ως γνωστόν, οι ασθένειες των ζώων, οι πετρελαιοκηλίδες και η ρύπανση του αέρα δεν σταματούν στα εθνικά σύνορα. Αυτές οι απειλές απαιτούν εκτεταμένη δράση σε πολλά μέτωπα και σε διάφορες χώρες. Για την περίοδο 2007-2013, για κάθε ευρώ που δαπανάται από τον προϋπολογισμό, 43 λεπτά προορίζονται για τους φυσικούς μας πόρους.

2.7.3 ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Επίσης καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και της παράνομης μετανάστευσης είναι πολύ πιο αποτελεσματική όταν οι χώρες της ΕΕ μοιράζονται τις πληροφορίες και δρουν από κοινού. Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στην Ένωση και για την εκτεταμένη συνεργασία σε ποινικές και δικαστικές υποθέσεις καθώς και για ασφαλείς κοινωνίες που να βασίζονται στο κράτος δικαίου. Από κάθε ευρώ του προϋπολογισμού της ΕΕ περίπου ένα λεπτό θα δαπανάται για το σκοπό αυτόν.

2.7.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ, ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στην ΕΕ ζούμε περισσότερα από 495 εκατομμύρια άνθρωποι. Μιλάμε πολλές διαφορετικές γλώσσες και έχουμε διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα. Μαζί αποτελούμε τον ανεκτίμητο πλούτο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: πολιτιστική ποικιλομορφία που στηρίζεται σε κοινές αξίες. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ προωθεί και προστατεύει αυτή την πολιτιστική κληρονομιά και τον πλούτο, ενώ ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές συζητήσεις γύρω μας. Επίσης, έχει ως στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας και των συμφερόντων των

καταναλωτών. Από κάθε ευρώ περίπου ένα λεπτό προορίζεται για ανάλογες δραστηριότητες βάσει του τομέα που καλείται «Ιθαγένεια».

2.7.5 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ

Ο αντίκτυπος των κεφαλαίων της ΕΕ δεν σταματά στα εξωτερικά σύνορά μας. Για πολλούς, ο προϋπολογισμός της ΕΕ χορηγεί την πλέον αναγκαία επείγουσα βοήθεια μετά από μια φυσική καταστροφή. Για άλλους, προσφέρει μια μακροπρόθεσμη ενίσχυση για την ευημερία, τη σταθερότητα και την ασφάλεια. Από κάθε ευρώ περίπου έξι λεπτά προορίζονται για τη συνεργασία με χώρες που θα προσχωρήσουν στην Ένωση, άλλες γειτονικές χώρες καθώς και με τις πτωχότερες περιφέρειες και χώρες όλου του κόσμου.

Εκτός από τη μακροπρόθεσμη ενίσχυση της ΕΕ, 77 αναπτυσσόμενες χώρες στις περιοχές της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού μπορούν επίσης να επωφελούνται του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης** (εκτός του προϋπολογισμού της ΕΕ) για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης, υγείας και μεταφορών και για την ενίσχυση των θεσμών τους. Κατά την περίοδο 2008–2013, αυτή η **επιπλέον ενίσχυση** θα αντιστοιχεί περίπου σε ποσοστό 3 % των ετήσιων δαπανών της ΕΕ.

2.7.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

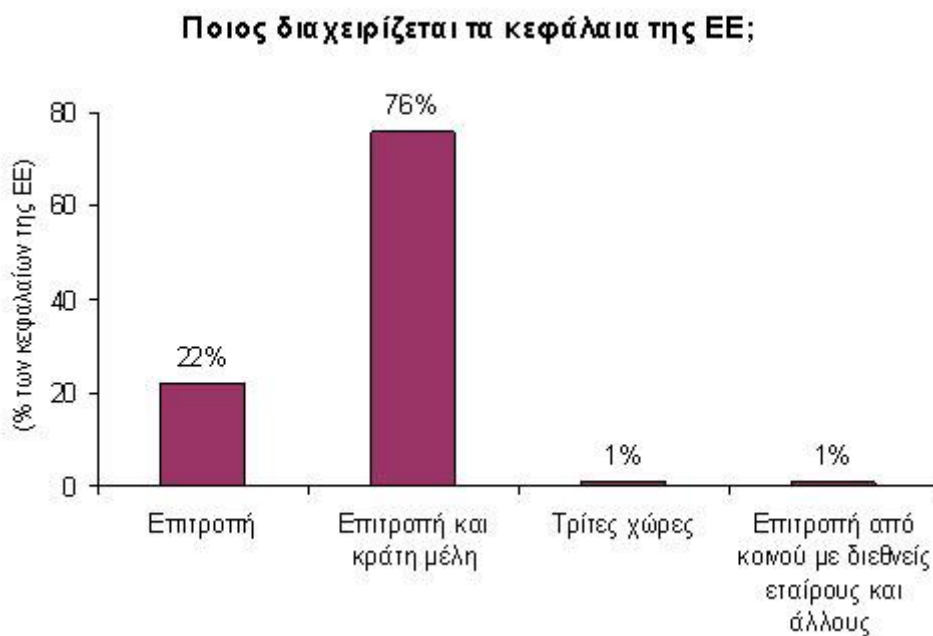
Περίπου έξι λεπτά από κάθε ευρώ δαπανώνται για τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καλύπτουν τις δαπάνες για το προσωπικό και τα κτίρια όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου Υπουργών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου.

(πηγή: http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/what_for_el.htm)

2.8 ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

2.8.1 ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Στην πράξη, η μερίδα του λέοντος των κοινοτικών κεφαλαίων (περίπου το 76 %) δαπανάται σύμφωνα με την «**επιμερισμένη διαχείριση**». Σύμφωνα με αυτές τις ρυθμίσεις, η διαχείριση των δαπανών εναπόκειται περισσότερο στις αρχές των κρατών μελών από ότι στις υπηρεσίες της Επιτροπής. Έχει θεσπιστεί μια ολόκληρη δέσμη ελέγχων και ισορροπιών για να διασφαλιστεί η ορθή και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες διαχείριση των κονδυλίων.

Η Επιτροπή υποχρεούται να εισπράξει τα μη δεόντως καταβληθέντα ποσά λόγω σφάλματος, παρατυπίας ή εσκεμμένης απάτης. Επίσης, και τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Σε αυτή την προσπάθεια συνεργάζονται με την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), που διενεργεί ελέγχους για ενδεχόμενες περιπτώσεις απάτης και βοηθά στη θωράκιση της νομοθεσίας της ΕΕ έναντι της απάτης.

2.8.2 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΕΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Για μεγαλύτερη διαφάνεια, δηλαδή για να καθίσταται σαφές ποιες πολιτικές ακολουθούνται, πόσα χρήματα δαπανώνται σε καθεμία από αυτές και πόσοι άνθρωποι εργάζονται σε αυτές, ο προϋπολογισμός της ΕΕ υποδιαιρείται σε 31 τομείς πολιτικής. Καθένας από αυτούς τους τομείς πολιτικής χωρίζεται περαιτέρω για να εμφανίζει τις διαφορετικές δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από αυτή την πολιτική και το συνολικό τους κόστος τόσο όσον αφορά τους δημοσιονομικούς όσο και τους ανθρώπινους πόρους (για παράδειγμα, η δραστηριότητα της προστασίας των δασών χρηματοδοτείται από τον τομέα της περιβαλλοντικής πολιτικής). Αυτός ο τρόπος οργάνωσης του προϋπολογισμού καλείται προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

2.8.3 ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι κύριοι κανόνες που διέπουν τις τρέχουσες δαπάνες των κεφαλαίων της ΕΕ περιλαμβάνονται στον **δημοσιονομικό κανονισμό**. Μια δεύτερη δέσμη κανόνων, **οι κανόνες εφαρμογής**, εξηγεί λεπτομερώς τον τρόπο εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού.

Περαιτέρω, με πολύ λίγες εξαιρέσεις, κάθε πρόγραμμα που ξεκινά πρέπει να καλύπτεται από ειδική πράξη εξουσιοδότησης, ή νομική βάση, πριν να καταστεί δυνατή η αποδέσμευση των κεφαλαίων. Αυτές οι νομικές βάσεις ορίζουν τους στόχους και το κόστος της εν λόγω δραστηριότητας και συχνά επιβάλλουν πολυετή όρια δαπανών.

2.8.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Από την πλευρά της Επιτροπής, η διαχείριση των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων της ΕΕ ανατίθεται στο προσωπικό των υπηρεσιών πολιτικής της ΕΕ (που καλούνται γενικές διευθύνσεις) σε συνεργασία ενδεχομένως με τους ομολόγους του στα κράτη μέλη.

Σε κάθε υπηρεσία της Επιτροπής, ένα μέλος του προσωπικού (συνήθως ο γενικός διευθυντής) ορίζεται ως «διατάκτης» και πρέπει να αναλαμβάνει την πλήρη και τελική ευθύνη για τις πράξεις στον τομέα της αρμοδιότητάς του, μολονότι οι υπάλληλοι της ΕΕ υπέχουν βεβαίως πειθαρχική και χρηματική ευθύνη για τις πράξεις τους.

Οι εσωτερικοί έλεγχοι βελτιώνονται με δέσμη σαφών προτύπων ελέγχου, εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχων από τη διοίκηση, ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο βάσει της αξιολόγησης κινδύνου, και τακτική υποβολή εκθέσεων δραστηριοτήτων προς τους μεμονωμένους επιτρόπους.

Από το 2002, όλες οι υπηρεσίες της Επιτροπής συντάσσουν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων προς τα μέλη της Επιτροπής όπου αναφέρουν τα επιτεύγματά τους για το εν λόγω έτος και τις προτάσεις τους για τη βελτίωση των αδυναμιών. Μια συγκεκριμένη έκθεση διαβιβάζεται στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Αυτή η έκθεση αποτελεί τώρα έναν από τους πυλώνες στους οποίους το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο βασίζει την ετήσια δήλωση αξιοπιστίας για τη διαχείριση των πόρων της ΕΕ.

2.8.5 ΠΩΣ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ;

Η Επιτροπή διαθέτει τραπεζικούς λογαριασμούς στα δημόσια ταμεία των κρατών μελών, στις κεντρικές τράπεζες και τις εμπορικές τράπεζες, και συμμετέχει στο δίκτυο SWIFT (the Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). Όλες οι οδηγίες για τις πληρωμές και άλλα συναφή μηνύματα αποστέλλονται ηλεκτρονικά με κρυπτογραφημένη μορφή και με κωδικοποιημένο κλειδί επικύρωσης. Η Επιτροπή έχει σχέσεις με πάνω από 200 000 τρίτα μέρη, για παράδειγμα με δικαιούχους επιδοτήσεων και προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών. Για τη διαχείριση αυτών των συναλλαγών χρησιμοποιεί ένα ηλεκτρονικό δελτίο των νομικών

οντοτήτων (LEF) για κάθε τρίτο μέρος (που μπορεί να είναι ιδιώτης ή εταιρεία). Πριν από τη διενέργεια των πληρωμών πρέπει να εγκριθούν και να επικυρωθούν όλα αυτά τα δελτία νομικών οντοτήτων.

(πηγή: http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/how_managed_el.htm)

2.9 ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΝ

2.9.1 Ο ΔΙΠΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Το λογιστικό σύστημα της Επιτροπής περιλαμβάνει δύο είδη λογαριασμών: α) τους **λογαριασμούς του προϋπολογισμού** (που παρέχουν λεπτομερή καταχώριση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού) και β) τους **γενικούς λογαριασμούς** (που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία του ισολογισμού και του οικονομικού αποτελέσματος).

Οι λογαριασμοί του προϋπολογισμού βασίζονται στην αρχή της τροποποιημένης λογιστικής βάσει ταμειακών συναλλαγών, που σημαίνει ότι οι συναλλαγές (δαπάνες και έσοδα) καταχωρίζονται στους λογαριασμούς μόνο όταν πληρώνονται ή λαμβάνονται μετρητά.

Οι γενικοί λογαριασμοί (ή καθολικό) χρησιμοποιούν τη λεγόμενη «διπλογραφική μέθοδο» λογιστικής για την καταχώριση όλων των εσόδων και δαπανών καθ' όλη τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Οι γενικοί λογαριασμοί χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του οικονομικού αποτελέσματος και του ισολογισμού που συντάσσεται για να παρουσιάσει τη δημοσιονομική κατάσταση της ΕΕ στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους.

2.9.2 ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η Επιτροπή δημοσιεύει την κατάσταση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού κάθε μήνα στον δικτυακό της τόπο. Αυτές οι μηνιαίες εκθέσεις παρουσιάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην πράξη. Αυτές οι πληροφορίες δίνονται για κάθε κεφάλαιο του προϋπολογισμού και ανά τομέα πολιτικής. Επίσης, τηρούνται εβδομαδιαία αριθμητικά στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η «ετήσια επισκόπηση αξιολόγησης» παρέχει μια επισκόπηση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια του έτους και τη σχεδιαζόμενη συνέχεια που θα δοθεί.

Επίσης, η Επιτροπή δημοσιεύει τους **ετήσιους λογαριασμούς** των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που περιλαμβάνουν ενοποιημένες εκθέσεις για την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τον ισολογισμό. Οι ετήσιοι λογαριασμοί συντάσσονται σύμφωνα με τα **διεθνή λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα (IPSAS)** και ενοποιούν τους λογαριασμούς όλων των θεσμικών και άλλων οργάνων της ΕΕ καθώς και τους λογαριασμούς των περισσότερων οργανισμών.

Μετά από προκαταρκτικό έλεγχο των προσωρινών λογαριασμών από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Επιτροπή εγκρίνει τους τελικούς λογαριασμούς, που κατόπιν αποστέλλονται στις αρχές απαλλαγής: στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Την 1η Ιανουαρίου 2005, η Επιτροπή έκανε ένα μεγάλο βήμα όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό της λογιστικής της με τη μετάβαση από τη λογιστική βάσει ταμειακών συναλλαγών στη **λογιστική σε δεδουλευμένη βάση**. Η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση αναγνωρίζει τις συναλλαγές όταν πραγματοποιούνται (και όχι μόνο κατά την πληρωμή μετρητών) και παρέχει πλήρη εικόνα του ενεργητικού και του παθητικού της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής, οι αρμόδιες για τον έλεγχο του προϋπολογισμού αρχές, οι υπεύθυνοι της διαχείρισης των κεφαλαίων της ΕΕ και οι πολίτες της ΕΕ διαθέτουν τώρα πρόσβαση σε περισσότερο ακριβείς δημοσιονομικές πληροφορίες, που είναι ουσιώδεις για την αποτελεσματική διαχείριση και τον έλεγχο των δημοσίων χρημάτων.

2.9.3 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Εκτός από τους τακτικούς εσωτερικούς λογιστικούς και άλλους ελέγχους, οι ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ και η διαχείριση των πόρων υπόκεινται σε εξωτερικό και ανεξάρτητο λογιστικό έλεγχο από το **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο**. Κάθε έτος το Ελεγκτικό

Συνέδριο συντάσσει έκθεση για το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών. Μαζί με αυτή την ετήσια έκθεση, εκδίδει γνώμη που καλείται «**δήλωση αξιοπιστίας**» σχετικά με:

- την αξιοπιστία των λογαριασμών (δηλαδή εάν τα βιβλία τηρούνται σωστά).
- τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποκείμενων συναλλαγών (δηλαδή των εισπραχθέντων εσόδων και των καταβληθεισών πληρωμών).

2.9.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Μετά τη δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου και την οριστικοποίηση των ετήσιων λογαριασμών, το Συμβούλιο διατυπώνει τις συστάσεις του προς το Κοινοβούλιο. Βάσει αυτών των συστάσεων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφαινεται για τη διαχείριση της Επιτροπής όσον αφορά το συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Εάν το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η διαχείριση του

προϋπολογισμού της ΕΕ από την Επιτροπή ήταν η ενδεδειγμένη, χορηγεί «**απαλλαγή**» στην Επιτροπή.

Κατά τη χορήγηση της απαλλαγής, το Κοινοβούλιο συχνά συνιστά τα ενδεχόμενα μέτρα που πρέπει να αναλάβει στη συνέχεια η Επιτροπή. Η Επιτροπή, απαντώντας, ορίζει τα μέτρα τα οποία μπορεί να λάβει και ενημερώνει σχετικά το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

(πηγή: http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/how_accounted_el.htm)

2.10 Η ΚΑΘΑΡΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ: ΠΟΙΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ (ΔΕΝ) ΧΑΝΕΙ

Οι συζητήσεις για τον προϋπολογισμό συχνά επικεντρώνονται στο πόσο δίνει κάθε χώρα και πόσα παίρνει από την ΕΕ (με άλλα λόγια σε πόσο ανέρχεται η λεγόμενη "καθαρή συνεισφορά" της). Αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε άλλες συζητήσεις, όταν κάποιες χώρες νιώθουν ότι είτε πληρώνουν περισσότερα απ' ότι τους αναλογεί ή εισπράττουν λιγότερα απ' ότι θα έπρεπε, ιδίως καθώς συγκεκριμένες ευρωπαϊκές πολιτικές όπως η γεωργία και η περιφερειακή πολιτική αποφέρουν πολύ περισσότερα στην οικονομία ορισμένων κρατών μελών απ' ότι στην οικονομία άλλων.

Στην πραγματικότητα ωστόσο, η σύγκριση της συνεισφοράς και της "είσπραξης" κάθε χώρας δεν είναι καθόλου απλή υπόθεση, επειδή:

Μέρος του προϋπολογισμού πηγαίνει στην παροχή διεθνούς οικονομικής βοήθειας (Η ΕΕ είναι άλλωστε η μεγαλύτερη πηγή διεθνούς οικονομικής βοήθειας παγκοσμίως) και ως εκ τούτου δεν "ωφελεί" ευθέως κανένα κράτος μέλος. Αντιστοίχως κανένα κράτος μέλος δεν ωφελείται άμεσα από τις διοικητικές δαπάνες των θεσμικών οργάνων και άλλων ευρωπαϊκών υπηρεσιών αν και έμμεσα όλα βγαίνουν κερδισμένα.

Πολλά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό έχουν πολυεθνική διάσταση και η δαπάνη μοιράζεται αναλόγως έστω και αν "στα χαρτιά" δημιουργείται η εντύπωση ότι ολόκληρο το κονδύλιο απορροφάται από μόνο μία χώρα.

Πολλά συγχρηματοδοτούμενα έργα σε ένα κράτος μέλος τα αναλαμβάνουν εταιρίες από άλλα κράτη μέλη, στα οποία και επιστρέφει κατ' αυτόν τον τρόπο μέρος, συχνά μεγάλο, του κονδυλίου.

Αντιστοίχως για τα έσοδα του προϋπολογισμού από τους εισαγωγικούς δασμούς. Αν και επιβάλλονται στο σημείο εισόδου του εισαγόμενου προϊόντος, για παράδειγμα τα μεγάλα λιμάνια του Ρότερνταμ ή της Αμβέρσας, το ίδιο το προϊόν συνήθως φθάνει στην αγορά και πωλείται σε κάποιο άλλο κράτος μέλος.

Τέλος, η ΕΕ είναι από τη φύση της μια Ένωση βασισμένη στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της και η αλληλεγγύη αυτή περιλαμβάνει την ανακατανομή των πόρων μεταξύ των μελών.

http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c005_el.htm

2.11 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΑΛΛΑΓΗ

Οι εθνικές κυβερνήσεις και η τοπική αυτοδιοίκηση διαχειρίζονται περίπου το 80% των κονδυλίων του προϋπολογισμού ωστόσο την πολιτική ευθύνη της χρηστής διάθεσης των κονδυλίων του έχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένα παράδοξο που έχει οδηγήσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ζητήσει να αναλάβουν οι κυβερνήσεις των κρατών μελών μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης αυτής.

Βάσει των Συνθηκών, το Κοινοβούλιο είναι το μόνο θεσμικό όργανο της ΕΕ που έχει το δικαίωμα να παράσχει "απαλλαγή", με άλλα λόγια να "απαλλάξει" την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή όποιο άλλο θεσμικό όργανο από την ευθύνη εκτέλεσης του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους, έχοντας προηγουμένως εξακριβώσει ότι η εκτέλεσή του υπήρξε σύννομη. Το δε Κοινοβούλιο βασίζει την απόφασή του να

χορηγήσει απαλλαγή, σε εισήγηση που λαμβάνει από το Συμβούλιο και στην ετήσια έκθεση που εκδίδει το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η διαδικασία της απαλλαγής εγκαινιάζεται με την παρουσίαση της έκθεσης του ελεγκτικού Συνεδρίου στην κοινοβουλευτική επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού, η οποία με τη σειρά της παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού μέσω της συνεργασίας που έχει με τους Επιτρόπους.

http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c006_el.htm

2.12 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι κλασικές διεθνείς οργανώσεις, όπως ο ΟΗΕ ή ο ΟΟΣΑ, χρηματοδοτούνται από τις συνεισφορές των κρατών μελών τους. Οι οικονομικές ανάγκες τους περιορίζονται στις περισσότερες περιπτώσεις στις δαπάνες προσωπικού και λειτουργίας. Όταν αναλαμβάνουν ειδικές αποστολές δράσης, η χρηματοδότηση τους εξασφαλίζεται «κατ' αποκοπή» από εκείνα τα κράτη μέλη που τις έχουν εγκρίνει. Δεν γίνεται ποτέ λόγος σε τέτοιες οργανώσεις για μεταβίβαση προς αυτές χρηματοδοτικών πόρων. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αντίθετα, παρόλο που δεν είναι τυπικά οργάνωση ομοσπονδιακού τύπου, εφαρμόζει ήδη πολλές πολιτικές ομοσπονδιακού τύπου, οι οποίες απαιτούν μια μεταβίβαση πόρων από το εθνικό στο υπερεθνικό πεδίο.

Ορισμένες από τις κοινές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ενωσης επενεργούν σαφώς προς το συμφέρον των ισχυρότερων και πλουσιότερων κρατών μελών. Πρόκειται ιδίως για τις πολιτικές που αφορούν την εσωτερική αγορά, τον ανταγωνισμό και τη φορολογία, γιατί ανοίγουν τις αγορές των πτωχότερων και λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών μελών στα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους. Γι' αυτό χρειάζονται άλλες πολιτικές, οι οποίες να εξισορροπούν τα οφέλη της διαδικασίας ολοκλήρωσης, κάνοντας μεταβιβάσεις κεφαλαίων προς όφελος των πτωχότερων κρατών μελών: π.χ. οι πολιτικές για τη γεωργία, την περιφερειακή ανάπτυξη και την

κοινωνική πρόνοια. Αυτές οι μεταβιβάσεις κεφαλαίων ωφελούν επίσης και τα πλουσιότερα κράτη μέλη, γιατί επιτρέπουν στους πτωχότερους εταίρους των να αγοράζουν περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες από αυτά. Αυτή η ζυγοστάθμιση των ωφελειών των κρατών μελών, η οποία, μεταξύ άλλων, διακρίνει ένα σχέδιο πολυεθνικής ολοκλήρωσης από μια ζώνη ελεύθερου εμπορίου, επιτυγχάνεται χάρη στον Κοινοτικό προϋπολογισμό.

Η εφαρμογή πολλών κοινών πολιτικών απαιτεί, πράγματι, όχι μόνον νομικά αλλά και οικονομικά μέσα. Ασφαλώς, όχι όλες οι κοινές πολιτικές απαιτούν κοινή χρηματοδότηση. Οι κοινές πολιτικές στους τομείς του ανταγωνισμού ή της φορολογίας, π.χ., βασίζονται σχεδόν αποκλειστικά σε νομικά μέσα. Αλλά, η πραγματοποίηση των περισσοτέρων κοινών πολιτικών απαιτεί ένα μείγμα νομικών και οικονομικών μέτρων. Π.χ., οι κοινές πολιτικές στους τομείς της περιφερειακής ανάπτυξης, της εκπαίδευσης ή της ενίσχυσης σε υπανάπτυκτες χώρες θα ήταν πολύ περιορισμένες χωρίς κοινοτική χρηματοδότηση των κοινών προγραμμάτων τους. Δεν θα υπήρχαν κοινές πολιτικές γεωργίας και αλιείας, όπως τις γνωρίζουμε, χωρίς κοινή ενίσχυση των τιμών ή/και των εισοδημάτων. Είναι θέμα πολιτικής εκτίμησης εάν πρέπει να υπάρχει περισσότερη ή λιγότερη κοινή χρηματοδότηση αυτής ή εκείνης της κοινής πολιτικής και αυτή η εκτίμηση είναι το θέμα μακρών διαβουλεύσεων, οι οποίες γίνονται κάθε χρόνο από πολιτικούς όλων των κρατών μελών στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Το αποτέλεσμα αυτής της πολυεθνικής πολιτικής διαβούλευσης καταγράφεται στον κοινοτικό προϋπολογισμό .

Στην αρχική Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα οι εισφορές των κρατών μελών καθορίζονταν βάσει του ΑΕΠ των κρατών μελών και άλλων κριτηρίων. Η Συνθήκη ΕΟΚ προέβλεπε την αντικατάσταση των αρχικών εισφορών των κρατών μελών με ίδια έσοδα μετά την εγκαθίδρυση του κοινού τελωνειακού δασμολογίου. Αυτό ήταν μια «επενέργεια διάχυσης» της τελωνειακής ένωσης .Λόγω ακριβώς αυτής της ένωσης, ή χώρα εισαγωγής ενός εμπορεύματος τρίτης χώρας δεν είναι πάντα η χώρα τελικού προορισμού του εμπορεύματος αυτού. Οι τελωνειακοί δασμοί εισπράττονται έτσι συχνά από χώρα άλλη από εκείνη της τελικής κατανάλωσης του προϊόντος. Η καταβολή των εσόδων απ' όλους τους τελωνειακούς δασμούς που εισπράττουν τα κράτη μέλη στην Κοινότητα επιτρέπει την εξουδετέρωση αυτών των

φαινομένων. Αυτό είναι επιπλέον ένα στοιχείο ομοσπονδιακού τύπου που επίσης διαφοροποιεί μια τελωνειακή ένωση από μια ζώνη ελεύθερων συναλλαγών.

Όμως, μετά την πραγματοποίηση της τελωνειακής ένωσης το 1968, η σημασία των τελωνειακών δασμών μειωνόταν συνεχώς καθώς αυτοί καταργούνταν ή μειώνονταν προοδευτικά στα πλαίσια της Διεθνούς Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) και διάφορων τελωνειακών παραχωρήσεων προς αναπτυσσόμενες χώρες. Γι' αυτό το λόγο αποφασίστηκε, το 1970, να χρησιμοποιηθεί σαν συμπληρωματική πηγή κοινοτικών εσόδων ένα μέρος του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Αυτός ο φόρος, του οποίου το αντικείμενο είναι ομοιόμορφο σε όλα τα κράτη μέλη λαμβάνει υπόψη την οικονομική δύναμη των πολιτών των κρατών μελών εφόσον επιβάλλεται στην κατανάλωση. Το ομοιόμορφο φορολογικό αντικείμενο πάνω στο οποίο υπολογίζονται τα μέρη του ΦΠΑ, που τα κράτη μέλη πρέπει να εκχωρήσουν στην ΕΕ, αποτελείται απ' όλες τις πωλήσεις αγαθών ή τις παροχές υπηρεσιών μέσα στην ΕΕ.

Από το 2001, το σύστημα ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων βασίζεται, στα εξής στοιχεία:

- το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων είναι το 1,27% του ακαθάριστου εγχώριου εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΚ/ΕΕ (+/- 70% των πόρων)·
- οι λεγόμενοι παραδοσιακοί ίδιοι πόροι - κυρίως τελωνειακοί δασμοί και γεωργικά τέλη - μείον 25% των εισπραττομένων ποσών που παρακρατούν τα κράτη μέλη για να καλύψουν τις δαπάνες είσπραξης (+/- 15% των πόρων)·
- 0,50% του φόρου ΦΠΑ, με επιδίωξη διαφοροποίησης υπέρ των λιγότερο ευπόρων κρατών μελών (+/- 15% των πόρων)·
- τεχνικές προσαρμογές που αποβλέπουν στη διόρθωση των δημοσιονομικών ανισορροπιών υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου, δηλαδή επιστροφές πόρων σε αυτή τη χώρα που ανάγονται στην περίφημη πολεμική κραυγή της Κας Θάτσερ: «Θέλω τα λεφτά μου πίσω».

Πάντως, οι κοινοτικές δαπάνες δεν αντιπροσωπεύουν παρά λίγο πάνω από το 1% του συνολικού ακαθάριστου εγχώριου εισοδήματος των κρατών μελών. Πάνω από 90% των εσόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακατανέμονται στα 27 κράτη μέλη

και χρησιμεύουν στη χρηματοδότηση των διαφόρων κοινών πολιτικών (αναδιανεμητική λειτουργία του κοινοτικού προϋπολογισμού).

Κατ' έτος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζει το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το υποβάλλει στο Συμβούλιο τον Απρίλιο ή στις αρχές Μαΐου, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες χρηματοοικονομικές προοπτικές και τις κατευθυντήριες γραμμές για το επόμενο έτος. Οι αρχές του προϋπολογισμού, που αποτελούνται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να τροποποιήσουν και τελικά να υιοθετήσουν το σχέδιο του προϋπολογισμού. Το Κοινοβούλιο έχει τον τελευταίο λόγο, εφόσον μπορεί να απορρίψει τον προϋπολογισμό, οπότε ισχύει ένα σύστημα δωδεκατημορίων, έως ότου επέλθει συμφωνία μεταξύ των δύο αρχών του προϋπολογισμού. Όμως, οι εξουσίες του Κοινοβουλίου επί του προϋπολογισμού διαφέρουν ανάλογα με το είδος των δαπανών. Για τις υποχρεωτικές δαπάνες, δηλαδή αυτές που απορρέουν από τις Συνθήκες και τις αποφάσεις που έχουν παρθεί βάσει αυτών (περίπου 50% των πιστώσεων σχετιζομένων κυρίως με την κοινή γεωργική πολιτική), το Κοινοβούλιο μπορεί να προτείνει τροπολογίες, εάν δεν αυξάνουν τον συνολικό όγκο του προϋπολογισμού.

Το Συμβούλιο μπορεί να δεχτεί ή να απορρίψει αυτές τις τροπολογίες με αυξημένη πλειοψηφία. Για τις μη υποχρεωτικές δαπάνες, δηλαδή αυτές που δεν απορρέουν αυτόματα από κοινοτικές διατάξεις (δαπάνες σχετιζόμενες ιδίως με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, την έρευνα και την τεχνολογία), το Κοινοβούλιο μπορεί, όχι μόνον να τροποποιήσει την κατανομή, αλλά και να αυξήσει τον όγκο μέσα σε ορισμένα όρια που εξαρτώνται από την οικονομική κατάσταση της Κοινότητας. Αυτά τα όρια μπορούν να τροποποιηθούν με κοινή συμφωνία του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Μια διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής επιδιώκει την εφαρμογή της δημοσιονομικής πειθαρχίας και τη βελτίωση της διεξαγωγής της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού, τη διοργανική συνεργασία στον τομέα του προϋπολογισμού, καθώς και την εξασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας καταργεί την υπάρχουσα διαφορά μεταξύ «υποχρεωτικών» και «μη υποχρεωτικών» δαπανών, πράγμα που σημαίνει ότι στο εξής το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα έχουν ίσες εξουσίες ως προς την υιοθέτηση

του προϋπολογισμού , ο οποίος μετονομάζεται από «προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» σε «προϋπολογισμό της Ένωσης» .

Η διαχείριση του κοινοτικού προϋπολογισμού έχει ανατεθεί στην Επιτροπή και εκτελείται σύμφωνα με έναν χρηματοοικονομικό κανονισμό, ο οποίος συγκεντρώνει σε μια ενιαία νομική πράξη το σύνολο των αρχών και των βασικών διατάξεων που διέπουν την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού, καθώς και τον έλεγχο των δημόσιων οικονομικών, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση και τον αποτελεσματικό έλεγχο των χρημάτων των ευρωπαϊών φορολογουμένων. Το άρθρο 280 της Συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας και να λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων .

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο γενικός προϋπολογισμός της Κοινότητας παρέχει εγγυήσεις στους χρηματοδότες για τα δάνεια που συνάπτονται στα πλαίσια των διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων, όπως η ενίσχυση του ισοζυγίου πληρωμών ή η χρηματοοικονομική ενίσχυση προς ορισμένες τρίτες χώρες. Ένα ταμείο εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις αποσκοπεί στην εξόφληση των πιστωτών της Κοινότητας σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής του δικαιούχου δανείου που έχει χορηγήσει ή εγγυηθεί η Κοινότητα υπέρ τρίτων χωρών.

Σε έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος των ιδίων πόρων η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διόρθωση που παραχωρήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να αντικατασταθεί από έναν «γενικευμένο διορθωτικό μηχανισμό». Αφετέρου, η έκθεση προτείνει την καθιέρωση, έως το 2014, ενός νέου συστήματος χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θα έγκειται σε έναν κύριο φορολογικό πόρο, βασισμένο στη φορολόγηση της κατανάλωσης ενέργειας, το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) ή το φόρο επί των επιχειρήσεων. Στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (15-16 Δεκεμβρίου 2005), το Ηνωμένο Βασίλειο δέχτηκε μια μείωση, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-13, 10,5 δισεκατομμυρίων ευρώ της αύξησης των επιστροφών, από τις οποίες ωφελείται από το 1984 και την αποσύνδεση των επιστροφών από τις δαπάνες διεύρυνσης έως το

2013. Επομένως, ο υπολογισμός της διόρθωσης υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου θα προσαρμοστεί αφαιρώντας σταδιακά τις δαπάνες που κατανέμονται στα κράτη μέλη τα οποία προσχώρησαν στην ΕΕ μετά την 30ή Απριλίου 2004, εκτός από τις γεωργικές δαπάνες και τις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης.

Όπως συμβαίνει και με άλλα δημόσια ταμεία, ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κινδυνεύει από τους απατεώνες που εκτρέπουν ποσά, τα οποία θα έπρεπε κανονικά να καταβληθούν στην Ένωση. Επομένως, η διαχείριση του κοινοτικού προϋπολογισμού υπόκειται σε πολλούς ελέγχους. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα πληροφορικό σύστημα με βάση την κεντρική τράπεζα δεδομένων IRENE, που συγκεντρώνει όλες τις ύποπτες περιπτώσεις που κοινοποιούν τα κράτη μέλη για όλους τους τομείς του προϋπολογισμού. Θέσπισε μια στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης και ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασίας σ' αυτόν τον τομέα. Επίσης, εγκατέστησε μια συμβουλευτική επιτροπή για τον συντονισμό στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης, που αποτελεί ένα φόρουμ για την παρακολούθηση των σημαντικότερων περιπτώσεων απάτης και τη συζήτηση οριζόντιων θεμάτων πρόληψης και καταστολής και το Ευρωπαϊκό Γραφείο κατά των Απατών (OLAF), ένα ανεξάρτητο σώμα, του οποίου τα μέλη ορίζονται με απόφαση του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, προκειμένου να διεξάγουν έρευνες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας. Το πρόγραμμα Hercule ενισχύει ενέργειες στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας, ιδίως ενέργειες κατάρτισης, τεχνικής βοήθειας, ανάπτυξης και διάδοσης των γνώσεων και ανταλλαγές δεδομένων στον εν λόγω τομέα. Τέλος και κυρίως, η Επιτροπή θέσπισε κανονισμούς σχετικά με τις παρατυπίες και την αναζήτηση των εσφαλμένα καταβληθέντων ποσών στα κράτη μέλη στα πλαίσια των χρηματοδοτήσεων των διαρθρωτικών πολιτικών και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Πάντως, η καταπολέμηση της απάτης απαιτεί μια καλή συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων και της κοινοτικής. Πράγματι, όπως οι εθνικοί τελώνες είναι στην ουσία κοινοτικοί τελώνες, έτσι και οι εθνικοί υπάλληλοι καταπολέμησης των απατών πρέπει να είναι επίσης όργανα διαχείρισης του κοινοτικού προϋπολογισμού. Με βάση αυτή την υπόθεση, ο κανονισμός για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων ίδρυσε ένα κοινό νομικό πλαίσιο για την καταστολή

της σπατάλης και της υπεξαίρεσης κοινοτικών πόρων, ώστε να διαφυλάσσονται καλύτερα τα χρήματα των φορολογουμένων. Εφαρμόζεται σε όλες τις ατασθαλίες σχετικά με τις κοινές πολιτικές είτε αφορούν τα έσοδα, είτε τις δαπάνες του προϋπολογισμού. Προς συμπλήρωση αυτού του κανονισμού, μια σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων που υπογράφηκε με βάση τον τίτλο VI της ΣΕΕ, προβλέπει την εισαγωγή στην ποινική νομοθεσία των κρατών μελών της ειδικής έννοιας της «απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων» και αποσκοπεί στην εξασφάλιση σύγκλισης των συστημάτων επιβολής κυρώσεων.

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/3/4/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Ελλάδας προϋπήρχε της διασύνδεσης της πορείας της χώρας με τις προσπάθειες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας / Ένωσης. Έλαβε, ωστόσο, συγκεκριμένη διάσταση με την υποβολή της αίτησης για σύνδεση με τη νεοπαγή Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), τον Ιούνιο του 1959, αίτηση που οδήγησε στην υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης Ελλάδας – ΕΟΚ, τον Ιούνιο του 1961. Η Συμφωνία αυτή που ουσιαστικά αποτελούσε το πρώτο βήμα στην πορεία της Ελλάδας για την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, «πάγωσε» με την εγκαθίδρυση της στρατιωτικής δικτατορίας στην Ελλάδα (Απρίλιος 1967) και επανενεργοποιήθηκε μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας (Ιούλιος 1974).

Ο στόχος όμως της ελληνικής κυβέρνησης και ειδικότερα του τότε πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή ήταν η επιδίωξη της ενσωμάτωσης της χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ως πλήρες μέλος. Πράγματι, η αίτηση για πλήρη ένταξη υποβλήθηκε στις 12 Ιουνίου 1975, με επιστολή που ο Κ. Καραμανλής απεύθυνε στον τότε πρόεδρο του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Υπουργό Εξωτερικών της Ιρλανδίας G. Fitzgerald.

Οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα επέλεξε την πλήρη ένταξη στην Κοινότητα μπορούν να συνοψισθούν στους εξής:

- § Θεώρησε την Κοινότητα ως το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να σταθεροποιήσει το δημοκρατικό πολιτικό της σύστημα και θεσμούς.
- § Επεδίωκε την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της θέσης της στο περιφερειακό και διεθνές σύστημα καθώς και της «διαπραγματευτικής της δύναμης», ιδιαίτερα σε σχέση με την Τουρκία η οποία εμφανιζόταν ως η μείζων απειλή για την Ελλάδα μετά την εισβολή και κατάληψη μέρους της Κύπρου (Ιούλιος 1974). Στα πλαίσια

αυτά, η Ελλάδα επεδίωκε επίσης τη χαλάρωση της έντονης εξάρτησης που είχε αναπτύξει μεταπολεμικά από τις Ηνωμένες Πολιτείες (ΗΠΑ).

§ Θεώρησε την ένταξη στην Κοινότητα ως ισχυρό παράγοντα που θα συνέβαλε στην ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

§ Επιθυμούσε ως ευρωπαϊκή χώρα, να είναι «παρούσα» και να επηρεάσει τις διεργασίες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και το πρότυπο της Ευρώπης, στο οποίο η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει.

Η πρώτη αντίδραση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην Ελληνική αίτηση εκδηλώθηκε αρχικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) η οποία σύμφωνα με το (τότε) άρθρο 237 της Συνθήκης της Ρώμης, έπρεπε να διατυπώσει «γνώμη» πάνω στην αίτηση χώρας για ένταξη στην Κοινότητα. Η Επιτροπή δημοσίευσε τη «γνώμη» της στις 28 Ιανουαρίου 1976. Με παρέμβαση του πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή προς τις κυβερνήσεις των εννέα χωρών – μελών και ιδιαίτερα τη Γαλλία και Γερμανία, η πρόταση αυτή της Επιτροπής απορρίφθηκε. Έτσι, τον Ιούλιο 1976 άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το Μάιο 1979 με την υπογραφή της Πράξης Προσχώρησης στην Αθήνα (στο Ζάππειο Μέγαρο). Το Ελληνικό Κοινοβούλιο κύρωσε την Πράξη Προσχώρησης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα στις 28 Ιουνίου 1979.

Η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα / Ένωση στην περίοδο 1981-2002 μπορεί να διακριθεί σε τρεις βασικές χρονικές υπό-περιόδους: την πρώτη μεταξύ 1981-1985, τη δεύτερη μεταξύ 1985-1995 και την τρίτη από το 1996 μέχρι σήμερα.

Η πρώτη περίοδος χαρακτηρίζεται από έντονη αμφισβήτηση ορισμένων σοβαρών πτυχών της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Παράλληλα, επιδιώχθηκε η αναθεώρηση της θέσης της χώρας στην Κοινότητα με τη διαμόρφωση ενός «ειδικού καθεστώτος» σχέσεων και ρυθμίσεων. Για το σκοπό αυτό, η Ελλάδα υπέβαλε, το Μάρτιο του 1982, Υπόμνημα με το οποίο ζήτησε πρόσθετες αποκλίσεις από την εφαρμογή ορισμένων κοινοτικών πολιτικών καθώς και πρόσθετη οικονομική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε ως βάσιμο μόνο το δεύτερο αίτημα το οποίο ουσιαστικά ικανοποιήθηκε με την έγκριση, το 1985, των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ). Η σημασία

των ΜΟΠ όμως ήταν πολύ μεγαλύτερη των πρόσθετων πόρων που εγκρίθηκαν τότε για την Ελλάδα γιατί εγκαινίασαν την προσπάθεια για την ανάπτυξη διαρθρωτικής πολιτικής από

πλευράς Ε.Ε., η οποία αποκρυσταλλώθηκε το 1988 στη νέα διαρθρωτική πολιτική, το πρώτο «πακέτο Delors».

Στα γενικότερα θέματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, και ειδικότερα στις προσπάθειες και τα σχέδια για την εμβάθυνση της ενοποίησης στο θεσμικό, πολιτικό και αμυντικό τομέα, η Ελλάδα υπήρξε ιδιαίτερα επιφυλακτική την περίοδο αυτή.

Στη δεύτερη περίοδο της συμμετοχής της, η πολιτική που προβάλλει η Ελλάδα στην Ε.Ε. χαρακτηρίζεται βαθμιαία από εντονότερες φίλο-ενοποιητικές θέσεις. Ιδιαίτερα από το 1988 και μετά, αρχίζει να υποστηρίζει το «ομοσπονδιακό» πρότυπο ενοποίησης καθώς και την ανάπτυξη κοινής πολιτικής σε νέους τομείς (παιδεία, υγεία, περιβάλλον), την ενίσχυση των υπερεθνικών θεσμών (Επιτροπή και Κοινοβούλιο) και την ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας από την Ένωση. Από την άλλη πλευρά όμως υπάρχουν ακόμη αντιφάσεις, τόσο στον οικονομικό τομέα, με την απόκλιση της χώρας από το μέσο «κοινοτικό» επίπεδο ανάπτυξης, όσο και στον πολιτικό, με το πρόβλημα της ονομασίας της πΓΔΜ που εκτονώθηκε με την υπογραφή της ενδιάμεσης Συμφωνίας.

Παράλληλα, από το 1987, η Ελλάδα αρχίζει να αναδεικνύει ως κύριο πολιτικό στόχο τη διασφάλιση της προοπτικής ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Για το σκοπό αυτό, υποστήριξε την κυβέρνηση της Λευκωσίας στην υποβολή από την τελευταία αίτησης για ένταξη, τον Ιούνιο του 1990.

Η τρίτη περίοδος της συμμετοχής της Ελλάδας στην Κοινότητα / Ένωση, ξεκίνησε το 1996 και χαρακτηρίζεται από ακόμα μεγαλύτερη υποστήριξη προς την ιδέα και τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και την εμβάθυνση της ενοποίησης σε όλους τους τομείς, με άξονα μάλιστα το ομοσπονδιακό μοντέλο. Χαρακτηρίζεται ακόμα από την προσπάθεια υψηλότερης οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης με την επίτευξη των «κριτηρίων σύγκλισης» της Συνθήκης του Μάαστριχτ και τη συμμετοχή της χώρας ως πλήρες μέλος στο ενιαίο νόμισμα (ευρώ) και την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) από την 1η Ιανουαρίου 2002. Η τέταρτη ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (πρώτο εξάμηνο 2003) ολοκληρώθηκε, κατά γενική ομολογία, με επιτυχία, ενώ κατά τη διάρκειά της συντελέστηκε η μεγαλύτερη διεύρυνση στη μέχρι τώρα ιστορία της Ενωμένης Ευρώπης (10 νέα κράτη μέλη).

Πηγή: <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/European+Policy/Greece+in+EU/>

3.2 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΟΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΕ

3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Μια σημαντική πλευρά των επιπτώσεων της πλήρους ένταξης της χώρας μας στην ΕΕ είναι οι μεταβιβάσεις εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ. Οι μεταβιβάσεις αυτές αποτέλεσαν ένα σημαντικό επιχείρημα για την ένταξη της χώρας μας στην ΕΕ, αφού ήταν γνωστό ότι το τελικό αποτέλεσμα θα ήταν ευνοϊκό για την χώρα μας. Οι συζητήσεις όμως περιορίστηκαν στις μεταβιβάσεις εισοδήματος μέσω του κοινοτικού προϋπολογισμού, που είναι γνωστές ως δημοσιονομικές μεταβιβάσεις, ενώ αγνοήθηκαν παντελώς οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μέσω του εμπορίου. Θα εξετάσουμε εδώ και τις δύο αυτές κατηγορίες μεταβιβάσεων εισοδήματος.

3.2.2 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει δικό της προϋπολογισμό: **τον κοινοτικό προϋπολογισμό**. Ο προϋπολογισμός αυτός έχει ίδιες πηγές εσόδων και χρηματοδοτεί διάφορες κατηγορίες δραστηριοτήτων με βάση σχετικές πράξεις των οργάνων της. Στο τμήμα αυτό, παρουσιάζουμε τις βασικές πλευρές του προϋπολογισμού αυτού, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιδράσεις του στη διανομή του εισοδήματος ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΕΕ, και ιδιαίτερα μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ. Ειδικότερα, εξετάζουμε πρώτα, το μέγεθος του προϋπολογισμού αυτού σε σχέση τόσο με το ΑΕΠ της Ένωσης όσο και με τους εθνικούς προϋπολογισμούς των κρατών-μελών της. Στη συνέχεια, αναλύουμε τη διάρθρωση των δαπανών και των εσόδων του. Ύστερα, παρουσιάζουμε το μέγεθος των δημοσιονομικών μεταβιβάσεων του προϋπολογισμού αυτού ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ένωσης και τέλος παρουσιάζουμε αναλυτικότερα το μέγεθος και τη διάρθρωση των απολήψεων και των συνεισφορών της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό και τη σημασία τους για την ελληνική οικονομία.

3.2.2.α ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ, ΤΩΝ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Είδαμε ότι η χώρα μας έχει καθαρές απολήψεις από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, αφού οι συνολικές εισπράξεις μας είναι μεγαλύτερες από τις συνολικές μας πληρωμές. Ο Πίνακας 3.1 παρουσιάζει τις ακαθάριστες εισπράξεις, τις ακαθάριστες πληρωμές και το καθαρό τους υπόλοιπο, σε μια σειρά ετών που η Ελλάδα είναι πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία αυτά, οι καθαρές απολήψεις μας από την Ένωση, οι οποίες το 1981 ανέρχονταν μόνο στο 0,4% του αναθεωρημένου ΑΕΠ, αυξήθηκαν σταδιακά και σε ορισμένα έτη πλησίασαν το 5% του ΑΕΠ. Οι καθαρές αυτές απολήψεις έχουν εξαιρετική σημασία για την ελληνική οικονομία, αφού σε ορισμένα έτη κάλυπταν περίπου το 15% των συνολικών δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, το 50% του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας μας και το 60% του αντίστοιχου ελλείμματος με την ΕΕ.

Πίνακας 3.1

Η καθαρή δημοσιονομική θέση της Ελλάδος με τον κοινοτικό προϋπολογισμό

Έτος	Εισπράξεις εκ. ευρώ	Πληρωμές Εκ. ευρώ	Καθαρό υπόλοιπο εκ. ευρώ	Ρυθμός μεταβολής	Ποσοστό στο ΑΕΠ ¹
1981	54	27	27	-	0,44
1985	477	119	358	67,7	2,6
1990	1.735	390	1.345	30,3	3,5
1995	4.071	910	3.161	18,6	4,0
2000	6.004	1.401	4.604	7,8	3,8
2001	5.421	1.395	4.026	-12,6	3,1
2002	5.309	1.425	3.884	-3,5	2,7
2003	4.605	1.542	3.063	-21,1	2,0
2004	5.650	2.030	3.620	18,2	2,2

2005*	5.838	2.180	3.659	1,1	2,0
2006**	6.325	2.260	4.064	11,1	2,1

3.2.2.β Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Η χώρα μας, όπως άλλωστε όλες οι χώρες της Ένωσης, απολαμβάνουν σήμερα έσοδα από τρία κοινοτικά ταμεία: το γεωργικό, το κοινωνικό και το περιφερειακό. Το γεωργικό ταμείο έχει δύο σκέλη: το σκέλος των εγγυήσεων, το οποίο χρηματοδοτεί τις δαπάνες στήριξης των τιμών και των γεωργικών εισοδημάτων και το σκέλος του προσανατολισμού, το οποίο χρηματοδοτεί τις αναδιαρθρώσεις στη γεωργία. Το τμήμα προσανατολισμού του γεωργικού ταμείου, το κοινωνικό ταμείο και το περιφερειακό ταμείο, αποκαλούνται διαρθρωτικά ταμεία, διότι χρηματοδοτούν δραστηριότητες που συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση της οικονομίας. Η χώρα μας απολαμβάνει έσοδα και από τα τρία αυτά ταμεία. Ο Πίνακας 3.2 εμφανίζει τη διάρθρωση των εσόδων αυτών.

Πίνακας 3.2

Η διάρθρωση των απολήψεων της χώρας μας από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Έτος	Γεωργικό Ταμείο			Κοιν. Ταμ.	Περιφ Ταμ.	ΜΟΠ Ταμείο Συνοχής	Λοιπά	Σύνολο
	Εγγυή-Σεων	Προσ/μού	Σύνολο					
1981	49,2	-	49,2	2,2	41,2	-	7,4	100,0
1985	74,1	3,4	77,5	2,5	18,3	0,5	1,2	100,0
1990	62,7	7,5	70,2	9,5	15,8	3,3	1,2	100,0
1995	52,7	6,9	59,6	4,8	31,2	3,0	1,4	100,0

2000	41,7	6,5	48,2	11,3	32,2	6,8	1,5	100,0
2001	48,2	3,1	51,3	4,6	32,8	10,6	0,7	100,0
2002	49,6	1,9	51,5	6,8	30,1	10,3	1,3	100,0
2003	59,8	3,0	62,8	12,7	20,5	1,4	2,6	100,0
2004	48,4	5,2	53,6	11,3	27,0	6,2	1,9	100,0
2005*	46,9	5,4	52,3	9,0	31,5	5,1	1,8	100,0
2006**	44,9	5,7	50,6	9,4	32,4	5,8	1,8	100,0

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία αυτά, το 50% των εσόδων αυτών περίπου προέρχεται από το γεωργικό ταμείο, το 30% από το περιφερειακό ταμείο, το 20% προέρχεται από το κοινωνικό ταμείο, ενώ τα έσοδα από άλλες πηγές είναι ελάχιστα. Η συμβολή του γεωργικού ταμείου μειώνεται σταδιακά και από 66% το 1990 έπεσε κάτω του 50% σήμερα, ενώ η συμβολή των δύο άλλων ταμείων αυξάνεται και, από 16% και 10%, για το περιφερειακό και το κοινωνικό ταμείο αντίστοιχα, έφθασε στο 30% και στο 20%.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η συμβολή των διαρθρωτικών ταμείων γενικά, καθώς και η διαχρονική εξέλιξή της, επειδή τα έσοδα από τα ταμεία αυτά συμβάλλουν περισσότερο στις επενδύσεις και στην οικονομική ανάπτυξη, ενώ οι πόροι από το γεωργικό ταμείο εγγυήσεων έχουν κυρίως καταναλωτικό χαρακτήρα και συμβάλλουν λιγότερο στην οικονομική ανάπτυξη. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα, η συμβολή των διαρθρωτικών ταμείων, ως σύνολο, αυξήθηκε σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία και από 37% το 1990 έφθασε το 58% το 2000. Αυτό φυσικά σημαίνει ότι η σημασία των πόρων που εισρέουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προώθηση των επενδύσεων και της οικονομικής ανάπτυξης αυξάνεται σταδιακά και είναι σήμερα πολύ σημαντική. Αντίθετα, η συμβολή των ταμείων αυτών ήταν πολύ μικρότερη, κατά τα πρώτα έτη της ένταξης και δεν ξεπερνούσε το 25%, με συνέπεια η συμβολή τους στις επενδύσεις και την οικονομική ανάπτυξη να είναι σχετικά μικρότερη. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι ένα μέρος των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων, εξαιτίας της κακοδιαχείρισής τους, χρησιμοποιούνταν για καταναλωτικούς σκοπούς, έπεται ότι η συμβολή των πόρων αυτών στην ανάπτυξη ήταν ακόμη μικρότερη. Αυτό, μεταξύ των άλλων (π.χ. σταδιακή φιλελευθεροποίηση της

οικονομίας, κακή άσκηση οικονομικής πολιτικής κ.ά), εξηγεί και το σχετικά μικρό ρυθμό

Έτος	Δασμοί	Γεωργ. Εισφορές	Έσοδα από ΦΠΑ	Συνεισφορά βάσει ΑΕΠ	Λοιπά	Σύνολο
------	--------	--------------------	------------------	-------------------------	-------	--------

οικονομικής ανάπτυξης που παρατηρήθηκε στη δεκαετία του 80.

Πίνακας 3.3

Η Διάρθρωση των Συνεισφορών της Χώρας μας στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό.

Ο Πίνακας 3.3 παρουσιάζει τη διάρθρωση των συνεισφορών της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό, σε ορισμένα έτη μετά την ένταξη.

1981	57,1	12,4	30,5	-	-	100,0
1985	25,4	8,3	55,1	-	11,2	100,0
1990	26,5	4,9	56,1	0,2	12,3	100,0
1995	14,1	2,4	57,1	18,3	8,1	100,0
2000	14,4	1,4	40,6	38,8	4,8	100,0
2001	12,8	1,7	43,8	38,5	3,2	100,0
2002	12,1	1,6	38,8	40,8	6,7	100,0
2003	10,8	1,2	32,1	54,2	1,7	100,0
2004	12,8	1,2	21,7	55,6	8,7	100,0
2005*	11,2	0,9	19,8	53,8	14,3	100,0
2006**	11,3	0,7	20,4	56,1	11,5	100,0

3.2.2.γ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Όπως προκύπτει από τον πίνακα αυτό, πάνω από το 55% των συνεισφορών μας σήμερα προέρχεται από συνεισφορές με βάση το ΑΕΠ, το 20% περίπου, προέρχεται από το ΦΠΑ, το 11% προέρχεται από δασμούς, λιγότερο από 1% προέρχεται από γεωργικές εισφορές και το 11% από άλλες πηγές. Η διάρθρωση των αποδόσεων της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό έχει αλλάξει ριζικά από την ένταξη μέχρι σήμερα, με συνέπεια να αυξηθεί δραστικά η συνεισφορά με βάση το ΑΕΠ και να μειωθεί η συνεισφορά των άλλων πηγών.

3.2.3 ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

3.2.3.α ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ

Το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο της ΕΕ προκαλεί άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ένωσης και φυσικά μεταξύ Ελλάδος και των άλλων χωρών της Ένωσης. Τέτοιες μεταβιβάσεις εισοδήματος γίνονται τόσο από τους Έλληνες καταναλωτές στους κοινοτικούς παραγωγούς, οι οποίοι πωλούν τα προϊόντα τους στην ελληνική αγορά σε τιμές υψηλότερες από τις διεθνείς τιμές, όσο και από τους κοινοτικούς καταναλωτές στους Έλληνες παραγωγούς, οι οποίοι επίσης πωλούν τα προϊόντα τους στις άλλες κοινοτικές αγορές σε τιμές υψηλότερες από τις διεθνείς τιμές, εξαιτίας των δασμών που επιβάλλονται στις κοινοτικές εισαγωγές από τις τρίτες χώρες.

Οι μεταβιβάσεις εισοδήματος από τους Έλληνες καταναλωτές στους κοινοτικούς παραγωγούς, είναι πολύ μεγαλύτερες από τις μεταβιβάσεις εισοδήματος από τους κοινοτικούς καταναλωτές στους Έλληνες παραγωγούς, με συνέπεια οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος της χώρας μας προς τις άλλες χώρες της Ένωσης μέσω του εμπορίου, εξαιτίας των δασμών, να είναι μεγαλύτερες από τις μεταβιβάσεις εισοδήματος από τις άλλες κοινοτικές χώρες στην Ελλάδα. Αυτό οφείλεται σε δύο λόγους: Πρώτο, οι παραλαβές προϊόντων, και ιδιαίτερα βιομηχανικών προϊόντων που υποβάλλονται περισσότερο σε δασμούς, της χώρας μας από τις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης είναι πολύ υψηλότερες από τις αντίστοιχες παραδόσεις μας προς αυτές, με αποτέλεσμα οι κοινοτικοί παραγωγοί να στηρίζονται σε βάρος των Ελλήνων καταναλωτών σε μεγαλύτερο μέρος της δαπάνης τους από όσο οι Έλληνες παραγωγοί στηρίζονται από τους κοινοτικούς καταναλωτές. Δεύτερον, τα παραλαμβανόμενα από τη χώρα μας προϊόντα, από τις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης, είναι είδη με μεγαλύτερο, κατά μέσο όρο, βαθμό πολυτέλειας σε σχέση με τα παραδιδόμενα από τη χώρα μας στις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης αγαθά, με αποτέλεσμα οι δασμοί του κοινού εξωτερικού δασμολογίου (ΚΕΔ) της Ένωσης να είναι μεγαλύτεροι στα πρώτα σε σχέση με τα δεύτερα. Κατά συνέπεια, ο βαθμός προστασίας των κοινοτικών παραγωγών στην ελληνική αγορά είναι μεγαλύτερος από το βαθμό προστασίας των ελλήνων παραγωγών στην κοινοτική αγορά, με αποτέλεσμα οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος, κατά μονάδα προϊόντος, από τη χώρα μας προς τις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης να είναι μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τις άλλες χώρες μέλη της Ένωσης προς την Ελλάδα.

Ο Πίνακας 3.4 παρουσιάζει τις ελληνικές παραλαβές αγαθών από, και τις ελληνικές παραδόσεις αγαθών προς, τις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης από την περίοδο της ένταξής μας στην ΕΕ μέχρι σήμερα. Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτό, οι παραδόσεις ελληνικών προϊόντων στις άλλες χώρες της Κοινότητας αυξήθηκαν από 9,6% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας σε τρέχουσες τιμές αγοράς, το 1981, σε 13,9%, το 2006, ενώ οι παραδόσεις της μειώθηκαν σταδιακά από 5,3 σε 4,0%, στην ίδια περίοδο. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να αυξηθεί δραστικά το ενδοκοινοτικό έλλειμμα της χώρας μας και από 3,5%, το 1980, να φθάσει το 9,9%, το 2006.

Πίνακας 3.4

Η εξέλιξη των ελληνικών παραλαβών προϊόντων από, και των παραδόσεων προς, τις άλλες χώρες της Ένωσης 1981- 2005 (ποσοστά στο ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αγοράς)

Έτος	Παραλαβές	Παραδόσεις	Υπόλοιπο
1980	9,6	5,3	3,5

1981	10,5	4,3	6,2
1982	10,9	4,5	6,4
1983	11,6	5,7	5,9
1984	12,0	6,7	5,3
1985	12,6	6,3	6,3
1986	14,3	7,7	6,6
1987	14,8	8,1	6,7
1988	12,4	5,6	6,8
1989	15,7	7,6	8,1
1990	15,9	6,4	9,5
1991	15,2	6,4	8,8
1992	15,9	6,8	9,1
1993	14,8	5,3	9,5
1994	14,6	5,4	9,2
1995	15,4	5,7	9,7
1996	14,6	5,1	9,5
1997	14,4	4,7	9,7
1998	16,3	4,8	11,5
1999	16,6	5,4	11,2
2000	18,5	5,7	12,8
2001	13,5	4,4	9,1
2002	12,7	4,1	8,6
2003	14,0	4,2	9,8
2004	13,6	4,0	9,6
2005	13,7	4,0	9,7
2006	13,9	4,0	9,9

Ο υπολογισμός των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος από τη χώρα μας στις άλλες κοινοτικές χώρες και αντίστροφα, που προέρχεται από τους δασμούς, είναι σχετικά εύκολος. Αυτό που πρέπει να κάνει κανείς είναι να υπολογίσει απλώς το ποσό των δασμών που αντιστοιχούν στο ενδοκοινοτικό εμπόριο χρησιμοποιώντας ex-post¹ στοιχεία ενδοκοινοτικού εμπορίου και το ύψος των δασμών που επιβάλλονται στα εισαγόμενα από τρίτες χώρες.

Ο Πίνακας 3.5 παρουσιάζει εκτιμήσεις των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και των άλλων χωρών της ΕΕ εξαιτίας των δασμών για τα έτη 1981-1985, για τα οποία υπάρχουν σχετικές εκτιμήσεις. Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτό, οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τη Χώρα μας προς τις άλλες χώρες της Ένωσης ήταν μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τις άλλες κοινοτικές χώρες προς την Ελλάδα, με συνέπεια το καθαρό υπόλοιπο να είναι αρνητικό. Το υπόλοιπο αυτό όμως ήταν σχετικά περιορισμένο, αφού αντιπροσώπευε σχετικά χαμηλό ποσοστό των καθαρών δημοσιονομικών μας εισπράξεων από την Ένωση και κυμαινόταν μεταξύ 6,5% περίπου το 1981 και 11% το 1984. Ο λόγος για τον οποίο το αρνητικό αυτό υπόλοιπο ήταν περιορισμένο είναι ότι, όπως φαίνεται στον πιο πάνω Πίνακα 8, το αρνητικό υπόλοιπο του ενδοκοινοτικού μας εμπορίου δεν ήταν πολύ μεγάλο. Το υπόλοιπο αυτό επομένως πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερο τα επόμενα χρόνια, καθώς το μέγεθος του ελλείμματος του ενδοκοινοτικού μας εμπορίου αυξήθηκε δραματικά.

Πίνακας 3.5

Οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ, που προέρχονται από τους δασμούς (εκ. ευρώ)

Εισπράξεις – Πληρωμές	1981	1982	1983	1984
Πληρωμές ελλήνων καταναλωτών σε κοινοτικούς παραγωγούς	22,30	34,10	34,10	53,21
Εισπράξεις ελλήνων παραγωγών από κοινοτικούς καταναλωτές	20,54	25,56	28,70	26,47
Καθαρή μεταβίβαση εισοδήματος από Ελλάδα σε ΕΕ	1,76	8,54	5,40	26,74
Καθαρή μεταβίβαση ως ποσοστό στις καθαρές δημοσιονομικές μας εισπράξεις	6,6	7,2	10,2	10,9

Δυστυχώς δεν υπάρχουν νεότερες λεπτομερείς εκτιμήσεις που θα μπορούσαν να μας δώσουν μια εικόνα των εξελίξεων τα επόμενα χρόνια μέχρι σήμερα. Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι οι δασμοί του ΚΕΔ μειώθηκαν σταδιακά έκτοτε, στο πλαίσιο των γύρων της GATT και του ΟΠΕ, με συνέπεια, η προστασία των κοινοτικών προϊόντων από τους δασμούς να μειωθεί και επομένως οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος από την Ελλάδα στις άλλες χώρες της ΕΕ να μην αυξηθούν ανάλογα προς την αύξηση του ελλείμματος του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

3.2.3.β ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Οι αντισταθμιστικές εισφορές που επιβάλλονται στο πλαίσιο της κοινής αγροτικής πολιτικής (ΚΑΠ) προκαλούν επίσης μεταβιβάσεις εισοδήματος τόσο από τους έλληνες καταναλωτές στους κοινοτικούς παραγωγούς αγροτικών προϊόντων όσο και από τους κοινοτικούς καταναλωτές στους έλληνες παραγωγούς αγροτικών προϊόντων.

Οι πρώτες μεταβιβάσεις εισοδήματος είναι μεγαλύτερες από τις δεύτερες, με συνέπεια και πάλι η χώρα μας να εμφανίζει καθαρή ζημία στον τομέα των άμεσων αυτών μεταβιβάσεων εισοδήματος. Αυτό φαίνεται παράξενο, αφού η χώρα μας παράγει και παραδίδει στις άλλες κοινοτικές χώρες περισσότερα γεωργικά προϊόντα από αυτά που παραλαμβάνει, δηλαδή το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων της χώρας μας με τις άλλες χώρες της Ένωσης είναι πλεονασματικό. Επομένως, η στήριξη των Ελλήνων παραγωγών αγροτικών προϊόντων από τους κοινοτικούς καταναλωτές θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη στήριξη των κοινοτικών παραγωγών αγροτικών προϊόντων από τους Έλληνες καταναλωτές. Το παράδοξο αυτό οφείλεται στην παράξενη φύση της κοινής αγροτικής πολιτικής (ΚΑΠ) σε συνδυασμό και με τη διάρθρωση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων στη χώρα μας.

Ειδικότερα, η χώρα μας παραλαμβάνει από τις άλλες κοινοτικές χώρες κυρίως προϊόντα ζωικού βασιλείου (κρέας και γαλακτοκομικά προϊόντα), τα οποία στηρίζονται με την επιβολή υψηλών αντισταθμιστικών εισφορών, η στήριξη δηλαδή των γεωργών γίνεται σε βάρος των καταναλωτών. Αντίθετα, τα βασικά προϊόντα που παραδίδει η χώρα μας στις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης, τα γνωστά ως μεσογειακά προϊόντα (βαμβάκι, φρούτα και λαχανικά, καπνός, κá.) δεν προστατεύονται με αντισταθμιστικές εισφορές, αλλά μόνο με δασμούς, που είναι συνήθως πολύ χαμηλότεροι από τις αντισταθμιστικές εισφορές, στηρίζονται όμως έντονα με επιδοτήσεις από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Μια βασική εξαίρεση προϊόντος που παραδίδει η χώρα μας σε άλλες χώρες της ΕΕ και στηρίζεται τόσο με αντισταθμιστική εισφορά όσο και με επιδότηση από τον προϋπολογισμό είναι το ελαιόλαδο. Το σιτάρι, όπου επίσης έχουμε κάποιες παραδόσεις σε άλλες κοινοτικές χώρες τα τελευταία χρόνια, στηρίζεται επίσης με αντισταθμιστική εισφορά, με συνέπεια οι Έλληνες παραγωγοί να απολαμβάνουν προστασίας στην κοινοτική αγορά και να έχουμε έτσι μια πρόσθετη άμεση μεταβίβαση εισοδήματος από τις άλλες κοινοτικές χώρες στην Ελλάδα.

Ο υπολογισμός των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος από τη χώρα μας στις άλλες κοινοτικές χώρες της ΕΕ και αντίστροφα, που προέρχεται από τις αντισταθμιστικές εισφορές είναι επίσης σχετικά εύκολος. Αυτό που πρέπει να κάνει κανείς είναι να υπολογίσει και πάλι το ποσό των αντισταθμιστικών εισφορών που αντιστοιχούν στο ενδοκοινοτικό εμπόριο χρησιμοποιώντας ex-post στοιχεία ενδοκοινοτικού εμπορίου και το ύψος των αντισταθμιστικών εισφορών που επιβάλλονται στα εισαγόμενα από τρίτες χώρες.

Ο Πίνακας 3.6 παρουσιάζει εκτιμήσεις των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και των άλλων χωρών της ΕΕ εξαιτίας των αντισταθμιστικών εισφορών για τα έτη 1981-1985, για τα οποία υπάρχουν σχετικές εκτιμήσεις. Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτό, οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τη Χώρα μας προς τις άλλες χώρες της Ένωσης που οφείλονται στις αντισταθμιστικές εισφορές ήταν μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τις άλλες κοινοτικές χώρες προς την Ελλάδα, με συνέπεια το καθαρό υπόλοιπο να είναι και πάλι αρνητικό. Το υπόλοιπο αυτό μάλιστα είναι τώρα πολύ μεγάλο, αφού το πρώτο έτος μετά από την ένταξη ήταν μεγαλύτερο από το θετικό υπόλοιπο των καθαρών δημοσιονομικών μας εισπράξεων, ενώ κατά το δεύτερο μεταεταξιακό έτος αντιπροσώπευε το 41%, των εισπράξεων αυτών, για να περιοριστεί στο 27% και 25% αντίστοιχα κατά το τρίτο και τέταρτο μεταεταξιακό έτος, καθώς αυξήθηκε σημαντικά το καθαρό μας όφελος από τις δημοσιονομικές μεταβιβάσεις εισοδήματος.

Το καθαρό αυτό υπόλοιπο ως ποσοστό του δημοσιονομικού μας οφέλους φαίνεται να σταθεροποιείται περίπου στο $\frac{1}{4}$. Οι καθαρές αυτές απώλειές μας από τις αντισταθμιστικές εισφορές όμως πρέπει να μειώθηκαν μετά από την αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992, οπότε μειώθηκαν οι αντισταθμιστικές εισφορές που επιβάλλονταν στην περίπτωση ορισμένων προϊόντων (κρέας, γαλακτοκομικά), όπου η χώρα μας είναι ελλειμματική και τα παραλαμβάνει από την ΕΕ στις κοινοτικές τιμές οι οποίες είναι μεγαλύτερες από τις διεθνείς τιμές λόγω της προστασίας.

Πίνακας 3.6

Οι άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ, που προέρχονται από τις αντισταθμιστικές εισφορές

Εισπράξεις-Πληρωμές	1981	1982	1983	1984	1985
Πληρωμές ελλήνων καταναλωτών σε κοινοτικούς παραγωγούς	30,08	53,53	77,74	84,84	137,64
Εισπράξεις ελλήνων παραγωγών από κοινοτικούς καταναλωτές	1,03	4,26	19,57	24,09	43,55
Καθαρή μεταβίβαση εισοδήματος από Ελλάδα σε ΕΕ	29,05	49,27	58,17	60,75	94,09
Καθαρή μεταβίβαση ως ποσοστό στις καθαρές δημοσιονομικές μας εισπράξεις	110,2	41,3	27,0	24,7	26,2

3.2.3.γ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Ο Πίνακας 3.7 δείχνει τις συνολικές άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μέσω του εμπορίου που οφείλονται στους δασμούς και στις αντισταθμιστικές εισφορές, κατά τα τέσσερα πρώτα έτη της πλήρους ένταξης της χώρας μας στην ΕΕ. Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτό οι συνολικές απώλειες της χώρας μας από τις άμεσες μεταβιβάσεις μέσω του εμπορίου, που προέρχονται τόσο από τους δασμούς όσο και από τις αντισταθμιστικές εισφορές αποτελούσαν ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό των καθαρών δημοσιονομικών μας εισπράξεων. Κατά το πρώτο έτος μετά την ένταξη μάλιστα οι απώλειές μας από τις άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος ήσαν μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες καθαρές δημοσιονομικές μας εισπράξεις, ενώ κατά το δεύτερο και τρίτο μεταεναξιακό έτος ανήλθαν σε 48% και 37%, αντίστοιχα. Στο τέταρτο έτος περιορίζονται στο 35%, ποσοστό που πρέπει να αντιστοιχεί και στα επόμενα έτη.

Πίνακας 3.7

Οι συνολικές άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ που οφείλονται στους δασμούς και στις αντισταθμιστικές εισφορές 1981-1984

Εισπράξεις-Πληρωμές	1981	1982	1983	1984
Καθαρή μεταβίβαση εισοδήματος από Ελλάδα σε ΕΕ εξαιτίας των δασμών	1,76	5,84	5,4	26,74
Καθαρή μεταβίβαση εισοδήματος από Ελλάδα σε ΕΕ εξαιτίας των αντ. Εισφορών	29,05	49,27	58,17	60,75
Συνολική καθαρή μεταβίβαση εξαιτίας των δασμών και των αντ. εισφορών	30,81	57,81	63,57	87,49
Καθαρή μεταβίβαση ως ποσοστό στις καθαρές δημοσιονομικές μας εισπράξεις	116,8	48,5	37,2	35,6

3.2.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ένα σημαντικό ερώτημα είναι το μέλλον των εισοδηματικών μεταβιβάσεων μεταξύ της χώρας μας και των άλλων χωρών της ΕΕ. Αυτό είναι δύσκολο αν όχι αδύνατο να το προβλέψει κανείς.

Οι δημοσιονομικές μας εισπράξεις στο πλαίσιο της ΚΑΠ θα εξαρτηθούν από τις εξελίξεις που θα λάβουν χώρα στην πολιτική αυτή κυρίως μετά από το 2013, αφού μέχρι τότε φαίνεται ότι τα πράγματα θα παραμείνουν ουσιαστικά ως έχουν. Πάντως, η ΚΑΠ έχει γίνει αντικείμενο οξείας κριτικής από πολλούς οικονομολόγους, εξαιτίας της αναποτελεσματικότητάς της, ενώ δέχεται επίσης τα πυρά των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών ένεκα της έντονης προστασίας που εξασφαλίζει στους Ευρωπαίους γεωργούς και παρεμποδίζει τις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων από τις χώρες αυτές.

Οι δημοσιονομικές μας εισπράξεις θα εξαρτηθούν επίσης και από την πορεία των εισπράξεών μας από τα διαρθρωτικά ταμεία. Η εξέλιξη των πόρων αυτών θα εξαρτηθεί από την πορεία της εμβάθυνσης της οικονομικής ενοποίησης. Αν η ΕΕ προχωρήσει σε μεγαλύτερη εμβάθυνση, ακόμη και αν διατηρηθεί ως ΟΝΕ, θα χρειαστεί αναμφισβήτητα διαρθρωτικούς πόρους προκειμένου να βοηθήσει τις χώρες που θα κινούνται με βραδύτερους ρυθμούς αύξησης της παραγωγικότητάς τους να παραμείνουν στην ΟΝΕ.

Δεν είναι επομένως αληθές ότι το τέταρτο πλαίσιο στήριξης είναι το τελευταίο, όπως δεν ήταν αληθές ότι το τρίτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης θα ήταν το τελευταίο, όπως υποστήριζαν πολλοί ή ακόμη ότι και το δεύτερο πακέτο Derors ήταν το τελευταίο, που επίσης είχε υποστηριχτεί από ορισμένους. Για να διατηρηθεί η ΟΝΕ θα χρειαστούν και άλλα, και φοβούμαι μάλιστα ότι θα χρειάζονται συνεχώς στο μέλλον, κοινοτικά πλαίσια στήριξης, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και άλλων δραστηριοτήτων που προάγουν την παραγωγικότητα στις χώρες-μέλη που θα υστερούν σε βελτίωσή της.

Αν η Ελλάδα θα απολαμβάνει σημαντικά ποσά από στα πλαίσια αυτά φυσικά θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στην παραγωγικότητάς και την ικανότητά της να βελτιώσει την κατάσταση του εμπορικού της ισοζυγίου, το οποίο σήμερα αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα. Αν όμως η διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης στην ΕΕ υποχωρήσει και η τελευταία γίνει απλώς μια ενιαία εσωτερική αγορά, χωρίς διαρθρωτικές πολιτικές για την ενίσχυση των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών και των περιοχών με σχετικά βραδεία βελτίωση της παραγωγικότητας, τα διαρθρωτικά ταμεία θα εξασθενίσουν και οι δημοσιονομικές εισπράξεις της χώρας μας από τα ταμεία αυτά θα περιοριστούν.

Όσον αφορά στις άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μέσω του εμπορίου, η πορεία τους θα εξαρτηθεί από την πορεία του ενδοκοινοτικού μας ελλείμματος, από την εξέλιξη του κοινού εξωτερικού δασμολογίου και από τις εξελίξεις του θεσμικού πλαισίου της ΚΑΠ, σε συνδυασμό και με τις εξελίξεις της διάρθρωσης της αγροτικής μας παραγωγής. Η πορεία του ενδοκοινοτικού μας ισοζυγίου φυσικά θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στην παραγωγικότητα της οικονομίας, καθώς επίσης και στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων.

Το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο της ΕΕ ενδέχεται να μεταβληθεί και οι δασμοί να περιοριστούν περαιτέρω στο πλαίσιο των γύρων του ΟΠΕ και της διαδικασίας συνεχούς παγκοσμιοποίησης που φαίνεται να προχωρεί. Το θεσμικό πλαίσιο της

ΚΑΠ επίσης θα αναθεωρηθεί πιθανόν στο μέλλον και η μεταρρύθμιση αυτή αναμένεται να είναι στην κατεύθυνση του περιορισμού της προστασίας και της ενίσχυσης της στήριξης των αγροτών μέσω του κοινοτικού ή των εθνικών προϋπολογισμών.

Επιπλέον, η διάρθρωση της ελληνικής αγροτικής παραγωγής ενδέχεται να μεταβληθεί αν περιοριστεί η μεγάλη επιδότηση που χορηγείται σήμερα σε ορισμένα παραδοσιακά προϊόντα και αυτό μπορεί να μειώσει τις άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος από τη χώρα μας στις άλλες χώρες της Ένωσης, αν ενισχυθεί η παραγωγή προϊόντων που στηρίζονται με αντισταθμιστικές εισφορές. Όλες οι αναμενόμενες εξελίξεις στους τέσσερις αυτούς προσδιοριστικούς παράγοντας των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος από τη χώρα μας στις άλλες κοινοτικές χώρες φαίνεται να δείχνουν ότι οι μεταβιβάσεις αυτές θα τείνουν να μειωθούν στο μέλλον.

Πηγή:

http://www.google.gr/search?client=firefox-a&rls=org.mozilla%3Ael%3Aofficial&channel=s&hl=el&source=hp&q=T.Georgakopoulos%2C+Greece+in+the+EEC%3A+Inetr-country+income+transfers%2C+Journal+of+Common+Market+Studies%2C&meta=lr%3Dlang_el&btnG=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7+Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΗ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στις σελίδες που ακολουθούν, επιχειρείται μια πρώτη, γενική, πολιτική προσέγγιση της διαδικασίας επανεξέτασης του προϋπολογισμού, εκ μέρους της Ελλάδας. Το κείμενο διακρίνεται σε πέντε τμήματα, που καλύπτουν με τη σειρά, το "ιστορικό" της ρήτηρας επανεξέτασης του προϋπολογισμού, την κατ' αρχήν ελληνική προσέγγιση, το γενικό πλαίσιο εντός του οποίου πραγματοποιείται η σχετική διαδικασία, το σκέλος των δαπανών με έμφαση στις προτεραιότητες και βασικές αρχές, καθώς και το σκέλος των εσόδων, στο ζήτημα της διάρθρωσης του συστήματος των ιδίων πόρων.

Η Ελλάδα θεωρεί ότι, το χρηματοδοτικό σύστημα της Ένωσης, πρέπει να διέπεται από την αρχή της επάρκειας των πόρων, ώστε να είναι δυνατή η επίτευξη των στόχων της Ένωσης και η αντιμετώπιση των εσωτερικών και διεθνών προκλήσεων, καθώς και από την αρχή της αλληλεγγύης, ως προς τις δαπάνες. Παράλληλα, σχετικώς με τα έσοδα, η χρηματοδότηση του προϋπολογισμού θα πρέπει να στηρίζεται σε ένα σύστημα ιδίων πόρων, το οποίο θα χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη, συσχετίζοντας τις συνεισφορές των κρατών μελών με τη σχετική τους ευημερία, καθώς και απλότητα και διαφάνεια. Ο χαρακτήρας του νέου προϋπολογισμού θεωρείται ότι θα πρέπει είναι κυρίως αναδιανεμητικός, ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες των ασθενέστερων κρατών-μελών και περιφερειών, με στόχο την καλύτερη λειτουργία τους στην Ε.Ε..

Το παρόν κείμενο, ως ελληνική συμβολή στη δημόσια διαβούλευση, απευθύνεται, κατ' αρχάς, σε κάθε ενδιαφερόμενο ιδιώτη, ιδιωτικό φορέα και γενικότερα στην κοινή γνώμη, αναπτύσσει δε πώς η Ελλάδα προσεγγίζει την καινοτόμο διαδικασία της επανεξέτασης του προϋπολογισμού, πώς ιεραρχεί τις προτεραιότητες πολιτικής της Ένωσης και πως θεωρεί,

ότι οι προτεραιότητές αυτές οφείλουν να χρηματοδοτηθούν. Το κείμενο απευθύνεται επίσης και στις δημόσιες Αρχές (εθνικές Αρχές και Αρχές της ΕΕ), οι οποίες πρόκειται να εμπλακούν άμεσα ή έμμεσα στην νέα διαδικασία που ξεκινά.

4.2 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ 2007 - 2013 ΚΑΙ ΡΗΤΡΑ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ

Επιχειρώντας μία αναδρομή στην εξέλιξη των δημοσιονομικών διατάξεων του κοινοτικού προϋπολογισμού (του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας), η θέσπιση της διαδικασίας των δημοσιονομικών προοπτικών, στα μέσα της δεκαετίας του 1980, αποτελεί αναμφίβολα σημαντικό σταθμό.

Στην εικοσαετή αυτή πορεία τους, οι δημοσιονομικές προοπτικές μετεξελίχθηκαν σημαντικά, τόσο ως προς τις διαδικασίες όσο και ως προς το περιεχόμενο. Ήδη, συγκρίνοντας τις προτεραιότητες του προϋπολογισμού στην πρώτη φάση των δημοσιονομικών προοπτικών, με τις σημερινές προτεραιότητες, διαπιστώνουμε ότι, οι μεταβολές είναι σημαντικές και αφορούν στις πλέον κρίσιμες πολιτικές.

Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή της Γεωργίας, που κάλυπτε το 80% περίπου των δαπανών της Ένωσης στη δεκαετία του '80 και σήμερα πλησιάζει το 30%, η μεγάλη αύξηση και, στη συνέχεια, σταθεροποίηση των δαπανών της συνοχής, η σημαντική ενίσχυση των εσωτερικών πολιτικών, ιδιαίτερα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, και η αργή ανάπτυξη δράσεων για την οικοδόμηση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Στο σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού, οι προσαρμογές είναι μικρότερες, αν και ως προς τους ίδιους πόρους συνεχίζεται η τάση μείωσης της συμμετοχής των παραδοσιακών ιδίων πόρων, με ταυτόχρονη αύξηση του πόρου ΑΕΕ. Οι διορθωτικοί μηχανισμοί, όπως για πρώτη φορά θεσπίστηκαν με το σύστημα επιστροφών προς τη Μ. Βρετανία και διευρύνθηκαν με πρόσθετες διορθώσεις, συνεχίζουν να διατηρούνται με αρνητικά αποτελέσματα στις αρχές και τη λειτουργία του συστήματος χρηματοδότησης του κοινοτικού προϋπολογισμού. Όσον αφορά στο ύψος των εσόδων, το ανώτατο

προβλεπόμενο όριο των ιδίων πόρων ίσο με το 1,24% του ΑΕΕ της Ένωσης, παρουσιάζει μακροχρόνια, χαρακτηριστική, σταθερότητα. Αναμφίβολα, η πορεία αυτή προσαρμογής οφείλει να συνεχισθεί, λαμβάνοντας υπόψη τη νέα πραγματικότητα, τις νέες ανάγκες αλλά και τις νέες εσωτερικές και παγκόσμιες προκλήσεις, που αντιμετωπίζει η Ένωση.

Με το πνεύμα αυτό, η Ελλάδα προσεγγίζει την νέα διαδικασία επανεξέτασης του προϋπολογισμού, όπως αυτή συμπεριελήφθη στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών, στο πλαίσιο της συμφωνίας του δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2007 - 2013, τον Δεκέμβριο του 2005. Στόχος είναι η ανάδειξη του προϋπολογισμού της Ένωσης σε αποτελεσματικό εργαλείο για την κάλυψη των αναγκών, την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την επίτευξη των στόχων της ΕΕ, στον εικοστό πρώτο αιώνα.

4.3 Η ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ - Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η επανεξέταση του προϋπολογισμού αποτελεί αναμφισβήτητα μία καινοτόμο διαδικασία. Η Ελλάδα αντιλαμβάνεται τη διαδικασία αυτή ως μία πραγματική ευκαιρία για ουσιαστική πολιτική συζήτηση σχετικά με την πορεία της Ένωσης. Ακολουθώντας την εντολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η επανεξέταση του προϋπολογισμού οφείλει να καλύψει σφαιρικά το σύνολο των πτυχών, που συνδέονται με τις δαπάνες, καθώς και με τα έσοδα. Η επανεξέταση δεν μπορεί να περιορισθεί σε μία μόνο πολιτική ή σε ορισμένα μόνον από τα ζητήματα που αφορούν στα έσοδα.

Η συζήτηση για την επανεξέταση του προϋπολογισμού, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ετήσια δημοσιονομική διαδικασία, αλλά ούτε και την διαδικασία κατάρτισης των δημοσιονομικών προοπτικών.

4.4 ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η συζήτηση επί της προστιθέμενης αξίας της κοινοτικής χρηματοδότησης δημιουργεί, συχνά, ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις. Από ελληνικής πλευράς θεωρείται σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι, η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής χρηματοδότησης δεν θα πρέπει να τίθεται σε αμφισβήτηση επί δράσεων οι οποίες απορρέουν από την εφαρμογή των ευρωπαϊκών/ κοινοτικών πολιτικών, εφόσον οι πολιτικές αυτές έχουν θεσπιστεί ακριβώς για να εξυπηρετήσουν τους στόχους της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Αντιθέτως, η προστιθέμενη αξία θα πρέπει να αναζητείται σε χρηματοδοτούμενες δράσεις εκτός των κοινοτικών/ευρωπαϊκών πολιτικών, όπως σε αυτές οι οποίες προκύπτουν ή θα προκύψουν από τις νέες ανάγκες και προκλήσεις της Ε.Ε. Παράλληλα, ορισμένα από τα οικονομικά επιχειρήματα υπέρ της προστιθέμενης αξίας της χρηματοδότησης της Ε.Ε. είναι η επίτευξη οικονομικών κλίμακας, καθώς και η διάχυση των θετικών αποτελεσμάτων μιας χρηματοδοτούμενης δράσης. Επίσης, η αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος (παγκοσμιοποίηση, προστασία κλίματος) και η διατήρηση και η συνέχιση των επιτυχών δράσεων της Ε.Ε. μπορούν να συμπληρώσουν τον κατάλογο αυτών των επιχειρημάτων.

Ειδικότερα, στο σκέλος των δαπανών, ο μελλοντικός κοινοτικός προϋπολογισμός πρέπει να συμπεριλαμβάνει τις νέες πολιτικές παράλληλα με τις υφιστάμενες, χωρίς ανταγωνισμό μεταξύ τους, ώστε να επιτυγχάνεται η περαιτέρω ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα θεωρεί ότι, ο προϋπολογισμός της Ένωσης, θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες προτεραιότητες:

4.4.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η πολιτική για τη συνοχή, ως βασική έκφραση αλληλεγγύης αλλά και ως μέσο για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας σε όλες τις περιοχές της Ένωσης, οφείλει να ενδυναμωθεί, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι αυξημένες ανάγκες. Η πολιτική αυτή δεν μπορεί παρά να αναφέρεται στο σύνολο της Ένωσης, αποφεύγοντας αντιλήψεις, που οδηγούν σε διακρίσεις μεταξύ παλαιών και νέων χωρών δεδομένου ότι, σύμφωνα και με την τελευταία έκθεση της Επιτροπής για τη συνοχή, παρά τις θετικές εξελίξεις, οι περιφερειακές ανισότητες αφορούν στο σύνολο των χωρών- μελών.

Η Ελλάδα εκτιμά ως ιδιαίτερα ικανοποιητική εξέλιξη την ενσωμάτωση της χωρικής διάστασης στο ευρύτερο πλαίσιο της πολιτικής της Συνοχής, καθώς η πολιτική της εδαφικής συνοχής δύναται να συμβάλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής. Η ενσωμάτωση αυτή θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της έμφασης και εξειδίκευσης παρεμβάσεων με χωρική διάσταση. Τέτοιου είδους στόχευση δύναται να εκφρασθεί με την υιοθέτηση, για παράδειγμα, μίας πολιτικής για τα νησιά της Ε.Ε.. Η Ελλάδα έχει μεγάλο ενδιαφέρον στην ενίσχυση αυτής της διάστασης της πολιτικής συνοχής, κυρίως λόγω της γεωγραφικής ιδιαιτερότητας της χώρας, σχετικής με τον έντονο νησιωτικό χαρακτήρα της.

Υπό το ίδιο πρίσμα, η ενίσχυση περιοχών σε διασυνοριακό επίπεδο στα εσωτερικά και εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., η ενίσχυση των ορεινών περιοχών, αλλά και η ανάδειξη της συνεισφοράς των πόλεων στην ευρύτερη πολιτική ανάπτυξης της Ευρώπης, αποτελούν κάποιες από τις εκφάνσεις της στόχευσης αυτής, τις οποίες αντιμετωπίζουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Είναι ιδιαίτερα σημαντικός, επίσης, ο ρόλος της βελτίωσης των όρων προσβασιμότητας σε δια-περιφερειακό και ενδο-περιφερειακό επίπεδο. Η εξέταση των προκλήσεων αυτών, μέσα από το πρίσμα της χωρικής διάστασης, θα ενδυνάμωνε τις Περιφέρειες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν ισότιμα τις επιπτώσεις τους.

Θεωρούμε ότι, ο περιφερειακός χαρακτήρας της πολιτικής συνοχής, ο οποίος αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή το 1985, με την δημιουργία της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, είναι κρίσιμης σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση της Ένωσης. Ο εμπνευστής της άλλωστε, πρώην Πρόεδρος της Επιτροπής Jacques Delors, προχώρησε σε τομή στο, τότε, σύστημα

χρηματοδότησης των κρατών-μελών με ποσοτώσεις, δημιουργώντας ένα αποκεντρωμένο σύστημα, το οποίο επεδίωκε την απευθείας εμπλοκή των τοπικών και περιφερειακών Αρχών. Τα θετικά αποτελέσματα αυτής της πολιτικής είναι ορατά σήμερα σε πολλά επίπεδα της ενοποιητικής διαδικασίας της Ε.Ε.. Είναι βεβαίως γεγονός ότι, διαπιστώθηκαν διαχειριστικά και άλλα τεχνικής υφής προβλήματα από πλευράς Επιτροπής και κρατών-μελών. Η απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης πόρων και η θέσπιση περισσότερο διαφανών κανόνων λειτουργίας είναι το ζητούμενο στο μέλλον, όμως αυτό δεν θα πρέπει επ' ουδενί λόγω να επηρεάζει τα θεμέλια μια κοινής πολιτικής και την περιφερειακή της διάσταση.

Τέλος, να σημειωθεί ότι, στην περίπτωση των χωρών που συμμετέχουν στην ζώνη του Ευρώ, το επιχείρημα περί της δυνατότητας εθνικής στήριξης των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών ακυρώνεται από τους ίδιους τους περιορισμούς του Αναθεωρημένου Σύμφωνου Σταθερότητας, οι οποίοι επιβάλλουν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό σε περιόδους θετικής συγκυρίας και έλλειμμα μικρότερο του 3% σε περιόδους ύφεσης.

4.4.2 ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η οικονομική και κοινωνική σημασία της γεωργίας και του αγροδιατροφικού τομέα γενικότερα, ιδιαίτερα σε χώρες και περιοχές, που ο αγροτικός τομέας αποτελεί κρίσιμη παραγωγική δραστηριότητα και απασχολεί σημαντικό τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, καθιστά την Κοινή Αγροτική Πολιτική αναγκαία και απαραίτητη στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη λογική και στην κατεύθυνση αυτή η Ένωση οφείλει να διασφαλίσει στο γεωργικό της πληθυσμό σταθερό πλαίσιο, προβλέψιμες εξελίξεις και αίσθημα ασφάλειας.

Η ανωτέρω θέση επιβάλλει, όπως οι δαπάνες για τη Γεωργία διατηρηθούν στα σημερινά επίπεδα, τουλάχιστον έως το 2013.

Η σύγχρονη γεωργία έχει πολυλειτουργικό χαρακτήρα. Πέραν της συμβολής της στη διατήρηση του κοινωνικό- οικονομικού ιστού της υπαίθρου και στην αποφυγή ερήμωσής της, συμβάλλει σημαντικά και εξακολουθεί να παίζει στρατηγικό ρόλο στην επισιτιστική ασφάλεια, που διαταράσσεται από την ανάδειξη των αναπτυσσόμενων οικονομιών, στην

προστασία του καταναλωτή, στη στήριξη του ευρωπαϊκού μοντέλου γεωργίας, στη διεύρυνση των εμπορικών ροών, στη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος και στη γενικότερη ανάπτυξη των χωρών-μελών. Εξάλλου, οι επανειλημμένες αναθεωρήσεις της ΚΑΠ από το 1992 και η ένταξη των γεωργικών προϊόντων στους κανόνες του ΠΟΕ, έχουν σχεδόν εκμηδενίσει τις προηγούμενες, στρεβλωτικές για το εμπόριο, ρυθμίσεις, έχουν ήδη μειώσει δραστικά τη στήριξη του τομέα, έχουν εντείνει τον ανταγωνισμό στην κοινοτική αγορά και έχουν προκαλέσει, σε μεγάλο βαθμό, αστάθεια στις γεωργικές αγορές, με την αρχή της κοινοτικής προτίμησης να έχει προ πολλού υποβαθμισθεί.

Με στόχο, επομένως, την περαιτέρω ανάπτυξη του αγροτικού και διατροφικού τομέα και την προσαρμογή του στη νέα διεθνή πραγματικότητα, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιφέρειες, στη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και, τέλος, στην προστασία και διατήρηση των φυσικών πόρων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα είναι ασφαλώς υπέρ της ενίσχυσης του Πυλώνα II της ΚΑΠ, ιδίως αν ο Πυλώνας αυτός κληθεί να υπηρετήσει πρόσθετες δράσεις για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών και των νέων προκλήσεων λόγω παγκοσμιοποίησης. Οποιαδήποτε, όμως, ενίσχυση του Πυλώνα II, θα πρέπει να γίνει με επιπλέον κοινοτικούς πόρους από τον προϋπολογισμό και όχι με μεταφορά πόρων από τον Πυλώνα I. Αν οι σημερινοί κοινοτικοί πόροι δεν επαρκούν για την χρηματοδότηση των παλιών ή των νέων κοινοτικών πολιτικών, τότε τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναζητήσουν πρόσθετους πόρους υπέρ του κοινοτικού προϋπολογισμού και όχι να "κατεδαφίσουν" μέρος των πολιτικών, που έχουν κτισθεί βήμα - βήμα και με πολλές θυσίες εδώ και 50 ολόκληρα χρόνια.

Από την πλευρά μας, πιστεύουμε ότι, η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης που ξεκίνησε το 2003, η άμβλυση των ανισοτήτων, που οφείλονται στην υπερβολική χρηματοδότηση των μεγάλων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η ανάπτυξη των γεωργικών διαρθρώσεων σε συνδυασμό με ρεαλιστικούς μηχανισμούς προστασίας, θα συμβάλλουν στην πιο αποτελεσματική συνέχιση της πολιτική αυτής, χωρίς να απαιτηθούν μέθοδοι χρηματοδότησης (συγχρηματοδότηση).

4.4.3 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ)

Στο σημερινό, παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας αποτελεί πραγματική πρόκληση. Παρά τις αναμφισβήτητες επιδόσεις σε κρίσιμους τομείς τεχνολογικής αιχμής, η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας εξακολουθεί να υστερεί συγκρινόμενη με τις επιδόσεις των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας αλλά ακόμα και των, δυναμικά, νέων αναπτυσσόμενων οικονομιών, όπως Ινδία ή και Κίνα, σε ορισμένες χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

Η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα δεν μπορεί και δεν πρέπει να στηριχθεί ούτε στο χαμηλό κόστος εργασίας, ούτε και να ενισχυθεί σε βάρος του περιβάλλοντος. Η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα δεν μπορεί παρά να στηριχθεί στην πρόοδο της Γνώσης, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό την τόνωση της οικονομικής μεγέθυνσης και την ενίσχυση της απασχόλησης σε συνδυασμό με την διατήρηση και εμπάθυνση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας ζωής, καθώς και όλων των παραγόντων που συνδέονται με αυτήν (υγεία, περιβάλλον κλπ.).

Συγχρόνως, η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα δεν μπορεί παρά να στηριχθεί στην πλήρη και ολοκληρωμένη αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού στο σύνολο των περιφερειών της Ένωσης. Ο εντοπισμός, η ενίσχυση και η αξιοποίηση του δυναμικού, που αναπτύσσεται στις λιγότερο εύπορες ή/και προβληματικές περιφέρειες της Ένωσης, αποτελεί, εξάλλου, βασική προτεραιότητα του τρέχοντος, 7ου προγράμματος πλαισίου για την Έρευνα. Στο επίπεδο της Ένωσης γίνεται όλο και σαφέστερο ότι, το κριτήριο της αριστείας οδηγεί στα επιθυμητά αποτελέσματα, μόνον εφόσον συνδυάζεται με την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των ευρωπαϊκών περιφερειών. Στην κατεύθυνση αυτή, η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ έχει, ήδη, ενσωματώσει σε μεγάλο βαθμό στόχους για την ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο ειδικότερα της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Από την άλλη πλευρά, οι πολιτικές και δράσεις της Ένωσης για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας οφείλουν να προωθούν, με τη σειρά τους, τον στόχο της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, όπως άλλωστε ορίζεται από την Συνθήκη.

Για την οικοδόμηση πραγματικού Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Χώρου για τη Γνώση και την ουσιαστική απελευθέρωση της κυκλοφορίας της Γνώσης, η διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος και η κατάλληλη χρηματοδότηση αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες. Παρά τις δεσμεύσεις, που έχουν αναληφθεί από την Ένωση, η πρόοδος, ωστόσο,

εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής. Ενώ οι δαπάνες για την έρευνα, στην μεγάλη πλειοψηφία των χωρών-μελών εξακολουθούν να υπολείπονται του στόχου του 3% του ΑΕΕ, οι δημόσιες Αρχές (σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ένωσης) δεν καλύπτουν το μερίδιο, που έχουν αναλάβει (1/3 του συνόλου), με αποτέλεσμα να μην λειτουργούν ως καταλύτης για την ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου. Από την άλλη πλευρά, το χρηματοπιστωτικό περιβάλλον (αλλά και το ευρύτερο ρυθμιστικό περιβάλλον) συχνά λειτουργεί με παραδοσιακά κριτήρια και με περιορισμένη ευελιξία. Έχει διαπιστωθεί ότι, συχνά, μικρές αναδυόμενες επιχειρήσεις (emerging firms) σε τομείς τεχνολογικής αιχμής οδηγούνται σε οικονομικό αδιέξοδο, επειδή τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία είναι προσαρμοσμένα κυρίως στις ανάγκες των παραδοσιακών Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων και λιγότερο στις ιδιαίτερες απαιτήσεις των δυναμικά αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων, που προαναφέρθηκαν.

Η Ελλάδα, ως μικρή και ανοιχτή οικονομία, αποδίδει πρωταρχική σημασία στην αξιοποίηση της ευρωπαϊκής διάστασης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της. Ο στόχος αυτός αποτυπώνεται ξεκάθαρα στο ΕΣΠΑ και στη συμμετοχή ελληνικών φορέων σε όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων της Ένωσης, με στόχο την πρόοδο της Γνώσης και στις τρεις πτυχές της (έρευνα, εκπαίδευση, καινοτομία).

4.4.4 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η ΕΕ, η οποία έχει θέσει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους, οφείλει να διατηρήσει τον ηγετικό ρόλο της στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του ΟΗΕ, καθώς και στο πλαίσιο των επαφών με τους διεθνείς εταίρους, με σκοπό την επίτευξη συνολικής συμφωνίας για το κλίμα και το περιβάλλον, κατά την μετά το 2012 περίοδο. Στην κατεύθυνση αυτή, η Ένωση έχει ήδη δεσμευθεί ότι, θα υιοθετήσει συνολικό πακέτο μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια μέσα στην άνοιξη του 2009, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις, που ήδη χάραξαν οι ηγέτες των χωρών-μελών.

Η Ελλάδα στηρίζει την προσπάθεια αυτή, η οποία οφείλει να συμβαδίζει με τους ευρύτερους οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους της Ένωσης, τόσο ως προς την

άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όσον και ως προς τη λήψη μέτρων προσαρμογής στις συνέπειες από την αλλαγή του κλίματος. Εν προκειμένω, έχει ιδιαίτερη σημασία η πραγματοποίηση επενδύσεων σε πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης στο σύνολο των ευρωπαϊκών περιφερειών, με γνώμονα τις δυνατότητες, αλλά και τους περιορισμούς και ιδιαιτερότητες σε τοπικό επίπεδο.

Η Ελλάδα στηρίζει, επίσης, τη σταδιακή διαμόρφωση κοινής ενεργειακής πολιτικής, βασισμένη στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών, καθώς και στη ασφάλεια του εφοδιασμού σε συνδυασμό με την διαφοροποίηση των προμηθευτών και των οδών διέλευσης για την εισαγωγή ενεργειακών πόρων. Η συμπερίληψη ενεργειακών δεδομένων των κρατών-μελών και ειδικότερα των δεδομένων για τις ενεργειακές ανάγκες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και η βιωσιμότητα των προτύπων παραγωγής και μεταφοράς και η κατάλληλη εκπαίδευση των καταναλωτών, αποτελούν πρόσθετους σημαντικούς παράγοντες.

4.4.5 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η Ελλάδα, παραδοσιακά πηγή μεταναστών μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '60, αποτελεί σήμερα χώρα υποδοχής μεταναστών, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και της σημαντικής οικονομικής της ανάπτυξης, αλλά και λόγω των ευρύτερων ευρωπαϊκών και διεθνών εξελίξεων, σε συνδυασμό με τις αναμενόμενες αυξημένες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις φτωχότερες περιοχές στα νοτιοανατολικά σύνορα της Ε.Ε..

Η Ένωση οφείλει να απαντήσει αποφασιστικά στο θέμα της μετανάστευσης, αναπτύσσοντας ολοκληρωμένες δράσεις προς τρεις κατευθύνσεις: διασφάλιση ασφαλών συνόρων, καινοτόμες προτάσεις για την πληρέστερη ενσωμάτωση όσων νόμιμα ζουν και εργάζονται στις χώρες-μέλη, αντιμετώπιση των αιτίων της μετανάστευσης στη ρίζα τους και πρόληψη μελλοντικών κρίσεων.

Αναμφίβολα πρόκειται για μία τριπλή πρόκληση, που απαιτεί συνδυασμένη δράση στον τομέα της συνεργασίας για την προστασία των εξωτερικών συνόρων, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης, της φτώχειας, του ρατσισμού και της ξеноφοβίας. Το ίδιο απαιτείται και στον τομέα της

εξωτερικής δράσης της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της πτυχής της πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων, αλλά και της εμπορικής πολιτικής και της πολιτικής διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας.

4.4.6 ΔΙΕΘΝΗΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ήδη, με αφορμή τη μετανάστευση, αναφέρθηκαν ορισμένες κρίσιμες πτυχές του διεθνούς ρόλου της Ένωσης. Οι πτυχές αυτές, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες που έχουν ήδη αναληφθεί για την διαμόρφωση και ανάπτυξη ολοκληρωμένης πολιτικής γειτονίας και την αυξανόμενη σημασία της ΚΕΠΠΑ, αντιπροσωπεύουν σε δημοσιονομικούς όρους μόλις 1 δις Ευρώ στο σύνολο του ετήσιου προϋπολογισμού.

Αναμφίβολα, οι πόροι για τον σκοπό αυτό υστερούν σημαντικά από τις πραγματικές ανάγκες, τις οποίες οφείλει να αντιμετωπίσει η Ένωση, στο πλαίσιο του διεθνούς της ρόλου και παρουσίας. Απαιτείται κατά συνέπεια, να διατεθούν στην Ένωση οι αναγκαίοι πόροι για την επίτευξη των στόχων της στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής.

Η ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ) στις επιλέξιμες χώρες, καθώς και η ενδυνάμωση των σχέσεων της Ε.Ε. με όλες τις περιοχές του πλανήτη, διαμορφώνουν ένα πλέγμα μεγαλύτερων υποχρεώσεων και σοβαρότερων δεσμεύσεων για την Ένωση. Η διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία με τρίτες χώρες αποκτά αυξανούσα σημασία, τόσο στο πλαίσιο και ΕΠΓ όσο και λόγω της ευρωπαϊκής προοπτικής ορισμένων χωρών.

Στο επίπεδο του εμπορίου, η Ένωση, ως βασικός εταίρος εντός του ΠΟΕ, οφείλει να υποστηρίξει κανόνες, που να προωθούν το εμπόριο χωρίς στρεβλώσεις αλλά και χωρίς αθέμιτες πρακτικές (κοινωνικό dumping κλπ.). Η Ε.Ε., προσαρμοζόμενη στην σημερινή παγκοσμιοποιημένη αγορά, οφείλει να διατηρήσει τις αρχές της, σχετικά με την κοινοτική προτίμηση αλλά και με τα υψηλά πρότυπα, που σε τελευταία ανάλυση λειτουργούν ως προστασία, της παραγωγής και του Ευρωπαίου καταναλωτή.

4.5 ΕΣΟΔΑ / ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

4.5.1 Η ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η Ελλάδα πάγια υποστηρίζει την ανάγκη διάθεσης στην Ένωση επαρκών πόρων, προκειμένου να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στους στόχους και τις προτεραιότητές της. Η αρχή της επάρκειας των πόρων συνεχίζει να αποτελεί κεντρικό στοιχείο της ελληνικής προσέγγισης, στο πλαίσιο της επανεξέτασης του προϋπολογισμού.

Η εξοικονόμηση πόρων ασφαλώς αποτελεί στόχο όλων μας, στο πλαίσιο της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Πιστεύουμε, ωστόσο, ότι οι ανάγκες και οι στόχοι της Ένωσης, όπως συνοπτικά περιγράφηκαν, δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν με «οικονομίες»..

Δεν είναι συνεπώς ρεαλιστικό, να αναμένει κανείς ότι, η Ένωση θα ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις προκλήσεις, τις οποίες η ίδια έθεσε, εξοικονομώντας πόρους από πολιτικές, για τις οποίες ήδη διατίθενται περιορισμένοι πόροι, σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους.

Στο παρόν στάδιο της διαδικασίας για την επανεξέταση του προϋπολογισμού, δεν είναι δυνατόν να ορισθεί με ασφάλεια το αναγκαίο επίπεδο πόρων για την κάλυψη των αναγκών και στόχων της Ένωσης.

Κατά την άποψη της Ελλάδας, στο παρόν στάδιο, αρκεί η υπενθύμιση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 269 της Συνθήκης της Λισσαβόνας (νυν άρθρο 6 παράγραφος 4

της Συνθήκης για την ΕΕ), σύμφωνα με το οποίο η Ένωση διαθέτει τα αναγκαία μέσα για την επίτευξη των στόχων της και την ομαλή εφαρμογή των πολιτικών της.

4.5.2 Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

Το σύστημα ιδίων πόρων της Ένωσης οφείλει να παρέχει επάρκεια πόρων και να χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη, σταθερότητα, απλότητα και διαφάνεια. Σύμφωνα με την πάγια αυτή ελληνική θέση, οι συνεισφορές των κρατών-μελών οφείλουν να αντανακλούν τη σχετική τους ευημερία. Παράλληλα, η Ελλάδα αντιτίθεται στη λογική των δημοσιονομικών διορθώσεων, οι οποίες στην ουσία οδηγούν σε μία λογιστική προσέγγιση του προϋπολογισμού, υιοθετώντας μία εξαιρετικά περιοριστική αντίληψη, όσον αφορά στα οφέλη και στο κόστος από τη συμμετοχή στη Ένωση.

Από την έναρξη του πρώτου δημοσιονομικού πλαισίου (το 1988) έως σήμερα, το σύστημα των ιδίων πόρων έχει, όπως είναι γνωστό, μετεξελιχθεί σημαντικά. Το 2013 κύρια πηγή χρηματοδότησης του προϋπολογισμού της Ε.Ε. θα είναι η συνεισφορά, που βασίζεται στο ΑΕΕ των κρατών-μελών (θα καλύπτει το 74% του συνόλου των πόρων από λιγότερο του 11% το 1988), έναντι μόλις 13% από δασμούς και γεωργικές εισφορές και 12% από τον πόρο, που βασίζεται στο ΦΠΑ.

Παράλληλα, και ιδιαίτερα με αφετηρία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Fontainebleau τον Ιούνιο του 1984, ο μηχανισμός διόρθωσης υπέρ του Η. Βασιλείου και οι λοιποί μόνιμοι ή πρόσκαιροι μηχανισμοί υπέρ άλλων χωρών (Ολλανδία, Αυστρία, Σουηδία, Γερμανία) ως συνέπεια του πρώτου, κατέστησαν το σύστημα ιδίων πόρων περίπλοκο, αδιαφανές και, σε μεγάλο βαθμό, ασύμβατο με την αρχή της δικαιοσύνης. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη, η οποία μάλιστα συνεχίστηκε, ενώ περιορίστηκαν σημαντικά οι βασικότεροι λόγοι δημιουργίας της "υπέρμετρης επιβάρυνσης" του Η. Βασιλείου, λόγω της έντονα πτωτικής εξέλιξης των δαπανών της ΚΑΠ.

Ως αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών, οι διαδοχικές ρυθμίσεις του συστήματος έχουν ευνοήσει τις πλέον εύπορες χώρες μέλη, εάν ληφθεί υπόψη το κριτήριο της σχετικής τους ευημερίας, όπως αυτό εκφράζεται από τον δείκτη της κατά κεφαλήν συνεισφοράς ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Τούτο ενισχύεται από το γεγονός ότι, στον υπολογισμό της σχετικής

ευημερίας δεν λαμβάνονται υπόψη άλλοι παράγοντες για την συνεκτίμηση έμμεσων ωφελειών και πλεονεκτημάτων. Έτσι, ορισμένες εύπορες χώρες, των οποίων η συνεισφορά στα έσοδα του κοινοτικού προϋπολογισμού φαίνεται ότι, κυμαίνεται σε ποσοστά άνω του 10%, στην πραγματικότητα καταβάλλουν ποσοστό μικρότερο του 1% του κατά κεφαλήν ΑΕΕ τους. Αντίθετα, λιγότερο εύπορες χώρες, οι οποίες φαίνεται ότι, χρηματοδοτούν με χαμηλότερα ποσοστά τα έσοδα του κοινοτικού προϋπολογισμού (1-2%), στην πραγματικότητα επιβαρύνονται περισσότερο, καθώς καταβάλλουν ποσοστό άνω του 1% του κατά κεφαλήν ΑΕΕ τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα ήδη αναφέρθηκαν, ένα σύστημα χρηματοδότησης του κοινοτικού προϋπολογισμού βασιζόμενο κυρίως στους παραδοσιακούς ίδιους πόρους και τον πόρο ΑΕΕ σε συνδυασμό με την κατάργηση των διορθώσεων και εκπτώσεων, εκτιμάται ως το πλέον σύμφωρο, καθώς προσεγγίζει περισσότερο τις αρχές της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης, της απλότητας και της διαφάνειας.

Πηγή: <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/European+Policy/Greece+in+EU/>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών που συνεργάζονται για την βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών τους. Από την ίδρυση της μέχρι τώρα έχει προσφέρει πολλά υλικά και άυλα αγαθά στα κράτη-μέλη της, καθώς και βοήθεια σε όποια από τα κράτη υπάρχει ανάγκη.

Οι χώρες αυτές που την αποτελούν είναι ανεξάρτητα κυρίαρχα έθνη, αλλά ενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους για να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή. Αυτό το πετυχαίνουν μεταβιβάζοντας ορισμένες εξουσίες λήψης αποφάσεων σε κοινά θεσμικά όργανα που έχουν συσταθεί από τις ίδιες τις χώρες, έτσι ώστε οι αποφάσεις να λαμβάνονται δημοκρατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα βασικά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αντιπροσωπεύει τα κράτη-μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφασίζουν από κοινού σε θέματα νομοθετικής και δημοσιονομικής εξουσίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαφέρει από τα άλλα δυο γιατί λειτουργεί και ως εκτελεστικό όργανο. Είναι το κύριο όργανο για την διαχείριση και εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Συνοψίζοντας, το 2^ο κεφάλαιο αναφέρεται στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και πιο συγκεκριμένα στο πώς αποφασίζεται, από πού προέρχονται τα χρήματα, που πηγαίνουν και σε τι χρησιμεύουν, πώς δικαιολογείται η χρήση των χρημάτων αυτών, ποιος ουσιαστικά “κερδίζει” και ποιος “χάνει” και τέλος στην Επανεξέταση του Προϋπολογισμού.

Ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός αποφασίζεται κάθε χρόνο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπου αρχικά βασίζονται σε ένα πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο περιλαμβάνει τα ανώτερα ποσά που θα δοθούν σε κάθε τομέα κάθε χώρας και βάσει αυτών πρέπει να συμβαδίζει ο ετήσιος προϋπολογισμός. Ένα μεγάλο ποσοστό των χρημάτων δαπανάται κυρίως για την γεωργία, την αγροτική ανάπτυξη και ακολούθως για τις επενδύσεις. Ο κοινοτικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να παρουσιάζει έλλειμμα . Όλες οι δαπάνες πρέπει να καλύπτονται από αντίστοιχα έσοδα , πρόκειται για το λεγόμενο “σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης”.

Το “Σύστημα των Ιδίων Πόρων” είναι το σύστημα εκείνο από το οποίο χρηματοδοτείται ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πόροι του προέρχονται από 4 πηγές:

- i. τους τελωνειακούς δασμούς
- ii. τις εισφορές από την γεωργία
- iii. ένα μικρό ποσοστό από το ΦΠΑ των εσόδων κάθε χώρας
- iv. ένα μέρος του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος.

Οι δράσεις και τα έργα που χρηματοδοτούνται από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντανακλούν τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές κατατάσσονται σε κάποιους τομείς, δηλαδή σε κάποιες ευρείες κατηγορίες δαπανών. Έτσι, τα χρήματα που προέρχονται από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό δαπανώνται κατά κύριο λόγο:

- a. για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας
- b. για τους φυσικούς μας πόρους
- c. για την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη
- d. για τον πολιτισμό και τον διάλογο
- e. για τις διοικητικές δαπάνες
- f. για την συνεργασία με χώρες που θα προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, άλλες γειτονικές χώρες καθώς και με τις πτωχότερες χώρες όλου του κόσμου.

Η χώρα μας απεκόμισε σημαντικά δημοσιονομικά οφέλη από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, αφού οι δημοσιονομικές μας εισπράξεις ήταν πάντοτε πολύ μεγαλύτερες από τις πληρωμές μας με αποτέλεσμα οι καθαρές μας απολήψεις να φθάνουν ή και να υπερβαίνουν το 4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τρέχουσες τιμές αγοράς. Το καθαρό αυτό όφελος οφείλεται τόσο στις σχετικά χαμηλές πληρωμές στον κοινοτικό προϋπολογισμό όσο και κυρίως στις πολύ υψηλές εισπράξεις μας από τον προϋπολογισμό αυτό. Οι τελευταίες οφείλονται τόσο στην ΚΑΠ όσο και στα διαρθρωτικά ταμεία, η συμβολή των οποίων αυξήθηκε δραστικά τα τελευταία χρόνια. Οι εισπράξεις μας αυτές αναμένεται να διατηρηθούν και στα επόμενα έτη, τουλάχιστον αν η διαδικασία ολοκλήρωσης στην ένωση προχωρήσει στο μέλλον. Ο τομέας εγγυήσεων του γεωργικού ταμείου αποτελούσε την κύρια πηγή εσόδων μας από τον κοινοτικό προϋπολογισμό κατά την πρώτη δεκαετία μετά την ένταξη, με αποτέλεσμα οι εισπράξεις μας να αποτελούν κυρίως καταναλωτικούς

πόρους με μικρή συμβολή στις επενδύσεις και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Σταδιακά όμως η συμβολή των διαρθρωτικών ταμείων αυξήθηκε και σήμερα ξεπερνά το 50% των συνολικών μας εισπράξεων, με αποτέλεσμα οι πόροι αυτοί να συμβάλλουν περισσότερο στις επενδύσεις και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Οι δασμοί αποτελούσαν την κύρια πηγή πληρωμών μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό κατά τα πρώτα έτη της ένταξής μας, ενώ σταδιακά αυξήθηκε η συμβολή των εσόδων από το ΦΠΑ και από τον τέταρτο πόρο, δηλαδή των πληρωμών κάθε χώρας με βάση το ΑΕΠ, που αποτελεί σήμερα και την κύρια πηγή πληρωμών μας προς τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Ένα σημαντικό μέρος των πιο πάνω καθαρών δημοσιονομικών μας απολήψεων όμως αντισταθμίστηκε από το αρνητικό υπόλοιπο των άμεσων μεταβιβάσεων εισοδήματος μέσω του εμπορίου, εξαιτίας της προστασίας που παρέχουν οι δασμοί και οι αντισταθμιστικές εισφορές. Οι απώλειές μας από τις άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος εξαιτίας των δασμών κατά τα πρώτα έτη μετά την πλήρη ένταξή μας στις Κοινότητες ήταν αξιόλογες, ενώ είναι πιθανόν να έχουν αυξηθεί σημαντικά. Αντίθετα, οι απώλειές μας από τις άμεσες μεταβιβάσεις εισοδήματος μέσω του εμπορίου, εξαιτίας των αντισταθμιστικών εισφορών, κατά τα πρώτα αυτά έτη μετά από την ένταξη ήταν πολύ μεγαλύτερες, αλλά πρέπει να μειώθηκαν αρκετά μετά από την αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992.

Πάντως οι συνολικές απώλειές μας και από τις δύο πηγές ήταν εξαιρετικά μεγάλες κατά τα πρώτα έτη μετά την ένταξη. Κατά το πρώτο μετά ενταξιακό έτος μάλιστα υπερέκλυαν το δημοσιονομικό μας όφελος από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, ενώ κατά τα δύο επόμενα έτη ανήλθαν στο 48% και 37%, αντίστοιχα. Κατά το τέταρτο μετά ενταξιακό έτος ανήλθαν περίπου στο 35%, ποσοστό που ενδέχεται να διατηρήθηκε και κατά τα επόμενα έτη.

Η συζήτηση για την επανεξέταση του προϋπολογισμού γίνεται σε ένα πλαίσιο ουσιαστικών αλλαγών για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας προσδιορίζει τις πολιτικές και τις προτεραιότητες της Ε.Ε., τις οποίες ο νέος προϋπολογισμός θα κληθεί να εξυπηρετήσει. Η εφαρμογή της νέας Συνθήκης, ειδικότερα, συνεπάγεται την ανάπτυξη νέων δράσεων και πολιτικών, στους τομείς για τους οποίους εισήχθησαν νέες νομικές βάσεις. Οι νέες δράσεις και πολιτικές είναι οι ακόλουθες:

- I. Η προώθηση της συνοχής που αναφέρεται στο σύνολο της Ένωσης. Η πολιτική αυτή δύναται να συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής.
- II. Η κοινή αγροτική πολιτική που είναι αναγκαία και απαραίτητη στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης γιατί η οικονομική και κοινωνική σημασία της γεωργίας είναι μεγάλη σε πάρα πολλές χώρες και απασχολεί σημαντικό τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- III. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας πρέπει να στηριχθεί στην πρόοδο της γνώσης ώστε να πετύχουν την τόνωση της οικονομικής μεγέθυνσης και ενίσχυση της απασχόλησης σε συνδυασμό με την διατήρηση και εμβάθυνση του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας ζωής και όλων των παραγόντων που συνδέονται με αυτήν.
- IV. Η κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος. Οι στόχοι της Ένωσης για την πολιτική αυτή είναι η άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η λήψη μέτρων προσαρμογής στις συνέπειες από την αλλαγή του κλίματος. Επίσης η Ένωση επιδιώκει τη σταδιακή διαμόρφωση κοινής ενεργειακής πολιτικής, βασισμένη στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών και στην ασφάλεια του εφοδιασμού σε συνδυασμό με την διαφοροποίηση των προμηθευτών και των οδών διέλευσης για την εισαγωγή ενεργειακών πόρων.
- V. Η πολιτική μετανάστευσης με την οποία η Ένωση οφείλει να απαντήσει αποφασιστικά στο θέμα της μετανάστευσης, αναπτύσσοντας δράσεις όπως διασφάλιση ασφαλών συνόρων, καινοτόμες προτάσεις για την πληρέστερη ενσωμάτωση όσων νόμιμα ζουν και εργάζονται στα κράτη-μέλη, αντιμετώπιση των αιτιών της μετανάστευσης στη ρίζα τους και πρόληψη μελλοντικών κρίσεων.
- VI. Ο διεθνής ρόλος της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσαρμοζόμενη στην σημερινή παγκοσμιοποιημένη αγορά, οφείλει να διατηρήσει τις αρχές της, σχετικά με την κοινοτική προτίμηση και με τα υψηλά πρότυπα.

Η χρηματοδότηση του προϋπολογισμού στηρίζεται στο σύστημα των ίδιων πόρων, το οποίο πρέπει να χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη, σταθερότητα, απλότητα και διαφάνεια. Καθώς και οι συνεισφορές των κρατών-μελών οφείλουν να αντανακλούν τη σχετική τους ευημερία.

Όμως οι ρυθμίσεις που γίνονται στο σύστημα αυτό έχουν ευνοήσει τις εύπορες χώρες-μέλη και αυτό συμβαίνει γιατί στον υπολογισμό της σχετικής τους ευημερίας δεν λαμβάνονται υπόψη άλλοι παράγοντες για την συνεκτίμηση έμμεσων ωφελειών και πλεονεκτημάτων. Έτσι οι εύπορες χώρες καταβάλλουν στην πραγματικότητα πολύ μικρότερο ποσοστό από ότι φαίνεται ότι πρέπει να καταβάλλουν, ενώ οι λιγότερο εύπορες χώρες, οι οποίες φαίνονται ότι χρηματοδοτούν με χαμηλότερα ποσοστά τα έσοδα του κοινοτικού προϋπολογισμού, στην πραγματικότητα επιβαρύνονται περισσότερο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

- ü Φυλλάδιο ΕΕ "Πως λειτουργεί η ΕΕ", υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

- ü http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7

- ü http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF

- ü <http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=EL&id=45&pageRank=8>

- ü http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82

- ü http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

- ü http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c001_el.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1971_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1971_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1975_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1983_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1988_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history1993_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history2000_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/history/history2007_en.htm
- ü http://ec.europa.eu/dgs/budget/index_el.htm
- ü http://ec.europa.eu/dgs/budget/mission/index_el.htm
- ü http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c001_el.htm
- ü <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20061106FCS12347&language=EL>
- ü [http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100923FCS83457+0+DOC+XML+V0//EL&language=EL#title1 \)](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100923FCS83457+0+DOC+XML+V0//EL&language=EL#title1)

- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/what_for_el.htm
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/how_managed_el.htm)
- ü http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/how_accounted_el.htm)
- ü http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c005_el.htm
- ü http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/034-31028-161-06-24-905-20080605FCS31027-09-06-2008-2008/default_p001c006_el.htm
- ü http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/3/4/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

- ü <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/European+Policy/Greece+in+EU/>
- ü http://www.google.gr/search?client=firefox-a&rls=org.mozilla%3Ael%3Aofficial&channel=s&hl=el&source=hp&q=T.Georgakopoulos%2C+Greece+in+the+EEC%3A+Inetr-country+income+transfers%2C+Journal+of+Common+Market+Studies%2C&meta=lr%3Dlang_el&btnG=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7+Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

- ü <http://www.mfa.gr/www.mfa.gr/el-GR/European+Policy/Greece+in+EU/>

